

A romantic scene of a couple in a field of tall grass at sunset. The man, in a blue t-shirt, is in the foreground with his back to the camera, arms outstretched. A woman with long blonde hair is behind him, also with her arms outstretched. The sky is a mix of orange, pink, and blue, with soft clouds. The overall mood is peaceful and hopeful.

**TOIMINTAKERTOMUS JA
TASEKIRJA**
vuosi 2022

Sisällys	1
1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	3
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.2.1 Valtuusto	6
1.2.2 Kunnanhallitus	6
1.2.3 Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot.....	6
1.2.4 Kunnan tilivelvolliset	6
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	8
1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys	8
1.3.2 Kuntatalouden kehitys	8
1.3.3 Oman talousalueen kehitys	9
1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	11
1.4.1 Olennaiset muutokset kunnan taloudessa.....	11
1.4.2 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	12
1.4.3 Kunnan henkilöstö.....	15
1.4.4 Ympäristöasiat	16
1.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat	17
1.4.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	18
1.5 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	19
1.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	22
1.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	22
1.6.2 Toiminnan rahoitus	26
1.6.3 Rahoitusasema ja sen muutokset	27
1.6.4 Kokonaistulot ja menot	29
1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	30
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	30
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	30
1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	30
1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	32
1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	37
1.8.1 Asiaa koskeva sääntely	38
1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely	38
1.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	38
2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
2.1 Seurantaa koskeva sääntely	39
2.2 Käyttötalouden toteutuminen.....	39
2.3 Keskusvaalilautakunta.....	39
2.3.1 Vaalit.....	39
2.4 Tarkastuslautakunta	40
2.4.1 Tarkastustoimi	40
2.5.Kunnanhallitus	41
2.5.1 Hallintokeskus.....	41
2.5.3 Kehittämisspalvelut.....	46
2.5.4 Työllistäminen	47
2.6 Palvelulautakunta	53
2.6.1 Sosiaali- ja terveysosasto	53
2.6.2 Sosiaalityö.....	55
2.6.3 Vammais- ja kehitysvammapalvelut	59
2.6.4 Perusterveydenhuolto.....	62
2.6.5 Erikoissairaanhoido	82
2.6.6 Vanhuspalvelut	83
2.6.7 Ruokapalvelu	91
2.6.8 Ympäristöterveydenhuolto	93
2.6.9 Sivistysosasto	96
2.6.10 Perusopetus.....	98
2.6.11 Lukio	101

2.6.12 Kulttuuri- Ja Nuorisopalvelut.....	103
2.6.13 Varhaiskasvatus	110
2.7 Tekninen- Ja Ympäristölautakunta.....	121
2.7.1 Tekninen Osasto.....	121
2.7.2 Tekniset palvelut.....	123
2.7.3 Ympäristöpalvelut	128
2.8 Inventointien Toteutuminen	133
2.8.1 Inventoinnit	133
 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	136
Verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen	137
Investointien toteutuminen	138
Rahoitusosan toteutuminen	140
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	141
 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	
Tuloslaskelma	143
Rahoituslaskelma	144
Tase	145
Konsernituloslaskelma	147
Konsernin rahoituslaskelma	148
Konsernitase	149
LIITETIEDOT	
 LUETTELOT JA SELVITYKSET	
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	
 ERIYTETTYT TILINPÄÄTÖKSET JA MUUT ERIYTETTYT LASKELMAT	
Työterveyshuollon ulosmyynnin tuloslaskelma	
Kiinteistökeskuksen liikehuoneistojen vuokrauksen tuloslaskelma	
 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	
 TILINPÄÄTÖKSEN TARKISTUSASIAKIRJAT	

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Viimeinen vuosi omilla sosiaali- ja terveystalouksilla

Vuoden 2022 keskeisin toiminnallinen teema oli valmistautuminen hyvinvointialueuudistukseen. Toki samaan aikaan kunta tuotti kuntalaisilleen peruspalvelut siinä laajuudessa, kuin talousarviossa oli määritelty. Kunnan tukipalveluista työterveyshuolto, ravitsemuspalvelut sekä palkka- ja taloushallintopalvelut järjestettiin uudelleen. Työterveyshuolto ja palkka- ja taloushallintopalvelut ulkoistettiin kilpailutuksen kautta yksityisille palveluntuottajille ja ravitsemuspalvelut siirrettiin liikkeenluovutuksella Servica Oy:lle. Hyvinvointialueuudistuksen valmistelu ja siihen liitännäiset toimenpiteet olivat merkittävä ”happotesti” koko kuntaorganisaatiolle, mutta erityisesti kunnan hallinto- ja sotehenkilöstölle. Kiitos kaikille muutoksen valmisteluun osallistuneille, osoitte erinomaista venymis- ja paineensietokykyä.

Kuntastrategian uudistaminen oli yksi keskeinen tavoite vuodelle 2022. Tämä työ toteutettiin laajasti päättäjiä, kuntalaisia, kolmatta sektoria ja kunnan yrityskenttää kuulemalla. Strategiatyössä lähtökohtana oli, että koko kuntayhteisön olisi helppo sitoutua siinä määriteltävään visioon, arvoihin ja tavoitteisiin. Uudessa strategiassa visioidaan Lapinlahden olevan hyvän elämän mahdollistaja ja houkutteleva elinympäristö kodille ja yrityksille. Mm. yrittäjyys, yhteisöllisyys ja palvelujen asiakaslähtöisyys on nostettu strategiassa voimakkaasti esille myös toiminnallisen tavoiteasetannan kautta.

Talouden osalta vuosi 2022 oli vaikea. Talouden isossa kuvassa tavoitteena oli päästä koko kunnan toimintakuluissa alle edellisen vuoden toimintakulutoteuman. Säästötavoitetta asetettiin talousarvion raamivaiheessa erityisesti sote-sektorille. Soten talousarvio ei kuitenkaan toteutunut suunnitellun mukaisesti, vaan kulut kasvoivat noin 3 % vuoteen 2021 nähden. Kasvu johtui erityisesti sosiaalityön, vammais- ja vanhustalouksien ostopalvelutarpeen merkittävästä kasvusta. Kokonaisuudessaan kunnan toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen nähden noin 3 % ja kasvu oli prosentuaalisesti samalla tasolla kaikkien hallintokuntien osalta. Henkilöstökulut alenivat noin yhden prosentin edelliseen vuoteen nähden. Toimintatuloja, rahoitustuloja, valtionosuuksia ja verotuloja kertyi selvästi talousarviota enemmän, mutta ne eivät riittäneet kompensoimaan sote-palveluiden toimintamenoylityksiä. Kokonaisuudessaan tilinpäätös muodostui 2,4 M€ alijäämäiseksi ja vuoden 2022 lopussa kunnan taseessa on 0,6 M€:a kumulatiivista alijäämää. Lapinlahti on halunnut järjestää itse sote-palvelunsa ja varmistaa näin korkean laatuksen kuntalaisilleen. Jatkossa tämän tason säilyttämiseksi olisi tarvittu merkittävästi enemmän tuloja kunnan kassaan. Voisikin sanoa, että hyvinvointialueuudistus tuli Lapinlahden kunnan näkökulmasta oikeaan aikaan.

Vuoden 2022 investointien nettosumma oli noin 4,1 M€. Vuoden merkittävin satsaus tehtiin Matin ja Liisan yläkouluun, jonka peruskorjaus saatiin valmiiksi ja koululaiset pääsivät aloittamaan koulutyönsä uudistetussa ympäristössä syyslukukauden alussa. Koulun läheisyyteen valmistui myös uusi tekonurmikenttä, joka entisestään parantaa kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia. Kaiken kaikkiaan investoinnit toteutuivat pääpiirteissään talousarvion mukaisesti.

Omaltani vuodelle 2022 tilinpäätös muodostuu viimeiseksi tilinpäätökseksi Lapinlahden kunnanjohtajana. Kuusi vuotta on mennyt nopeasti ja ajanjaksoon osui useita kunnan toimintaan merkittävästi vaikuttavia toimintaympäristömuutoksia ja uudistuksia. Yhteisinä onnistumisina tältä ajanjaksolta mainitsen kunnan palvelurakenteen pitämisen korkeatasoisena, Matin- ja Liisan koulukeskuksen investointien ajoituksellisen ja toiminnallisen toteutuksen, Viitostien Ykköstilat Oy:n talouden tervehtyttämisen, koronakriisin hoitamisen paikallisesti ja hyvinvointialueuudistukseen liittyvien uudistusten toteuttamisen. Saimme myös merkittävällä tavalla muutettua kunnan talouden suuntaa edellisten kuuden alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen. Vaikeuksia meillä oli erityisesti sote-palveluiden talouden hallinnassa, vaikka tältäkin osin kustannuskehityksemme ei poikkeaa maakunnallisesta tai valtakunnallisesta kehityksestä.

Mitä lämpimin kiitos viime vuodesta ja menneestä kuudesta vuodesta kunnan henkilökunnalle, kanssanne on ollut hyvä tehdä töitä ja tässä organisaatiossa on ollut hyvä toimia johtajana. Kiitokset myös kaikille päättäjille ja erityisesti Kari Virrannalle, Minna Rissaselle, Ossi Martikaiselle ja Tarmo Heiskaselle, jotka olette toimineet aikanani kunnanhallituksen tai valtuuston puheenjohtajina. Olen saanut teiltä hyvän tuen kunnanjohtajan työhön.

Lapinlahdella 15.3.2023

Janne Airaksinen, kunnanjohtaja

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Valtuusto

Valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021 ja se jatkuu 31.5.2025 saakka.

Valtuustossa on 31 valtuutettua. Valtuuston paikkajakauma on seuraava (suluissa 31.7.2021 saakka ollut paikkajakauma):

Keskusta	12
PS	7
KD	4
Vas.	3
SDP	2
Kokoomus	2
Vihreät	1

Valtuusto kokoontui kertomusvuoden aikana 6 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 53 asiaa.

Valtuuston puheenjohtajana toimi Minna Rissanen (PS), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Aaro Kubin (Keskusta) ja toisena varapuheenjohtajana Harri Väänänen (PS).

1.2.2 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen jäsenmäärä on 9, minkä lisäksi kokouksiin osallistuu valtuuston puheenjohtajisto. Kunnanhallitus kokoontui 16 kertaa ja kokouksissa käsiteltiin 236 asiaa.

Kunnanhallituksen puheenjohtajana toimi Kari Virranta (Keskusta) ja varapuheenjohtajana Terttu Ruotsalainen (Keskusta).

Kunnanhallitus huolehtii valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Päätöksillään ja valtuutuksillaan kunnanhallitus johtaa, ohjaa ja kehittää kunnanhallintoa ja palvelutoimintoja sekä kuntakonsernin toimintaa ja kehittämistä. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsevat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämispalvelujen, työllistämisen ja projektien tulosalueista.

1.2.3 Lautakunnat, johtokunnat ja jaostot

Lapinlahden kunnassa toimi viisi lautakuntaa ja kaksi jaostoa.

Lautakunnat, jaostot ja johtokunnat

Lautakunnat olivat tarkastus-, keskusvaali-, palvelu-, tekninen ja ympäristölautakunnat. Jaostoja oli kaksi, henkilöstö- ja peruspalvelulautakunnan yksilöjaosto.

1.2. 4 Kunnan tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat:

- kunnan toimielinten jäsenet
- asianomaisen toimielimen tehtäväalueen ja tulosalueen johtavat viranhaltijat

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Tilivelvollisia ovat kaikkien kuntalain 30 §:n mukaisten toimielinten jäsenet – lukuun ottamatta valtuutetut (toimiessaan jäsenenä muussa toimielimessä valtuutettu on tässä tehtävässään tilivelvollinen)

Vuonna 2022 tilivelvollisia viranhaltijoita ovat olleet:

Kunnanjohtaja Janne Airaksinen

Keskushallinto: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Sosiaali- ja terveysosasto: sosiaali- ja terveyspalvelujen johtaja Anne Waldén

Sivistysosasto: sivistysosaston osastopäällikkö, rehtori Rainer Leskinen 31.8.2022 saakka ja 1.9. alkaen vs. sivistysosaston osastopäällikkö, rehtori Jaana Suli

Tekninen osasto: tekninen johtaja Rami Linna

Esittelijät - tässä lueteltuina muut kuin esittelijänä toimivat keskushallinnon johtavat viranhaltijat tai osastopäälliköt

- Rakennustarkastaja ja ympäristösihteeri / ympäristölautakunta
- Hallintojohtaja / keskusvaalilautakunta

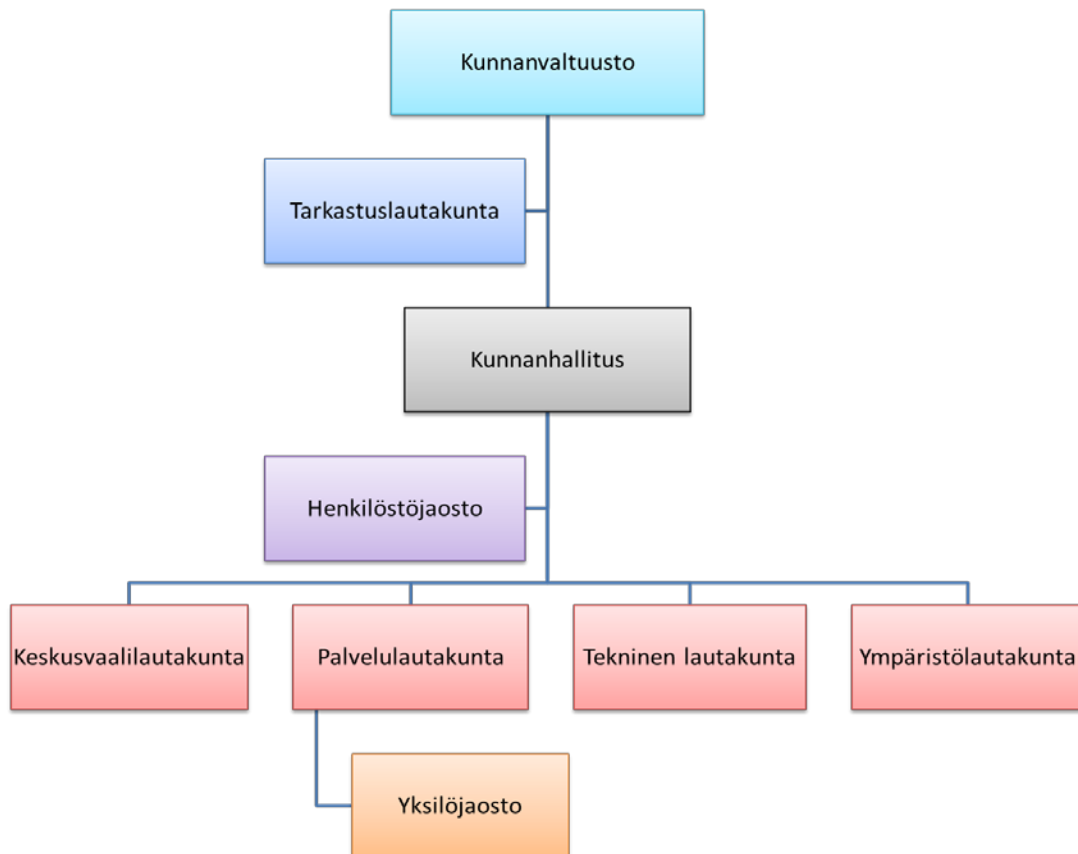
Muut johtavat viranhaltijat

Taloussihteeri

Kunkin tehtäväalueen kunnanjohtajan nimeämät tulosalueen päälliköt

Kunkin tehtäväalueen osastopäällikön nimeämät tulosyksikön päälliköt

Kunnan tilivelvolliset toimielimet sekä viran- ja toimenhaltijat vuoden 2017 alusta lukien on määritelty valtuuston päätöksessä 14.11.2017 § 69

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

1.3.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaan (Talvi 2022 julkaistu 20.12.2022) BKT:n arvioidaan supistuvan Suomessa 0,2 prosenttia vuonna 2023. Yksityinen kulutus vähenee, kun hintojen nopea nousu heikentää kotitalouksien reaalisia käytettävissä olevia tuloja. BKT:n kasvu toipuu vuonna 2024 1,2 prosenttiin, kun inflaatio hidastuu ja tulojen kasvu nopeutuu. Vuoden 2023 työllisyyden lievästä laskusta huolimatta työllisyystilanne säilyy hyvänä ja työllisyysaste nousee vuoteen 2025 mennessä 74,4 prosenttiin. Vuosina 2025–2027 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 prosenttia vuosittain.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema on kohentunut reippaasti nopean nimelliskasvun ja työllisyyden kasvun vetämänä. Alijäämä alkaa kasvaa uudelleen vuonna 2023, kun talouskasvu ja siten verotulojen kasvu hiipuvat, minkä lisäksi mm. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi tehdyt toimet ja kohonneet velanhoitokustannukset kasvattavat erityisesti valtion menoja. Kasvavien alijäämien ja hidastuvan nimelliskasvun myötä viime vuosina supistunut julkinen velkasuhde alkaa uudelleen kasvaa vuonna 2023. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon mittavat alijäämät sekä kohonneet velanhoitokustannukset pitävät velkasuhteen nousevalla uralla lähitulevaisuudessa.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työllisiä oli vuoden 2022 joulukuussa 10 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,9 prosenttia, eli 0,6 prosenttiyksikköä matalampi kuin vuosi sitten.

1.3.2 Kuntatalouden kehitys

Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Vuoden 2022 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi osoittaa, että kuntien menot kasvoivat ripeästi, kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät. Kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voi käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina.

Vuoteen 2022 osuu paljon kertaluonteisia tulosta parantavia tekijöitä. Kuntien myyntivoitot olivat poikkeuksellisen suuria, lähes 900 miljoonaa euroa, sillä monessa kunnassa myytiin sote-kiinteistöjä. Suuren huolen aiheuttaa menojen voimakas kasvu. Kuntatalouden kulut kasvoivat vanhojen kuntien viimeisenä vuonna 2022 vauhdilla: 5 prosenttia. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa vielä ennakoarvioista, sillä luvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Korona aiheutti viime vuonna yhä kustannuksia, mutta kunnat saivat niihin kompensaatioita.

Kuntien tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja vuotta vauhdittanut odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Nämä näkyivät kuntien taloudessa kasvaneina verotuottoina. Yhteisöveron tuotto kasvoi viime vuonna peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistöverokin yli 6 prosenttia. Kuntakentän taloudellinen eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Tilikauden tulos oli negatiivinen noin 90 kunnassa. Vuosikatteet pysyivät yli 100 000 asukkaan kaupungeissa lähes ennallaan mutta heikkenivät pienemmissä kunnissa. Taloudellinen tulos taottiin Etelä-Suomessa, kun taas Itä-Suomessa tulokset heikentyivät. Kaikki Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset eivät välittyneet kuntatalouteen voimallisesti vielä 2022. Energiakustannukset nousivat 8 prosenttia, mutta nousupainetta jää vielä kuluvalle vuodelle. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä kuntien korkokuluissa kuntien korkean suojausasteen vuoksi.

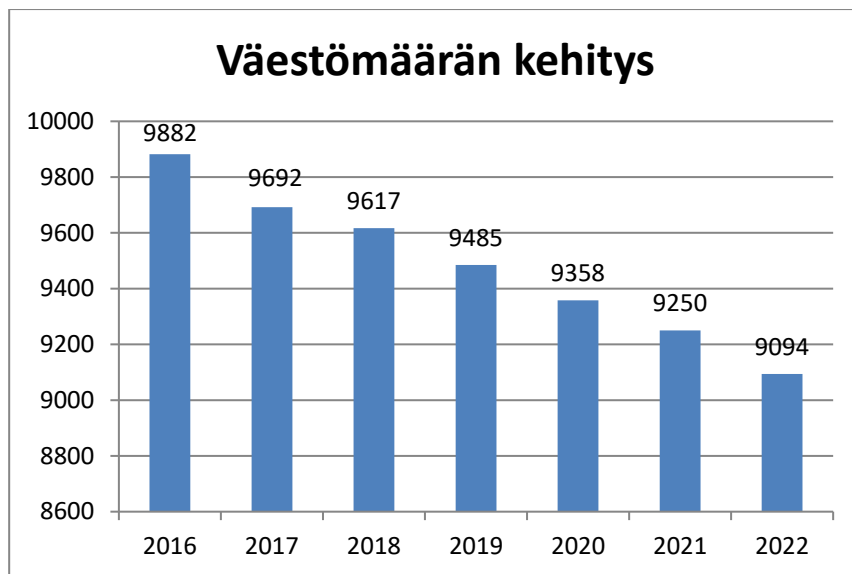
1.3.3 Oman talousalueen kehitys

Lapinlahden kunnan perustiedot

Lapinlahti on yläsavolainen vuonna 1874 perustettu kunta, joka sijaitsee Itä-Suomessa, Pohjois-Savon maakunnassa 5-tien ja Savon radan varrella. Vuoden 2011 alussa toteutui kuntaliitos, jossa Varpaisjärven kunta liitettiin Lapinlahden kuntaan. Kunnan pinta-ala on 1245,2 km², josta vesistöä on 148,5 km² ja maata 1096,7 km².

Lapinlahden kunnan väestömäärä väheni ennakkotiedon mukaan 153 henkilöllä vuonna 2022 ja väestömäärä oli vuoden lopussa 9 094 (ennakkotietoa). Edellisenä vuonna vähennys oli 108 henkilöä.

Ennakkotiedon mukaan kuntaan muutti 387 henkilöä ja kunnasta muutti 450 henkilöä, joten kuntien välinen nettomuutto oli -63 henkilöä. Nettomaahanmuutto oli 14 henkilöä. Syntyneitä oli 50 ja kuolleita 156, siten kuolleiden enemmitys oli 106.

Lopullisten väestötietojen mukaan vuoden 2021 lopussa Lapinlahden kunnan väestöstä 14,4 % kuuluivat ikäryhmään 0–14 vuotiaat, mikä on hieman enemmän kuin Pohjois-Savossa (14,15 %). Ikäryhmään 15–64 vuotiaat kuului Lapinlahdella 56,45 %, Pohjois-Savossa siihen kuului 59,43 %. Vastaavasti yli 65-vuotiaiden osuus oli 29,11 %, kun se Pohjois-Savossa oli 26,37 %. Siten Lapinlahden väestöstä 0–14 vuotiaita ja yli 65-vuotiaita on enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin, mutta 15–64 vuotiaita on vähemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin.

Elinkeinorakenne ja työllisyys

Lapinlahdella oli vuoden 2020 lopussa 2 846 työpaikkaa. Työpaikkojen määrä väheni edellisestä vuodesta 26 työpaikalla.

Työpaikat toimialoittain ja alueella asuva työllinen työvoima

Toimiala	2020	2019	2018
Teollisuus	555	568	547
Terveys- ja sosiaalipalvelut	609	561	565
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	469	527	519
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajon. korjaus	183	183	214
Koulutus	210	214	200
Rakentaminen	105	137	148
Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	175	139	176
Kuljetus ja varastointi	105	94	107
Muu palvelutoiminta	72	76	114
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	75	73	69
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	68	75	83
Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	40	55	50
Toimiala tuntematon	46	50	51
Kotitalouksien toim. työnantajina	33	25	42
Taiteet, viihde ja virkistys	20	21	19
Kiinteistöalan toiminta	14	12	15
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	11	13	13
Kaivostoiminta ja louhinta	29	15	17
Vesi-, viemäri- ja jätevesih., jäteh. ja muu ymp. puht.pito	12	15	14
Informaatio ja viestintä	7	7	6
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	8	12	6
Kaikki toimialat yhteensä	2846	2 872	2 975
Alueella asuvat työllinen työvoima	3509	3 648	3695

Lapinlahden elinkeinorakenne on palveluvaltainen, sillä työpaikoista palvelualoilla oli 57,9 %, jalostuksessa 25,3 % sekä alkutuotannossa 16,8 %.

Keskimääräinen työttömyysaste aleni vuonna 2022

Lapinlahden keskimääräinen työttömyysaste aleni vuonna 2022 edellisen vuoden tasosta. Keskimääräinen työttömyysaste oli 9,8 %, kun se edellisenä vuonna oli 11,20 %. Pohjois-Savon työttömyysaste oli 10,4 % ja edellisenä vuonna 10,6. Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta oli joulukuussa 10,3 ja työttömiä oli yhteensä 393 henkilöä. Työttömien määrä vaihteli vuoden aikana. Alimmillaan työttömyys oli lokakuussa (8,3 % ja 346 hlöä). Pitkäaikaistyöttömien määrä (105 henkilöä) väheni 47 henkilöllä edellisvuoden tasosta. Nuorten, alle 25 –vuotiaiden, työttömien määrässä laski ja virtaa yli 12 kk työttömyyteen pystyttiin merkittävästi vähentämään.

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.4.1 Olennaiset muutokset kunnan taloudessa

Koronapandemia jatkui koko vuoden 2022 toki niin, että rajoituksia pysyttiin merkittävästi höllentämään syksyn aikana. Ko. vuonna korona vaikutukset kohdistuivat pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaan, joiden päivittäisessä toiminnassa jouduttiin huomioimaan koronaviruspandemian leviämisen riski.

Sairaalahoitossa on ollut yksittäisiä koronapotilaita, kuten myös kunnan omalla vuodeosastolla. Vuoden 2022 alusta astui voimaan vuoden 2022 kestävä tartuntatautilain väliaikainen muutos, joka edellytti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa kaikissa tehtävissä, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19-taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille tai potilaille ns. rokotepakko. Kuntalaisten rokottamisessa keskityttiin kolmansien rokotteiden antamiseen.

Toimintatuottojen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 14,8 milj. euroa eli 96,6 % (ulkoisten 106,9 % ja sisäisten 86,2 %). Toimintatuotot alittuivat kokonaisuudessaan 0,4 milj. eurolla. Sisäisten tulojen muutos johtui ravitsemuspalveluiden siirtymisessä Servica Oy:lle marraskuussa 2022. Suurimmat toimintatuottojen euromääräiset ylitykset ovat sosiaali- ja terveysosastolla (korona-avustusten ylittyminen 280 000 €) ja teknisellä osastolla (129 000 €) sekä hallintokeskuksella (120 000 €). Sisäiset toimintatuotot kirjataan tilinpäätökseen pääsääntöisesti toteutuneiden myyntien mukaisesti ja talousarviossa ne perustuvat arvioon. Sisäiset pääomavuokrat ja sisäiset vuokrata kirjataan talousarvion mukaisesti.

Toimintatuottoihin valtuusto teki seuraavat muutokset käyttötalousosaan: lisättiin sosiaali- ja terveysosaston tuottoja 337 800 € ja tekniselle osastolle 26 000 €. Tuloslaskelmaosassa lisättiin verotuloja 710 000 €, lisättiin valtionosuuksia 480 000 € ja muita rahoitustuottaja 540 000 €.

Toimintakulujen määrärahoihin valtuusto hyväksyi tilikauden aikana muutoksia yhteensä 3 061 000 €. Lisäyksistä kohdistui 277 000 € kunnanhallituksen alaiseen toimintaan, 2 653 000 € sosiaali- ja terveysosastolle sekä 160 7000 € sivistysosastolle.

Toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) toteutuma on 82,2 milj. euroa eli 95,1 % (ulkoisten toteutuma 104,0 % ja sisäisten 86,2 %). Suurin euromääräinen toimintakulujen (ulkoiset ja sisäiset) ylitys on sosiaali- ja terveysosastolla 2,2 milj. €. Tekninen osasto ylittyi -162 000 €. Kunnanhallituksen alainen toiminta alittui 201 000 € ja sivistysosasto 394 000 €.

Kun tarkastellaan ulkoisia tuottoja ja kuluja sekä toimintakatetta osastotasolla, niin teknisen osaston ylitys oli 27 000 €, sivistysosaston ylitys oli 382 000 € sekä sosiaali- ja terveysosaston ylitys - 2,14 milj. €. Hallintokeskus alitti toimintakatteen 200 000 €.

Verotulot

Verotuloja kertyi yhteensä 33,3 milj. €, joka on 0,6 milj. € enemmän kuin muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Verotulokertymä on 1,4 milj. € suurempi kuin alkuperäisessä talousarviossa. Kokonaisverokertymä kasvoi 0,6 milj. euroa edellisvuodesta (1,9 %).

Kunnallisveroja kertyi hieman enemmän (0,6 %) kuin vuonna 2021. Tuloveroprosentti oli sama kuin vuonna 2021 eli 21,25. Kohentunut talouskehitys edesauttoi hyvään verokertymään. Tuloeristä kasvoivat euromääräisesti eniten ennakonpidätykset palkoista.

Yhteisöveroja kertyi lähes saman verran kuin vuonna 2021.

Kiinteistöveroja kertyi 0,2 milj. € (5,9 %) enemmän kuin edellisvuonna.

Verotulot vv. 2018–2022 (1 000 €)

	2018 €	2019 €	2020 €	2021 €	2022 €	muutos % 2021/2022
Kunnan tulovero	25 410	26 302	26 879	27 615	28 091	1,73 %
Yhteisövero	1 555	1 645	1 897	2 791	2 789	-0,06 %
Kiinteistövero	2 224	2 253	2 055	2 262	2 395	5,87 %
Yhteensä	29 189	30 200	30 831	32 668	33 275	1,86 %

Valtionosuudet

Valtionosuuksia ennakoitiin saatavan 33,6 milj. euroa muutetussa talousarviossa. Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2022 yhteensä 33,5 miljoonaa euroa eli 0,1milj. € ennakoitua vähemmän. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta palautettiin 149 974 €. Valtionosuuksia saatiin 1,4milj. € enemmän kuin edellisenä vuonna.

	2018 €	2019 €	2020 €	2021 €	2022 €	muutos % 2021/2022
Kunnan peruspalveluiden valtionosuus	30 251	29 784	33 640	32 108	33 561	4,53 %

Muut rahoitustuotot ja -kulut

Korkotulojen ja muiden rahoitustulojen toteutuma on 1,7 milj. € ja ne ylittivät 16 000 € muutettuun talousarvioon nähden. Muihin rahoitustuottoihin lisättiin muutetussa talousarviossa 540 000 €. Korkokulujen ja muiden rahoituskulujen toteutuma on 0,3 milj. €. nämä toteutuivat alkuperäiseen talousarvioon mukaisesti.

Investoinnit

Toteutuneet investointitulot ovat 0,2 € milj. ja investointimenot 4,3 milj. €, joten nettoinvestoinneiksi jää 4,1 milj. €. Investointien toteutumaa on tarkasteltu sitovuustasolla investointien toteutumavertailussa.

Pitkäaikaiset lainat

Pitkäaikaista lainaa oli kertomusvuoden alussa 36,4 milj. euroa (3 935 €/asukas) ja sitä lyhennettiin 3,33 milj. eurolla. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin 3,8 milj. euroa, joten kertomusvuoden lopussa pitkäaikaista lainaa oli 36,9 milj.€ (4 054 €/asukas). Pohjois-Savon kuntien lainamäärä on keskimääräin 3 922 €/asukas (talousarvio 2022 tiedot).

1.4.2 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2022 tilinpäätös toteutui paljon heikompana kuin mitä muutetussa talousarviossa ennakoitiin. Tilinpäätös on 2,5 milj. euroa alijäämäinen. Sosiaali- ja terveysosasto ei saanut sopeutettua toimintaansa niin, että se olisi toteutunut kahdesti muutetun talousarvion mukaisesti. Sosiaali- ja terveysosaston menot ylittivät 2,1 milj. euroa. Myös sivistysosaston menot ylittivät 0,4 milj. €. Verotulot ylittivät 0,6 milj. €. Vuoden 2022 tilinpäätöksen jälkeen

taseessa on 0,6 milj. € alijäämää. Koska kunnan tase on alijäämäinen, tulee laatia suunnitelma sitä, kuin alijäämä katetaan enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Vuoden 2023 talousarvio on 665 000 € ylijäämäinen. Taloussuunnitelmat vuosille 2024–2025 ovat alijäämäisiä. Vuosi 2022 oli viimeinen vuosi, jolloin kunta järjestää itse sosiaali- ja terveystalouden. 1.1.2023 lukien tämä palvelukokonaisuus siirtyi Pohjois-Savon hyvinvointialueen vastuulle.

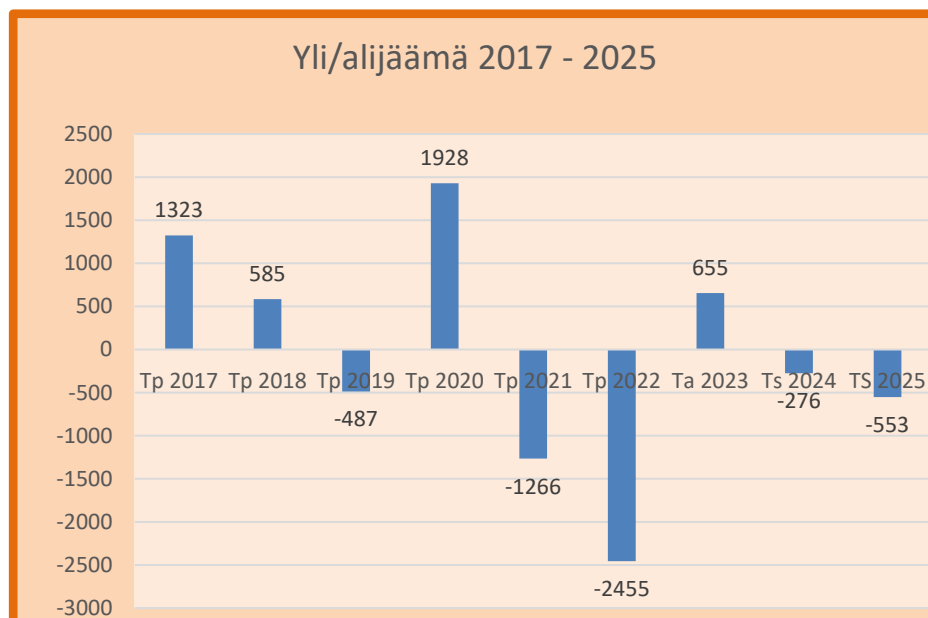
Vuonna 2022 investoinnit vähenivät 1,0 milj. eurolla edellisen vuoden tasosta. Investoinnit kääntyivät laskuun, koska koulukeskus investoinnit alkavat olla loppusuoralla, kun Sirénin koulun (Matin ja Liisan yläkoulun) peruskorjaus valmistui lukuvuoden 2022–2023 alkuun. Suunnitelmavuotena 2024 investoinnit ovat 2,98 milj. € ja vuonna 2025 noin 4,2 milj.€.

Koronaepidemia saatiin talttumaan vuoden 2022 aikana, mutta Ukrainan sodan esille nostama energianhinnan ja raaka-aineiden hinnan nousu sekä korkotason nousu voivat lähivuosina vaikuttaa heikentää merkittävästi kuntataloutta.

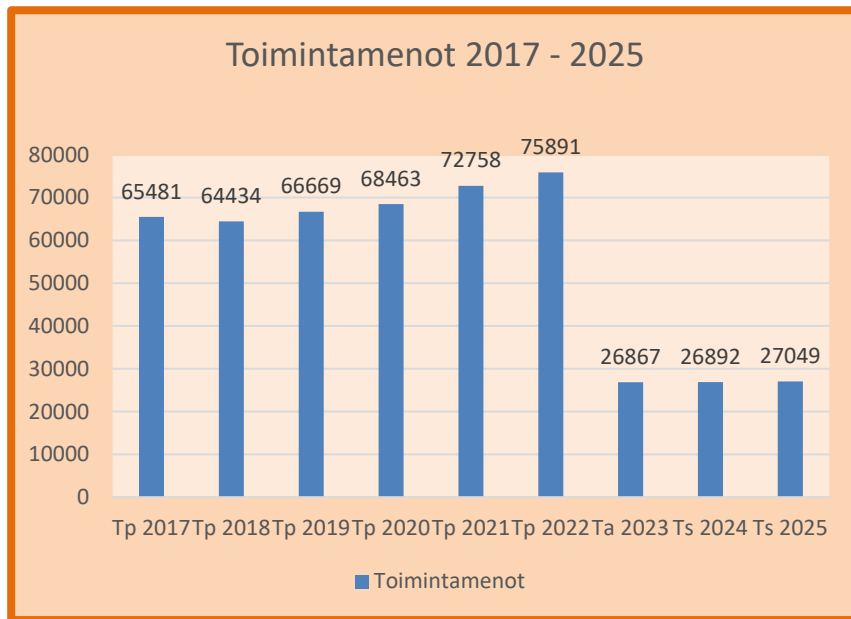
Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen tehtävät siirrettiin hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Uudistuksen seurauksena kunnan menot vähenevät noin 60 % ja tulot vähenevät samassa suhteessa. Kunnan vastuulle jää kaikki rakennukset ja velat. Menojen kasvupaine, joka on ollut seurausta vanhenevan väestön kasvavasta hoito- ja hoivapalvelujen tarpeesta, helpottuu sote-uudistuksen myötä. Kunnan tehtävät tulevat painottumaan mm. nuorien ikäluokkien palveluihin kuten varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Näissä palvelutarpeen kasvu on huomattavasti vähäisempää kuin nykyisissä sosiaali- ja terveystalouksissa.

Keskeiset muuttujat vv. 2018–2025

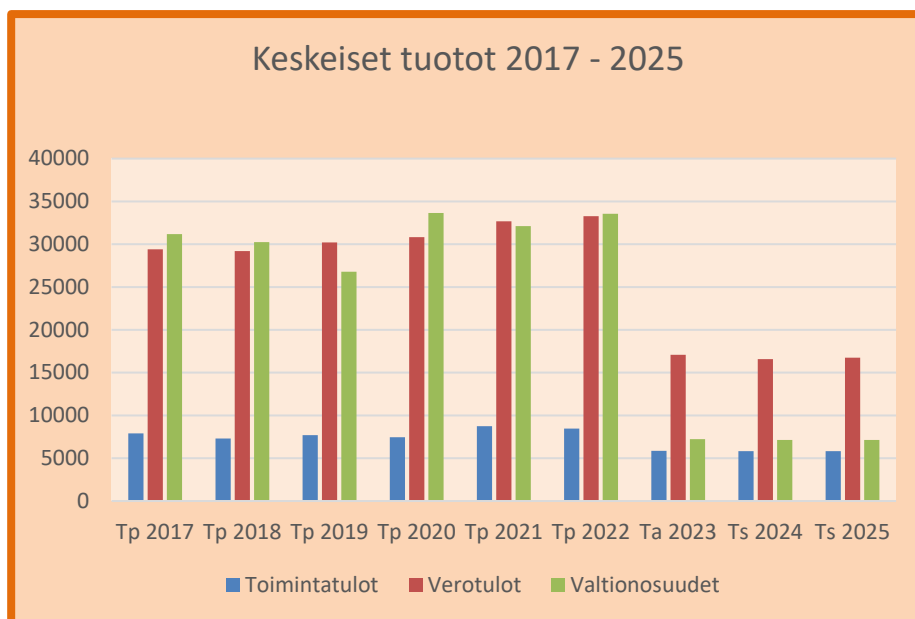
Kunnan yli/alijäämät tilinpäätösten 2017–2022 mukaisesti sekä talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024–2025

Kunnan toimintamenojen kehitys vv. 2017–2025

Keskeisten tuloerien muutokset vv. 2017–2025

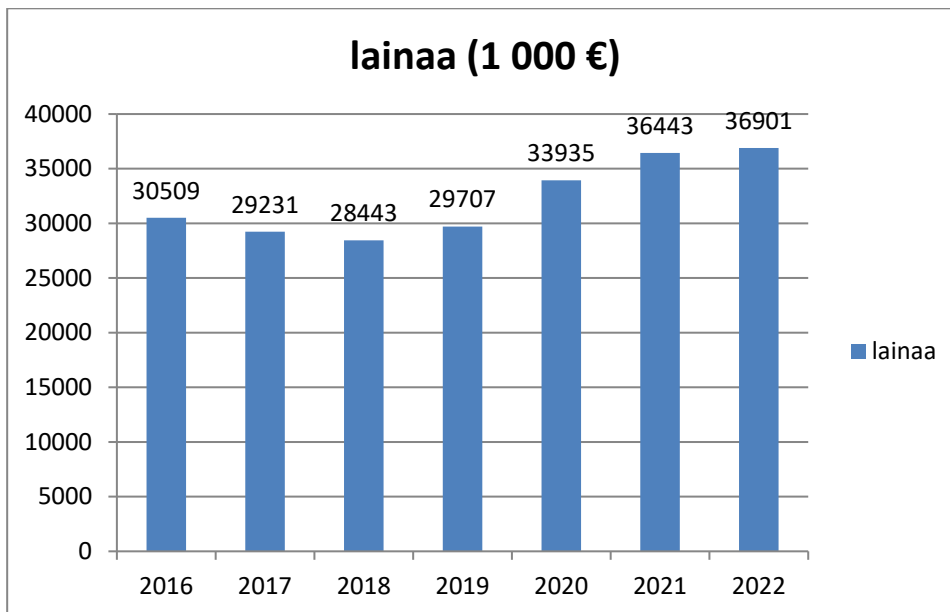
Investoinnit (1.000 €)

Vuosina 2013–2018 investointien määrä on ollut keskimäärin 4,2 milj. €/vuosi. Vuosina 2019–2021 investoinnit ovat hieman suuremmat (5,6 milj. €/v) ja vuosina 2022–2024 invertoinnit laskevat noin 3,3 milj.€.

Velkaantuminen (1.000 €)

Pitkäaikaista talousarviolainaa on nostettu investointien rahoittamiseksi.

1.4.3 Kunnan henkilöstö

Vuoden 2022lopussa vakinaista henkilökuntaa Lapinlahden kunnan palveluksessa oli 573 henkilöä (edellisenä vuonna 610). Määräaikaisia palvelussuhteita oli 134 (134) eli henkilöstöä yhteensä 707 (744). Työllistämisvaroin oli palkattuna kaikkiaan 42 työntekijää (edellisenä vuonna 40) eripituisissa työsuhteissa.

Palvelussuhde 31.12.	Miehet	Naiset	Yhteensä	Muutos % ed. vuodesta
Vakinaiset	62	511	573	-6,0
Määräaikaiset	31	103	134	0

Vakinaisten määrä väheni 37 henkilöllä ja määräaikaisten määrä pysyi ennallaan, henkilöstön kokonaismäärä laski kahdeksalla 37 henkilöllä edellisvuoteen verrattuna. Henkilöstön määrän lasku, johtui siitä virkoja/toimia ei saatu täytettyä. Henkilöstön määrään on laskettu 31.12.2022 tilanteen mukaan niin, että siinä on mukana kaikki työ- ja virkasuhteessa olleet henkilöt sillä hetkellä.

Henkilöstökulut, johon sisältyy varsinaisen palkan lisäksi kaikki työnantajan maksamat sivukulut, ovat vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaan 34,2 milj. euroa, joka on 45,1 % ulkoisista toimintakuluista. Vastaava summa vuonna 2021 oli 34,5 milj. euroa, joten henkilöstömenot vähenivät 0,3 milj. euroa. Henkilöstön menojen lasku johtui rekrytointivaikeuksista.

Lomapalkkavarausta vähennettiin 174 086 €.

Eläköityminen

Kertomusvuoden aikana eläkkeelle jäi 21 henkilöä, kun edellisenä vuonna jäi 16 henkilöä.

1.4.4 Ympäristöasiat

Merkittävin ympäristöhaaste Lapinlahdella on ollut Onkiveden veden laatu. Onkivesi on kunnan suurin järvi ja sen vedenlaatu on luokiteltu tyydyttäväksi.

Vuonna 2017 Iisalmen reitin alueelle valmistui Vesivisio. Se laadittiin yhteistyössä ELY-keskuksen, alueen kuntien ja eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena oli luoda visio Ylä-Savon vesivarojen kestävä käytön edistämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi. Hyväksytyssä visiossa on esitetty tavoitteet ja toimenpideohjelma aikatauluineen tavoitteiden toteuttamiseksi. Vuonna 2018 Vesivision jatkeena alkoi hanke Vesiviestillä vaikuttavuutta, jolla tavoitteena on viestinnällä lisätä kestävää vesien käyttöä sekä vesienhoidon vaikuttavuutta. Hanketta koordinoi Savo-Karjalan ympäristötutkimus. Vesiviestillä vaikuttavuutta-hanke jatkui vuonna 2019. Hankkeessa laadittiin mm. Iisalmen reitin uudet kotisivut, www.iisalmenreitti.fi.

Onkivedellä on jatkettu kunnostushankkeiden tekemistä ja suunnittelua, joilla pyritään parantamaan vesistön tilaa. Suunnitelmissa on kosteikkoalueen rakentaminen Telppäsenjoen suistoalueelle. Karvalammin virtausasioita on parannettu vuoden 2022 aikana ja toimenpiteitä jatketaan.

Muut ympäristöasiat

Kunnan kiinteistöissä on jatkettu kehittämistä seuraamisen ja nopean tarvittavan reagoimisen lämmitysenergian, veden ja sähkön kulutusten suhteen.

KETS –sopimukseen (kuntien energiatehokkuus sopimus) liittyminen hyväksyttiin valtuustossa 10.12.2019 § 52 ja toimet sopimuksen osalta ovat olleet käytössä teknisen osaston johdolla. KETS-sopimuksen tukiasioita on hyödynnetty aurinkovoimaloiden lisäämisellä kunnan kohteisiin.

KESTO hanke on päättynyt Ylä-Savossa. Materiaalia, mm. Lapinlahden ilmastosuunnitelma löytyy www.navitas.fi/kesto Uusi ilmastohanke on valmisteilla.

Työkokouksiin ja koulutuksiin on osallistuttu etäyhteydellä jo useammin kuin mennään paikan päälle ja siten on vähennetty autoilua ja ympäristön kuormaa. Korona-aika lisäsi etäyhteyksien käyttöä huomattavasti vielä aikaisemmasta.

Valtuusto on hyväksynyt 13.6.2022 § 285 kuntastrategia, jossa ympäristöasiat otetaan huomioon entistä enemmän myös päätöksenteossa.

Perusopetuksessa, lukiossa ja varhaiskasvatuksessa ympäristöasiat ovat oleellinen osa opetussuunnitelmien sisältöjä. Kestävän tulevaisuuden rakentaminen on yksi laaja-alaisen oppimisen tavoite, jota tulee käsitellä kaikissa oppiaineissa ja se tulee huomioida koulun toimintakulttuurissa.

1.4.5 Muut ei-taloudelliset asiat

Henkilöstövastuu

Tasa-arvo, oikeudenmukaisuus syrjimättömyys sekä yhdenvertaisuus ovat tärkeitä periaatteita, joita kunnassa noudatetaan. Työturvallisuutta ja työyhteisön hyvinvointia seurataan ja kehitetään yhteistyössä työsuojelutoimikunnan ja työterveyspalveluiden kanssa. Kunnassa on käytössä malli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan sekä aktiivisen välittämisen malli, joka toimii työyhteisön tukena.

Henkilöstön tasavertaisen kohtelun takaamiseksi merkittävät henkilöstön etuja koskevat päätökset tekee henkilöstöjaosto (mm. palkka, pitkäkestoiset koulutukset, harkinnanvaraiset virkavapaudet/työloma). Luottamushenkilöiden ja henkilökunnan muistamisessa noudatetaan henkilöstöjaoston antamaa ohjetta.

Korruption ja lahjonnan torjuminen

Korruption ja lahjonnan torjunnassa noudatetaan hallintosääntöä sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksia. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita noudatetaan myös konserniyhteisöissä. Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus sekä tytäryhteisöstä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy laativat selonteot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaksi kertaa vuodessa.

Esimerkiksi hankintapäätösten yhteydessä kielletään lahjojen ottaminen ja antaminen, samoin kielletään palvelusuoritusten vastaanotto tai muut palvelukset toimittajilta. Henkilökohtaisia hankintoja ei saa tehdä kunnan hankintojen yhteydessä eikä käyttää kunnan hankintasopimusta omaksi edukseen. Esteellinen henkilö ei saa osallistua hankintojen valmisteluun tai päätöksentekoon. Toimielinten jäsenet ja esimiehet valvovat alaistensa päätöksentekoa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Kunnanhallitus on hyväksynyt 14.12.2020 § 257 Lapinlahden kunnan henkilöstön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelma auttaa tunnistamaan syrjintää, puuttumaan siihen ja parantamaan siten palveluiden saatavuutta. Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaiset palvelut lisäävät muun muassa hyvinvointia, kunnan elinvoimaa sekä palvelujen laatua ja tehokkuutta. Kunnan toiminta järjestetään tämän suunnitelman puitteissa.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen kuuluu terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisen velvollisuuksiin ammatissa toimiessaan. Erityisryhmille tarjottavien palveluiden tarkoituksena on luoda mahdollisuudet omien edellytysten puitteissa toimia tasavertaisesti yhteiskunnassa, mm terapiapalvelut, tulkkipalvelut.

1.4.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kunnan ja kuntakonsernin toiminnassa toteutui merkittävänä riskinä sosiaali- ja terveysosaston menojen kasvu tilinpäätösvuoden aikana. Talousarviossa asetetut tavoitteet ovat pääasiassa toteutuneet. Toiminnallisissa riskeissä keskeisiä ovat talouden hallintaan ja kehittymiseen liittyvät riskit. Palvelurakennetta on uudistettu erityisesti sosiaali- ja terveysosastolla. Kaikilta hallintokunnilta on edellytetty säästöjä ja kulukehityksen hillitsemistä. Erityisesti sosiaali- ja terveysosastolle on ollut haastavaa sopeuttaa toimintaansa niin, että se olisi toteutunut talousarviossa varattujen määrärahojen puitteissa. Tältä osin useista toteutetuista toimenpiteistä huolimatta ei onnistuttu. Tilanne tämän osalta muuttui 1.1.2023 lukien, kun vastuu sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta siirtyy Pohjois-Savon hyvinvointialueelle.

Muuttunut maailman tilanne Ukrainan sotatilanteen vuoksi heikentää aikaisemmin ennustettua talouskasvua. Sodan vaikutuksia Suomeen on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida luotettavasti, koska sen kestosta ei voi sanoa mitään varmaa. Kunnalle voi aiheutua menopaineita ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden tai tilapäisen suojelun direktiivin perusteella maahan tulleiden henkilöiden palveluiden, kuten terveyspalveluiden, varhaiskasvatuksen tai opetuksen, järjestämisestä. Tätä riskiä vähennettiin tekemällä Setlementti Puijolan kanssa ns. kuntamallisopimus, jolla osin korvataan syntyviä kuluja.

Tietotekniikan toiminnan äkillinen katkos on merkittävä riski palvelutuotannolle, joten tietoturvaan kiinnitetään jatkuvasti paljon huomiota. Kuntaan on laadittu tietoturvapoliittikka vuonna 2018. Henkilöstölle on laadittu henkilöstön tietoturvaohjeita ja ne on jaettu sähköpostilla henkilöstölle. Riskeihin voidaan lukea myös riippuvuus eri ohjelmien toimittajista ja heidän toimintaympäristössään tapahtuvista muutoksista. Hallinnon ja opetustoimen ICT-palvelut ostetaan Savon ICT-palvelut Oy:ltä.

Haasteet työvoiman rekrytoinnissa ovat jatkuivat ja pahenivat edelliseen vuoteen verrattuna erityisesti sosiaali- ja terveysosastolla, mutta myös muilla osastoilla. Kaikkiin avoimiin virkoihin ja toimiin sekä sijaisuuksiin ei ole ollut hakijoita tai valitut työntekijät eivät ole ottaneet tehtävää vastaan. Koronavirusepidemia lisäsi entisestään sijaisten tarvetta terveys- ja vanhuspalveluissa. Myös työntekijöiden ikärakenne asettaa haasteita sekä henkilöstön jaksamiselle että uusien työntekijöiden tarpeelle eläkepoistuman vuoksi.

Kunnan antamien takausten jäljellä oleva määrä 31.12.2022 oli 10,1 milj. euroa, joista takauksia tytäryhtiöille 8,6 milj. euroa. Tytäryhtiöiltä on vaadittu vastavakuus vuodesta 2015 lähtien. Muilta vastavakuus on edellytetty tähänkin asti. Luottotappioita ei ole takauksista syntynyt.

Velkarahoituksen korkoriskeihin on varauduttu sillä, että lainojen koroja on sidottu pitkiin kiinteisiin korkoihin. Tilinpäätöshetkellä kunnan lainakannasta 63,0 % oli kiinteäkorkoisia ja loput vaihtuvakorkoisia.

Kunta omistaa huomattavan rakennusvarallisuuden, jonka asianmukaisella hoidolla ja käytöllä voidaan pienentää korjausinvestointien tarvetta ja pienentää tulevia rahoitustarpeita sekä huolehtia rakennusten tehokkaasta käytöstä. Tekninen lautakunta laati vuonna 2017 ns. kiinteistöjen salkutuksen, jota päivitetään vuosittain. Salkutuksen kautta tunnistetaan kunnan ydintoiminnan kannalta tärkeät rakennukset ja toisaalta ne rakennukset, joista voidaan luopua myynti tai purkutoimenpiteiden kautta. Kunnanhallitus on 20.6.2022 § 124 hyväksynyt Kiinteistösalokku C päivityksen ja toimenpideohjelman. Kunnan omaisuus- ja toimintariskit on vakuutettu. Kuluvan vuoden aikana ei ole aiheutunut sellaisia merkittäviä vahinkoja, joista kunta olisi ollut korvausvelvollinen.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2.10.2017 § 195 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan ohjeen tarkoituksena on varmistaa ja edistää sisäisen valvonnan käytännön toteutusta Lapinlahden kuntakonsernissa sekä tiedottaa sisäisen valvonnan merkityksestä, velvoitteista ja vastuista koko henkilöstölle. Lapinlahden kunnan konserniohjeen mukaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita tulee noudattaa myös konserniyhtiöissä.

Valtuusto on päättänyt kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja edellyttää, että kuntakonsernin kaikissa toiminnoissa ja kaikilla organisaation tasoilla on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta. Valtuusto on ohjeistanut koko kuntakonsernin sisäisen valvonnan käytänteet ja vastuut hallintosäännössä.

Lautakunnat ja hallintokeskuksen osalta kunnanhallitus ovat tehneet selonteot kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä osastoillaan vuodelta 2022. Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy ovat laatineet sisäisen valvonnan raportit.

Jatkuvan sisäisen valvonnan järjestäminen osastolla

Kunnanhallitus, lautakunnat sekä konserniyhtiöiden hallitukset ja toimitusjohtajat ovat valvoneet hyväksyttyjen ohjeiden mukaisesti, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Osastopäälliköt vakuuttavat, että sisäinen valvonta on ollut riittävää. He ovat suunnitelleet ja järjestäneet toiminnot tavalla, joka antaa kohtuullisen varmuuden siitä, että riskit on hallittu tarkoituksenmukaisesti, ja että organisaation päämäärät ja tavoitteet on saavutettu tehokkaasti ja taloudellisesti.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnanhallitus ja muut toimielimet ovat valvoneet ensisijaisesti saamiensa raporttien ja viranhaltijapäätösten perusteella, että toiminnassa noudatetaan lakeja ja muita säännöksiä sekä toimitaan päätösten mukaisesti. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamista on valvottu normaalikäytänteiden mukaisesti esimiestyön yhteydessä.

Kunnanhallituksen päätöksestä 20.6.2022 § 120 Kotihoidon ryhmäkotien Laurilan ja Maijalan toiminnanmuutoksen vaikuttavuus on tehty kaksi (2) oikaisuvaatimusta (8.7. ja 11.7.2022). Kunnanhallitus käsitteli oikaisuvaatimukset kokouksissaan 8.8.2022 § 135 ja 23.8.2022 § 147 ja hylkäsi oikaisuvaatimukset äänestyksen jälkeen. Päätöksestä tehtiin kunnallisvalitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen, joka pyysi 7.9.2022 lausuntoa asiasta. Kunnanhallitus antoi asiasta lausunnon kokouksessaan 3.10.2022 § 176. Hallinto-oikeuden päätöstä ei ole vielä saatu. Kunnanhallituksen antoi Itä-Suomen hallinto-oikeudelle lausunnon virkasuhteen irtisanomisesta tehtyyn kunnallisvalituksen 20.9.2021 § 216. Lausunnossa vaadittiin valituksen ja oikeudenkäyntikuluvaatimuksen hylkäämistä. Asian käsittely jatkui Itä-Suomen hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä 18.1.2022 ja hallinto-oikeus antoi päätöksensä asiasta 3.3.2022, jossa se hylkäsi valituksen oikeudenkäyntikuluineen.

Ympäristölautakunnan päätöksistä on tehty yksi valitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen, valituksesta on tullut päätös syksyllä 2022. Lisäksi vuoden 2021 valitusasiasta on saatu Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätös syksyllä 2022.

Matin ja Liisan koulun huoltaja on tehnyt kantelun Matin ja Liisan koulun toimintatavoista aluehallintoviranomaiselle tarkastelujakson aikana. Asiasta on tullut AVI:n päätös 8.11.2022 ISAVI/9205/2021, jossa se toteaa, että saadun selvityksen perusteella Aluehallintovirasto ei ryhdy toimenpiteisiin.

Muista päätöksistä ei ole vireillä korvausvaatimuksia, syytteesen asettamisia tai muita oikeusseuraamuksia.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden toteutumisen, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta tapahtuu ja esitetään toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Kunnanhallituksen jäsenille on annettu informaatiota talousarvion toteutumisesta joka toisessa kunnanhallituksen kokouksessa. Myös valtuustoa informoidaan tarvittaessa valtuuston kokouksissa.

Lapinlahden kunnan hallintosäännön 85 §:n mukaan osastopäälliköiden on laadittava kolmannes vuosittain (1-4, 5-8- ja 9-12) talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden toteutumisvertailut ja saatettava ne välittömästi tiedoksi seuraavaan omaan lautakunnan kokoukseen, sekä suoraan kunnanhallituksen ja valtuuston kokoukseen. Raportit talousarvion toteutumisesta 30.4. ja 31.8. on laadittu ja se on saatettu kunnanhallituksen tietoon 31.5.2021 § 127 ja 4.10.2021 § 232. Toteutumamaraportti on lähetetty kunnanvaltuustolle, tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajalle sekä johtoryhmän jäsenille.

Vuoden 2022 talousarvion käyttötalousosaan ja investointiosaan tehtiin muutoksia valtuuston kokouksessa 10.10.2022 § 36 ja § 37. Lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta valtuusto teki vielä lisätalousarviopäätöksen 12.12.2022 § 50

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta ja seuranta kuuluvat vastuuhenkilöille ja viimekädessä siitä vastaa osastopäällikkö. Riskienhallinta ja seuranta ovat vastuutettu selkeästi ja siihen on riittävä asiantuntemus. Tarvittaessa pyydetään riskien arviointiin asiantuntijoita kunnan organisaatiosta tai ulkopuolelta.

Strategiariski

Kunnan palveluja järjestetään sekä kunnan omana toimintana että ostopalveluina. Ostopalveluiden käytössä hallitaan epävarmuustekijöitä ja riskejä sopimuksilla, joissa on selvästi määritelty osapuolten tehtävät, velvollisuudet ja vastuut.

Työterveyshuollon palvelut siirrettiin kunnan koko henkilöstön osalta Suomen Terveystalo Oy:lle 21.3.2022 alkaen. Työterveyshuollon asiakkaana olevien yritysten sopimukset irtisanottiin 10.5.2022 lukien. Syynä näihin muutoksiin oli henkilöstöpula kunnan omassa työterveyshuollossa.

Kaavatiestön kunnossapidon toimintavarmuus on tällä hetkellä kohtuullisella tasolla, mutta talvikunnossapidossa oli reklamointeihin johtaneita tilanteita. Kaavateiden talvikunnossapidon tehtävät hankitaan kokonaisuudessaan yksityisiltä palvelun tuottajilta. Kilpailuttamisessa on omat ongelmansa, kuin myös palvelun tarjoajien vähyydessä.

Toiminnan riskit

Uudet viranhaltijat ja työntekijät valitaan lain ja johtosääntöjen mukaan ja siten kuin kelpoisuusehdot määräävät.

Vanhuspalveluissa, vuodeosastolla ja poliklinikalla on ollut vuoden 2022 aikana haasteita rekrytoida hoitajia. Kaikkiin avoinna oleviin toimiin ja sijaisuuksiin ei ole saatu työntekijää, koska hakijoita ei ole ollut tai valitut työntekijät eivät ole ottaneet tehtävää vastaan.

Teknisellä osastolla on myös näkynyt pätevien hakijoiden vähyyys niin maanmittausinsinöörin kuin ympäristöasiantuntijan virkojen kohdalla. Maanmittausinsinöörin paikka täytettiin vielä opiskelusuorittavalla henkilöllä määräajaksi. Tehtäviin kuuluvien päätösten tekemisen osalta vastuu oli teknisellä johtajalla. Toisella puoliskolla kiinteistöpäällikkö irtisanoutui ja hakuprosessin jälkeen uusi on aloittamassa 2/2023.

Koronapandemia on jatkunut vuoden 2022 aikana ja herkästi levinnyt Omikron-variantti aiheutti myös Lapinlahdella vuoden alkupuoliskolla tähän asti isoimmat vaikutukset sosiaali- ja terveysosaston toimintaan. Koronatartuntoja on ollut osaston työntekijöillä melko laajalti. Asiakkaila oli tartuntoja lähes kaikissa iäkkäiden asumispalveluyksiköissä, Virkussa, kehitysvammaisten asumispalveluissa ja kotihoidossa.

Myös sivistysosaston toimintaan koronaepidemia on tehnyt merkittäviä muutoksia tarkastelukaudella. Toimintaa on sopeutettu vastaamaan THL:n ja opetus- ja kulttuuriministeriön, opetushallituksen sekä Itä-Suomen

aluehallintoviranomaisten määräyksiä. Tarkastelujakson aikana lukuisia lapsia varhaiskasvatuksesta sekä peruskoulun oppilaita ja yksi luokka on joutunut karanteeniin korona-altistumien tai tartuntojen vuoksi.

Kunnassa on käytössä toimintamalli häirinnän ja epäasiallisen kohtelun hallintaan ja menettelyohje väkivallan ehkäisyyn ja hallintaan. Väkivaltatilanteita henkilökunta joutuu kohtaamaan työssään silloin tällöin ja niiden ehkäisemiseksi henkilökuntaa on koulutettu ja työolosuhteet on pyritty järjestämään siten, että väkivallan uhka ja tilanteet voidaan ehkäistä mahdollisuuksien mukaan ennakolta.

Työsuojeluorganisaatio tekee työpaikkakäynnit erillisen ohjelman mukaisesti säännöllisin väliajoin sekä tarpeen vaatiessa.

Kunnassa on käytössä Aktiivisen välittämisen malli, mukautetun työn ohje ja prosessia tukeva Wälitä-työkalu.

Lasten parissa työskenteleviltä henkilöiltä pyydetään nähtäväksi rikosrekisteriote, kun henkilö otetaan toistaiseksi voimassa olevaan työ- tai virkasuhteeseen tai yli 3 kk sijaisuuteen.

Kaikilta kuntaan töihin tulevilta edellytetään huumetestä.

Kuntaan on laadittu tietoturvapoliittika, jonka kunnanhallitus hyväksyi 19.2.2018 § 35. Henkilöstölle on laadittu henkilöstön tietoturvaohjeita ja jaettu s-postilla henkilöstölle. Tietoturvaselosteet, tietosuojarekisteri ja rekisteriselosteet on päivitetty 2021.

Taloudelliset riskit

Sosiaali- ja terveysosaston erittäin voimakas menojen kasvu heikensi kunnan vuoden 2022 tulosta. Menojen kasvua pyrittiin hillitsemään monin tavoin, mutta riittäviä keinoja ei löydetty. Sosiaali- ja terveysosastolle myönnettiin lisärahoitusta kaksi kertaa yhteensä 2,3 milj. € ja tästä huolimatta osaston ylitys tulee olemaan 2,1 milj. € muutettuihin talousarvioihin. Verotuloja kertyi noin 0,6 0 milj. € enemmän, kuin mitä alkuperäisessä talousarviossa ennakoitiin. Koronaepidemia jatkui kuluvana vuonna ja se osaltaan todennäköisesti vaikutti menojen kasvuun. Valtio korvasi koronasta aiheutuvia kuluja myös tänä vuonna (0,6 milj. €). Toimintatuotoissa ylitettiin hieman muutettu talousarvion. Tilinpäätöksen tulos muodostui alijäämäiseksi 2,4 milj. €. Taseessa on alijäämää (31.12.2022) 0,6 milj. €.

Vuoden 2022 investointien bruttomenot ovat 4,4 milj.€ ja nettoinvestointien määrä on 4,2 milj. €.

Talousarviovuoden

suurin yksittäinen kohde on Matin ja Liisan koulukeskuksen yläkoulun (Sirénin) peruskorjaus 2,4 milj.€. Hanke valmistui kesällä 2022

Lapinlahden Kaskihovi Oy:n maksuvalmius on edelleen huono. Sen korjaamiseksi yhtiö on tehnyt toimenpiteitä, jotka näkyvät osittain jo toiminnassa. Maksuvalmiuteen vaikuttaa se, että yhtiö on maksanut investointeja kassasta. Pitkäaikaista lainaa on nostettu vain yhteen investointiin. Asuntojen vuokrausaste on noussut keväästä. Raportin teko
hetkellä on heti vapaita asuntoja 10 kpl:ta.

Lapinlahden Vesi Oy:n toiminta on ollut hallituksessa hyväksytyn talousarvion mukaista, pääsääntöisesti talousarviossa on pysytty ja tavoitteet saavutettu.

Viitostien Ykköstilat Oy:n taloudellinen riski liittyy pääosin tyhjiin teollisuustiloihin. Yhtiön omistamien tilojen vuokrausaste on tällä hetkellä noin 83 prosenttia. Neliömäärällisesti merkittävimmät vuokrasopimukset on laadittu määräaikaikaisiksi (5 v.). Yhtiön omistamien kiinteistöjen vuokrausasteen merkittävä kasvu on vaikuttanut positiivisesti yhtiön tuloskehitykseen ja kassatilanteeseen. Alhaisimman käyttöasteen tila on tällä hetkellä ns. teknologiatalo.

Vahinkoriskit

Kunnan lakisääteiset ja muut vakuutukset ovat kunnossa. Vakuutukset kilpailutettiin ja 1.10.2021 lukien vakuutukset on otettu If vakuutuksesta. Työntekijöiden ryhmähenkivakuutus on otettu Kunnalliselta Eläkevakuutukselta. Tytäryhtiöiden vakuutukset ovat kunnossa. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n vakuutukset on otettu OP Pohjolasta.

Lapinlahden Vesi Oy:n ja Viitostien Ykköstilojen vakuutukset on otettu Pohjola Vakuutus Oy:stä. Viitostien Ykköstilojen vakuutuksia on otettu myös Lähi-Tapiolasta.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Hankinnoissa on noudatettu hankintalakia ja kunnan talousohjetta ja sääntöjä. Kalusto- ja välinehankinnat toteutetaan talousarvion määrärahojen puitteissa. Terveyskeskuksella on keskusvarasto, jonka kautta tehdään pienhankintoja. Hankinnan suuruuden mukaan ne kilpailutetaan joko Sansian kautta tai itse toteutettuna. Kunta on osakkaana Sansia Oy:ssä (entinen IS-Hankinta Oy) ja näin ollen kilpailusta on tehty Sansia Oy:n kautta. Tytäryhtiöissä yhtiön hallitus päättää hankinnoista ja luovutuksista osakeyhtiölain puitteissa.

Sopimustoiminta

Suuremmista hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset ja ne hyväksytään, hallintokeskuksen osalta kunnanhallituksessa ja lautakunnat hyväksyvät oman toimialansa sopimukset. Sopimusrekisteriä ylläpidetään sähköisesti Dynasty-asianhallintajärjestelmässä. Ohjelman seurantajärjestelmä lähettää muistutuksen sopimusasiakirjan vanhentumisesta vastuuhenkilölle. Alkuperäiset sopimukset ovat kunkin hallintokunnan omassa arkistossaan. Tytäryhtiöissä suuremmat hankinnat kilpailutetaan hankintalain mukaisesti ja hankinnoista tehdään kirjalliset sopimukset.

1.6 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

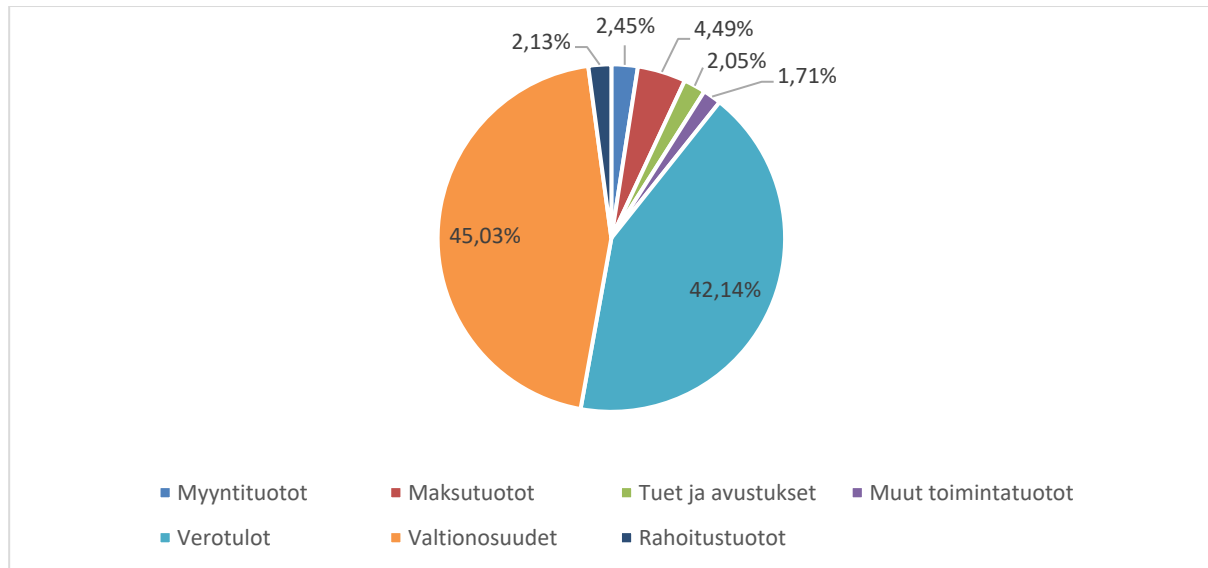
1.6.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan.

Toimintatuottojen (ulkoiset) toteutuma on 8,5 milj. €, joka on 0,3 milj. € euroa vähemmän kuin vuonna 2021. Maksutuotot jäivät alle edellisen vuoden maksutuottojen. Tähän vaikutti edelleen korona, jonka vuoksi asiakaspalvelut ei terveyshuollossa varsinkaan alku vuonna 2022 toimineet normaalisti. Myyntituotot kasvoivat 16,4 % kotikuntakorvausten ja muiden tuottojen kasvulla. Muita maksutuottoja kertyi lähes sama määrä kuin edellisenä vuonna. Toimintatuotot ovat 931,04 €/asukas, kun ne edellisen vuonna olivat 945,70 €/asukas.

Verotulojen osuus kunnan tuloslaskelman mukaisista tuloista on 42,1 %, valtionosuuden 45,0 % ja maksutuottojen 4,5 %. Rahoitustuottojen osuus kasvoi hieman aiemmista vuosista.

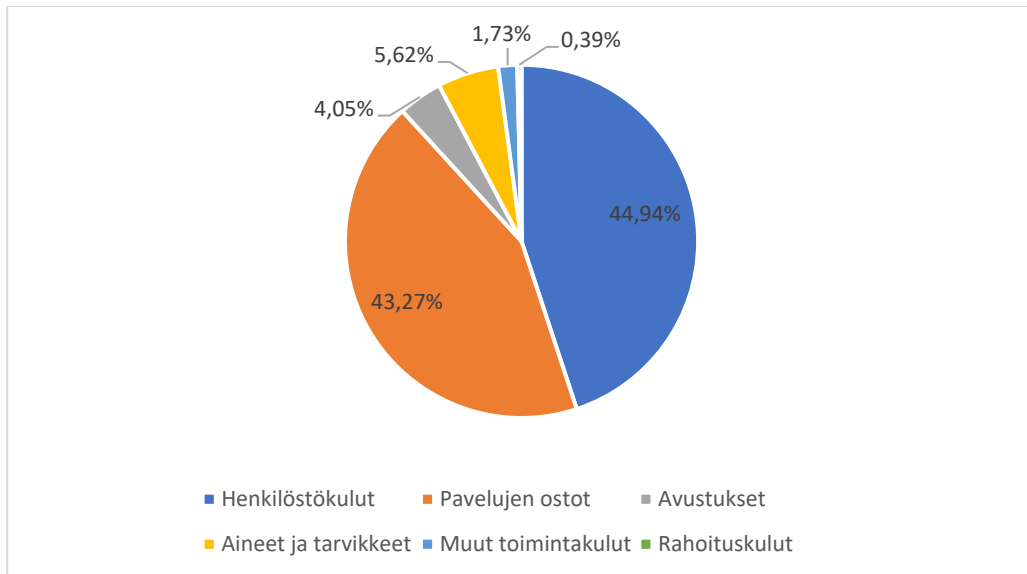
Vuoden 2022 tuotot (tuloslaskelman ulkoiset tuotot)

Toimintakulujen (ulkoisten) toteutuma on 75,9 milj. euroa. Toimintakulut kasvoivat edellisvuoteen verrattuna 4,3 % eli 3,1 milj. euroa. Suurin euromääräinen kasvu oli palveluiden ostoissa 3,2 milj. €. Palvelujen ostoja lisäsivät lastensuojeluun liittyvät kustannukset, Vaalijalan ostopalvelut (tahdonvastainen hoito), vanhuspalveluiden palvelusetelit sekä kuljetuspalvelut. Korona lisäsi henkilöstön tarvetta eri hoiva- ja hoitoyksiköissä karanteenien ja sairauspoissaolojen vuoksi. Vanhustenhuollossa erilliskorvauksia maksettiin korotettuina henkilöstöpulan vuoksi. Avustukset kasvoivat 11,2 % (0,50 milj. €). Kasvu muodostui yksityisen hoidon tuen sekä muista avustuksista yhteisöille (Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri). Aineiden ja tarvikkeiden osuus väheni edelliseen vuoteen verrattuna 6,0 % ja muut toiminta kulut kasvoivat hieman.

Alkuperäisessä talousarviossa toimintakulut olivat 69,9 milj. euroa ja talousarviomuutosten jälkeen 73,0 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät 2,9 milj. € muutettuun talousarvion verrattuna (104,0 %). Kuluista merkittävimmän osan muodostavat henkilöstökulut, jotka ovat 34,2 milj. euroa eli toimintakuluista 45,1 %. Henkilöstökulut alittyivät 0,2milj. € muutettuun talousarvioon verrattuna. Palvelujen ostot ovat 33,0 milj. euroa (43,5 % toimintakuluista). Palvelujen ostot ylittivät 2,1 milj. €:lla muutetun talousarvion. Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 101 000 € ja avustukset ylittyivät 465 000 € muutettuun talousarvioon nähden. Muut toimintakulut ylittyivät 50 000 € muutettuun talousarvioon verrattuna. Toimintakulut ovat 8 347,00 €/asukas, kun ne edellisenä vuonna olivat 7865,70 €/asukas.

Vuoden 2022 kulut (tuloslaskelman ulkoiset kulut)

Toimintakate vuoden 2022 tilinpäätöksessä on -67,4 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli -64,0 milj. euroa. Muutosta edelliseen vuoteen 3,4 milj. euroa eli 5,3 %. Toimintatuotot kattoivat 11,0 % toimintamenoista, kun vuotta aiemmin vastaava tunnusluku oli 12,0 %.

Verotulojen toteutuma on 33,3 milj. euroa, mikä on 0,6 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna (2,8 %). Verotulot ylittivät 0,6 milj. eurolla muutettuun talousarvioon nähden (toteutuma 102,0 %).

Valtionosuuksia kirjautui vuonna 2022 yhteensä 33,6 miljoonaa euroa eli muutos edelliseen vuoteen +1,5 milj. euroa (+4,53 %). Valtionosuudet alittuivat muutetusta talousarviosta 0,04 milj. € (toteutuma 99,9 %).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulorahoituksen katsotaan olevan riittävä, mikäli vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot.

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä vuosikate on 0,8 milj. euroa, edellisenä vuonna 1,8 milj. €. Vuosikate heikkeni edellisestä vuodesta 1,0 milj. euroa eli 55,6 %. Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen arvioitiin olevan 3,5 milj. euroa ja muutetussa talousarviossa 2,5 milj. €. Vuosikate toteutui siten 1,7 milj. € muutettua talousarviota heikompana.

Vuosikate on 89 €/asukas, edellisenä vuonna se oli 202 €/asukas.

Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot olivat 3,3 milj. euroa. Poistot kasvoivat 0,2 milj. € vuonna 2022. Vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot 25 %.

Tilikauden tulos on ennen poistoeron vähennystä -2,46 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli -1,3 milj. euroa. Tulos on siten 1,17 milj. euroa heikompi kuin edellisen tilinpäätöksen tulos. Poistoeron vähennys on 17 212 €.

Tilikauden alijäämä on 2 442 374 €. Vuonna 2021 alijäämä oli 1 265 577 €.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (ulkoiset)	2022	2021	2020
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	8 465	8 747	7 459
Valmistus omaan käyttöön	17	6	14
Toimintakulut	-75 891	-72 758	-68 463
Toimintakate	-67 409	-64 004	60 990
Verotulot	33 276	32 668	30 831
Valtionosuudet	33 561	32 108	33 641
Rahoitustuotot ja -kulut	1 385	1 100	1 066
Korkotuotot	446	454	448
Muut rahoitustuotot	1 235	895	882
Korkokulut	-296	-247	-253
Muut rahoituskulut	-1	-2	-11
Vuosikate	814	1 871	4 549
Poistot ja arvonalentumiset	-3 273	-3 196	-2 678
Tilikauden tulos	-2 460	-1 324	1 869
Poistoeron vähennys	-17	59	59
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 442	-1 266	1 928

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	11,0	12,0
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	25	59
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate €/asukas	89	202
Asukasmäärä	9 094	9250

1.6.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	782	1 478
Vuosikate	814	1 871
Tulorahoituksen korjauserät	-32	-394
Investointien rahavirta	-4087	-5 040
Investointimenot	-4286	-5 472
Rahoitusosuudet investointeihin	140	372
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	59	60
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3 305	-3 562
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3800	5 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3331	-2 992
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-494	1 500
Muut maksuvalmiuden muutokset	1388	-305
Rahoituksen rahavirta	1363	3 702
Rahavarojen muutos	-1942	140
Rahavarat 31.12.	242	2 184
Rahavarat 1.1.	2184	2 043
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-12 898	-6 974
Investointien tulorahoitus, %	19,6	36,7
100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,2	0,4
(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	1	10
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		
Asukasmäärä	9 094	9 250

1.6.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		100 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	79 681	78 836	OMA PÄÄOMA	34 913	37 127
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	34 193	34 193
Aineettomat oikeudet	186	300	Muut omat rahastot	1 159	1 159
Muut pitkävaikutteiset menot	1 289	1 458	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	1 776	3 041
			Tilikauden yli/alijäämä	-2 442	-1 266
Aineelliset hyödykkeet	52 199	51 052			
Maa- ja vesialueet	6 294	6 284	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET		17
Rakennukset	39 129	34 897	Poistoero		17
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 148	5 328			
Koneet ja kalusto	288	448	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	537	683
Muut aineelliset hyödykkeet	67	67	Valtion toimeksiannot	209	256
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	272	4 027	Lahjoitusrahastojen pääomat	47	140
			Muut toimeksiantojen pääomat	281	287
Sijoitukset	26 008	26 027			
Osakkeet ja osuudet	15 620	15 639	VIERAS PÄÄOMA	47 245	46 056
Muut lainasaamiset	10 351	10 351	Pitkäaikainen	33 617	33 077
Muut saamiset	36	36	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	31 662	31 017
			Lainat julkisyhteisöiltä	1 954	2 059
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	239	394	Saadut ennakot	1	1
Valtion toimeksiannot	162	201			
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	97	193	Lyhytaikainen	13 628	12 979
			Joukkovelkakirjalainat	850	1 500
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 527	4 653	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	3 452	3 271
Vaihto-omaisuus	2	69	Lainat julkisyhteisöiltä		96
			Saadut ennakot	16	11
			Ostovelat	3 288	2 318
			Muut velat	595	658
Saamiset			Siirtovelat	5 427	5 125
Lyhytaikaiset saamiset	2 283	2 400			
Myyntisaamiset	935	713	VASTATTAVAA YHTENSÄ	82 467	83 883
Lainasaamiset	16	10			
Muut saamiset	402	424			
Siirtosaamiset	930	1 253	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
			Omavaraisuusaste, %	42,1	44,3
Rahat ja pankkisaamiset	242	2 184	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	62,7	62,6
			Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-667	1 776
VASTAAVAA YHTENSÄ	82 467	83 883	Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	-73	192
			Lainakanta 31.12., 1000 €	37 917	37 943
			Lainakanta 31.12., €/asukas	4 170	4 102
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	38 467	39 046
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4	4
			Lainasaamiset, 1000 €	10 351	10 351
			Asukasmäärä	9 094	9 250

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta¹⁴. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokra-vastuut [2019]}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena. [2019]

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa. [2019]

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.6.4 Kokonaistulot ja menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT			
		1 000 €	1 000 €
TULOT		MENOT	
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	8 465	Toimintakulut	75 891
Verotulot	33 276	- valmistus omaan käyttöön	-17
Valtionosuudet	33 561	Korkokulut	296
Korkotuotot	442	Muut rahoituskulut	1
Muut rahoitustuotot	1 235	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Osakkeen arvonalennus	
Pakollisten varausten muutos		Pakollisten varausten väh. (-)	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-42	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-11
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	140	Investointimenot	4 286
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	59		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 800	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 331
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen vähennykset	494
Kokonaistulot yhteensä	80 941	Kokonaismenot yhteensä	84 271
Täsmäytys:			
Kokonaistulot-Kokonaismenot			
80 941 – 84 271 = -3 330			
Muut maksuvalmiuden muutokset-			
rahavarojen muutos			
-1 942- 1 360 = 3 330			

1.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

li1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Lapinlahden kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhteisöt:

Lapinlahden Kaskihovi Oy (100 % kunnan omistusosuus)
 Lapinlahden Vesi Oy (100 %)
 Viitostien Ykköstilat Oy (100 %)
 As. Oy Lapinlahden Koivukuja (53,02 %)
 Kiinteistö Oy Lapinlahden Virastokeskus (61,38 %)
 Kiinteistö Oy Varpakulma (55,8 %)

Kuntayhtymät

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
 Savon koulutuskuntayhtymä
 Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
 Vaalijalan kuntayhtymä
 Pohjois-Savon liitto

Osakkuusyhteisöt

Lapinlahden Yritystalo (46,3 %)
 Ylä-Savon Vesi Oy (osakkeet Lapinlahden Vesi Oy:llä)
 Kiinteistö Oy Varpaisjärven Liiketalo (35,58 %)

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntalain (14 §) mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.
 Viitostien Ykköstilat Oy:n, Lapinlahden Kaskihovi Oy:n ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Lapinlahden Kaskihovi Oy

Yhtiön toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaisesti toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö on huolehtinut riittävästä vuokra-asuntotarpeesta Lapinlahdella. Kaikille paikkakunnalle töihin tuleville ja asuntoa hakeneille on järjestetty asunto. Asuntoja ei pidetä tyhjillään reservinä, vaan niitä markkinoidaan aktiivisesti hakijoille.
- 2.
3. Asuntojen laskennallinen käyttöaste vuonna 2022 oli 98,0 % (edellisenä vuonna 98,1 %).

4. Suunnitelma korjaustarpeista ja investoinneista sekä arvio Kaskihovi Oy:n taloudellisista riskeistä esitellään konsernijohdolle vuoden 2023 aikana.

Viitostien Ykköstilat Oy

Yhtiö on Lapinlahden kunnan omistama elinkeinoyhtiö. Yhtiön varsinaista toimintaa johtaa yhtiökokous ja hallitus, joiden päätösten mukaan yhtiön toimitusjohtaja huolehtii yhtiön toiminnasta. Kunnanjohtaja toimii yhtiön toimitusjohtajana.

Yhtiö omistaa merkittävän osan paikkakunnilla toimivien yritysten tuotanto- ja toimitiloista. Yhtiöllä on oma taloudenhoito ja tilintarkastustoiminta.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

1. Yhtiö vuokraa toimitiloja elinkeinotoiminnan tarpeisiin ja järjestää yritysneuvontaa. Toiminta on edennyt suunnitellusti. Vuoden 2022 aikana Lapinlahdelle perustettiin 34 uutta yritystä.
2. Viitostien Ykköstilat Oy:n vuokrausaste on noin 85 %.

Lapinlahden Vesi Oy

Lapinlahden Vesi Oy on aloittanut toimintansa 1.1.2012 alkaen. Yhtiön toimitusjohtajana on toiminut Lapinlahden kunnan tekninen johtaja oman virkatoimensa ohella. Yhtiöllä on omat henkilöt vastaamassa verkoston ylläpidosta ja vesihuollon kehittämisestä sekä taloushallinnosta kirjanpitoineen.

Lapinlahden kunnanvaltuuston vuoden 2022 talousarviossa Lapinlahden Vesi Oy:lle asettamat tavoitteet:

1. **Turvataan puhtaan ja hyvälaatuisen talousveden saanti ja jakelu sekä jäte- ja sadevesien johtaminen ja jätevesien puhdistaminen voimassa olevien lupaehtojen mukaisesti.**

Talousveden laatu on ollut hyvä koko vuoden näytteiden perusteella. Myöskään valituksia veden laadusta ei ole tullut.

Lapinlahden Vesi Oy:n Lapinlahden vedenjakelualueen valvontatutkimusohjelma on tehty vuosille 2020–2024.

Talousveden laadun tarkkailua on tehty uuden näytteenottosuunnitelman mukaisesti vuoden 2020 alusta lähtien.

Jätevedenpuhdistamot ovat toimineet lupaehtojen mukaisesti.

2. **Vesi- ja viemäriverkoston saneerausohjelman jatkaminen**

Linnansalmentien vesijohto ja viemäri saneerattiin Oikotien ja hautausmaan väliltä jossa asbesti-betoni vesijohdon tilalle tehtiin uusi vesijohto 110 mm PEH-putkesta ja vanhan betonisen viemärin sisään sujutettiin muoviputki.

Väärnintien alku päästä uusittiin vesijohtoa ja viemäriä n. 180m matkalta. Vanha vesijohto oli valurautaa (SG).

Juhani Ahontien ja Väärnin pumppaamon välillä aloitettiin saneeraamaan paineviemäriä, vesijohtoa ja viettoviemäriä loppuvuodesta. Työt jatkuvat alkuvuonna 2023.

3. **Ylä-Savon jätevesi/vesi -operointiselvityksen jatkaminen omistajan toivomien kohtien tarkentamisella**

Operointiselvitys valmistui. Lapinlahden Vesi Oy:n ja kunnan johto päätyivät olla osallistumatta selvityksessä esitetyn kaltaiseen järjestelyyn operoinnin osalta. Yhteistyötä tulee kuitenkin jatkaa ja pyrkiä löytämään kaikkia hyödyttäviä yhteistyökuvioita.

4. Lapinlahden vesiosuuskuntien ja -yhtymien liittäminen osaksi Lapinlahden Vesi Oy:n toimintaa

Laadittiin toimintaohje liittymisen toteuttamiseksi ja se on toimitettu kiinnostuneille osuuskunnille ja yhtymille. Todennäköisesti vuosien 2023–2024 vaihteessa saadaan avaus liittymisten osalta.

1.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Lapinlahden Kaskihovi Oy:llä vaihtui vuoden 2022 aikana tietojärjestelmiä ja yhtiön digikehitys menee valtavasti harppauksin eteenpäin vuoden 2022 aikana. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n lähivuosien toiminnassa on keskityttävä talouden tasapainottamiseen ja yhtiön kiinteistökannan korjauksiin pitkällä tähtäimellä. Tuloja ja menoja on tarkasteltava niin, että tulos mahdollistaa lainojen lyhentämisen ja että yhtiön maksuvalmius on hyvä. Yhtiön tulopohja on hyvä, johtuen korkeasta vuokrausasteesta, päähuomion tulee kohdistua menorakenteen tervehdyttämisen kannalta tarpeellisten toimenpiteiden tekemiseen.

Yhtiön tulo rakenne on aika lailla vakio ja hyvää siinä on se, että vuokrauksen käyttöaste on korkea. Ongelmana on, joka tulee vielä selkeämmin esiin tulevaisuudessa, korjausvelka, jonka paikkaamiseksi tuloja tulisi olla selkeästi enemmän. Lainalla rahoittaminen on mahdollisuus, mutta sen käyttöä tulee viimeiseen asti välttää tässä tilanteessa. Vanhoja lainoja on katettavaksi vielä pitkäksi aikaa. Lisäksi alaskirjaukset tulevat vaikuttamaan tulosta heikentävästi tulevaisuudessa. Historia tulee eteen vahvasti tulevina vuosina.

Uudiskohteiden rakentamista suunnitellaan tarvittaessa nopeallakin aikataululla. Asukasmäärä kunnassa ja lähialueella on ollut vuosia vähenevä ja sen vaikutukset yhtiön tilanteeseen on ollut vähäiset. Vuokra-asuntohakemusten määrä on pysynyt suurin piirtein vuodesta toiseen samalla tasolla, noin 300 hakemusta vuodessa. Todennäköisesti yhtiön tilanne asuntomarkkinoilla säilyy lähivuosina nykyisellä tasolla, työvoima liikkuu ympäristökunnista ja vuokra-asuntoja näin ollen tarvitaan. Lapinlahden sijainti 5-tien ja rautatien varrella on moniin muihin alueen kuntiin nähden etulyöntiasemassa.

Lapinlahden Vesi Oy:n talous tulee pitkällä tähtäimellä edelleen pysymään tulevina vuosina positiivisena, muttei suuria voittoja tuottavana, joka voidaan tai tulee myös nähdä tavoitteellisena lähtökohtana. Vuosi 2023 ja maailman tapahtumien vaikutukset näyttävät suuntaa, mutta todennäköistä on, että lähtökohdat ovat muuttuneet ja Lapinlahden Vesi Oy:n tulee muuttaa tai sopeuttaa toimintaansa uusiin lähtökohtiin sopiviksi.

Viitostien Ykköstilat Oy on viimeisen viiden vuoden aikana toteuttanut tilojen määrätietoista käyttöasteen nostamista ja rakennuskannan vähentämistä. Nämä ovat olleet avaintekijöitä yhtiön talouden tasapainottamiseen. Tilojen vuokrausaste on noussut 85 %:n. Yrityksen maksukyky ja vakavaraisuus ovat hyvällä tasolla.

Kunnan omistamien yhtiöiden yhteistyön tiivistämisestä, jopa yhdistämisestä, tehdään selvitys 30.6.2023 mennessä.

1.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seuranta. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta.

Toimivallan ja – vastuun jako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Kunnanhallitus vastaa omistajapolitiikasta, omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle yms. hallintosäännön 19 §:n mukaisista tehtävistä. Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Kunnan konsernijohto järjestää vuosittain tapaamisen kunnan tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen ja muiden yhteisöjen edustajille.

Yhtiön toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa lain ja hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kuntaa osakkeenomistaja edustaa yhtiökokouksessa kunnanhallituksen määräämä edustaja, jolle konsernijohto antaa omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Konserniyhtiöiden hallitusten kokoonpanossa otetaan huomioon kunkin yhtiön toimialan edellyttämä riittävä liiketoiminnan ja talouden asiantuntemus.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskevat arviot

Tytäryhteisöistä Lapinlahden Kaskihovi Oy, Lapinlahden Vesi Oy ja Viitostien Ykköstilat Oy raportoivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta 30.4. ja 31.8. kunnan ohjeiden mukaisesti.

Valtuuston asettamat tavoitteet tytäryhteisöille ovat tarkoituksenmukaiset ja riittävät. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu konserniohjeen mukaisesti.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat olleet riittävät.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen sekä toteuttamisesta koskeva raportointi

Hallituksella ja toimitusjohtajalla on vastuu yhtiön talous sekä toiminnan luonne ja laajuus huomioiden ottaen riittävän ja toimivan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä. Konserniyhteisöt ovat tietoisia niiden toimintaan liittyvistä riskeistä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan vuoden aikana kaksi kertaa. Tytäryhteisöt antavat kunnanhallitukselle tällöin tiedoksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportin. Lisäksi tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa tulee antaa selvitys konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Tytäryhteisöt hoitavat itsenäisesti taloushallinnon, maksuliikenteen, tietohallinnon, hankinnat, riskienhallinnan, vakuuttamisen sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan. Lapinlahden Vesi Oy ostaa palkkahallinnon kunnalta, muut tytäryhteisöt hoitavat sen itsenäisesti. Lapinlahden Kaskihovin ja Lapinlahden Vesi Oy:n toimitilat ovat kunnanvirastossa. Tukipalveluja ostetaan tarpeen mukaan kunnalta (tietojärjestelmät, puhelimet, kopiointi jne.). Kuntakonsernin yhteisöjen hankintamenettelyissä noudatetaan julkisia hankintoja koskevien normien lisäksi Lapinlahden kunnan hallintosäännön hankintaohjeita.

Tiedonkulku ja sen toimivuus

Lähtökohtana kuntakonsernin yhtiöissä on aktiivinen ja tehokas viestintä. Kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkaalleen yhteisön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallisia tehtäviä. Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Lapinlahden Kaskihovi Oy:n, Lapinlahden Vesi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n toimitusjohtajat kuuluvat kunnan johtoryhmään. Tiedonkulku ja sen toimivuus on ollut riittävää.

Tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Lapinlahden Vesi Oy:n ja Lapinlahden Kaskihovi Oy:n hallituksen koko on neljä jäsentä. Viitostien Ykköstilat Oy:n hallituksessa on neljä luottamushenkilöjäsentä sekä kunnanjohtaja. Konserniohjeen mukaisesti yhtiöiden hallituksen jäsenistä vähintään puolet tulee olla kunnanhallituksen jäseniä, kuulua valtuuston puheenjohtajistoon tai keskeisiä viranhaltijoita. Yhtiökokous nimittää hallituksen.

1.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	43 151	38 781
Toimintakulut	-107 247	-101 220
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	223	179
Toimintakate	-63 872	-62 260
Verotulot	33 276	32 548
Valtionosuudet	33 561	35 145
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	27	27
Muut rahoitustuotot	1 243	883
Korkokulut	-547	-477
Muut rahoituskulut	-23	-9
Vuosikate	3 553	5 857
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 404	-6 676
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	-43	-116
Satunnaiset erät	-5	284
Tilikauden tulos	-2 855	-651
Tilinpäätössiirrot	9	7
Tilikauden verot	-3	-6
Laskennalliset verot	-40	-6
Vähemmistöosuudet	106	6
Tilikauden alijäämä	-2 783	-650

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	40,2	38,3
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)		
Vuosikate/Poistot, %	57	86,2
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset		
Vuosikate €/asukas	391	633
Asukasmäärä	9 094	9 250

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta	3 069	5 643
Vuosikate	3 553	5 857
Satunnaiset erät	-5	284
Tilikauden verot	-3	-6
Tulorahoituksen korjauserät	-477	-493
Investointien rahavirta	-7 791	-7 077
Investointimenot	-8 096	-9 478
Rahoitusosuudet investointimenoihin	152	622
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>153</u>	<u>1 779</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-1 434
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		-3
Antolainasaamisten vähennykset	4	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 079	7 222
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 424	-6 739
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-702	1 676
Oman pääoman muutokset		65
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-13	-17
Vaihto-omaisuuden muutos	75	65
Saamisten muutos	-715	505
Korottomien velkojen muutos	<u>1 634</u>	<u>356</u>
Rahoituksen rahavirta	981	3 130
Rahavarojen muutos	-784	1 696
Rahavarat 31.12.	8 276	9 060
PSSHP:n yritysjärj. siirtyneet rahavarat		
Rahavarat 1.1.	9 060	-7 365

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-9 160	-3 110
Investointien tulorahoitus, %	44,7	66,1
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno		
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	0,8
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)		
Kassan riittävyys, pv	25	28
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella		

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 E	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	105 096	103 248	OMA PÄÄOMA	35 707	38 428
Aineettomat hyödykkeet	1 953	2 279	Peruspääoma	34 198	34 193
			Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	1	1
Aineettomat oikeudet	619	786	Arvonkorotusrahasto	36	42
Muut pitkävaikutteiset menot	1 326	1 493	Muut omat rahastot	3 061	3 048
Ennakkomaksut	8	0	Edellisten tilikausien yli/alijäämä	1 145	1 794
Aineelliset hyödykkeet	97 055	95 367	Tilikauden alijäämä	-2 783	-650
Maa- ja vesialueet	7 578	7 558			
Rakennukset	67 081	62 745	VÄHEMMISTÖOSUUET	415	521
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 904	5 707			
			POISTOERO JA VAP.EHT VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	2 960	3 128	Poistoero		
Muut aineelliset hyödykkeet	8 430	8 483	Vapaaehtoiset varaukset		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 102	7 746			
Sijoitukset	5 929	5 602			
Osakkuusyhteisöosuudet	4 258	4 000	PAKOLLISET VARAUKSET	727	9 02
Osakkeet ja osuudet	1 519	1 446	Muut pakolliset varaukset	727	9 02
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2	6			
Muut lainasaamiset	0		TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	935	1 041
Muut saamiset	150	150	VIERAS PÄÄOMA	81 698	77 032
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	57 722	53 889
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	640	738	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 030	1 026
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 855	13 938	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 330	8 209
Vaihto-omaisuus	309	384	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	15 615	13 908
Saamiset	5 269	4 494			
Pitkäaikaiset saamiset	78	241	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	119 433	117 925
Lyhytaikaiset saamiset	5 191	4 253			
			KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
Rahoitusarvopaperit	267	792	Omavaraisuusaste, %	30,3	33,1
Rahat ja pankkisaamiset	8 008	8 269	Suhteellinen velkaant. %	74,0	74,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	119 433	117 925	Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	-1 638	1 144
			Kertynyt yli/alijäämä, €/asukas	-180	124
			Konsernin lainat, €/asukas	7 153	6 715
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	65 053	62 099
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas		7 039
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.		65 106
			Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000 €	150	150
			Konsernin henkilöstömäärä		744
			Kunnan asukasmäärä	9094	9 250

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainottamisen toteuttamisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman talouden tasapainottamiseksi (Kuntal 115 §).

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (Kuntal 115 §).

1.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Vuoden 2022 tilinpäätöksestä muodostui alijäämäinen. Tilikauden alijäämä on - 2 442 374 €. Kunnanhallitus esittää, että tilikauden alijäämä - 2 442 374 € kirjataan yli/alijäämätilille.

1.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Lapinlahden kunnan taseessa on ylijäämää (31.12.2021) 1,78 milj. € ja vuoden 2022 tilinpäätöksen jälkeen taseessa on alijäämää 0,67 milj. €. Kuntalain 110 § mukaan kunnan tulee laatia suunnitelma sitä, kuin alijäämä katetaan enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Vuoden 2023 talousarvio on laadittu 0,67 milj. euroa ylijäämäiseksi ja toteutuessaan talousarvio riittää kattamaan taseessa olevan alijäämän vuonna 2023. Koska suunnitteluvuodet 2024 ja 2025 ovat alijäämäisiä laaditaan kuluvan vuoden aikana tasapainottamissuunnitelma.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Seurantaa koskeva sääntely

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Talousarvion käyttötalousosan toteutuminen on raportoitu kunnanvaltuuston hyväksymällä sitovuustasolla. Käyttötalousosa on kunnanvaltuuston nähden sitova osastotaso.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

Tavoitteen merkitystä ja noudattamista korostetaan kuntalain eri säännöksissä. Valtuusto ylimpänä toimielimenä päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, määrärahan ja tuloarvion on liityttävä tavoitteeseen. Kunnanhallituksen on annettava toimintakertomuksessa selvitys tavoitteen toteutumisesta.

2.3 Keskusvaalilautakunta

2.3.1 Vaalit

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Keskusvaalilautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) varajäsentä, jotka valtuusto asettaa siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. 1.8.2021 aloittavaan uuden valtuustokauden keskusvaalilautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) varajäsentä, jotka valtuusto asettaa siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta huolehtii kunta-, alue- eduskunta- ja europarlamenttivaalien sekä presidentinvaalin ja mahdollisten kansanäänestysten toteuttamisesta kuntatasolla.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA
Aluevaalinen järjestäminen	Järjestetään aluevaalit 23.1.2022.	Järjestettiin aluevaalien ennakkoäänestys 12. - 18.1.2022 sekä varsinainen vaalipäivä 23.1.2022 terveysturvallisesti. Vaalit toteutettiin tehokkaasti ja myös taloudellisesti.

Lapinlahden kunnan äänestysaktiivisuusaluevaaleissa (sis. kaikki äänioikeutetut)

Vuosi	Äänioikeutetut	Äänestysprosentti
2022	7 575	43,3 %

2.4 Tarkastuslautakunta

2.4.1 Tarkastustoimi

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi (5) jäsentä ja viisi (5) henkilökohtaista varajäsentä. Tämän valtuustokauden alusta lukien tarkastuslautakunnan jäsenten tulee kaikkien olla valtuutettuja.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta huolehtii kunnan ja kuntakonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä ja yhteensovittamisesta. Lautakunnan on arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Lautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Tarkastuslautakunnan uutena tehtävänä on valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUMA
Tarkastustoiminnan toteuttaminen	Tarkastuslautakunta toteuttaa vuoden 2021 tarkastustoiminnan loppuun suunnitelman mukaisesti ja antaa arviointikertomuksen valtuustolle määräajassa. Tarkastuslautakunta aloittaa vuoden 2022 tarkastustoiminnan syksyllä 2022. Tilintarkastaja toteuttaa vuoden 2021 tilintarkastuksen loppuun määräajassa. Tilintarkastaja aloittaa vuoden 2022 tilintarkastuksen syksyllä 2022.	Tarkastuslautakunnan vuoden 2021 tarkastus on toteutettu määräajassa suunnitelman mukaisesti. Arviointikertomus oli tarkastuslautakunnassa 24.5.2022 ja valtuustossa 13.6.2022 Vuoden 2022 tilintarkastuksen aloitettiin syyskuussa 2022 suunnitelman mukaisesti.
Tarkastuslautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella.	Lautakunta arvioi talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.	Kunnan tilinpäätös on vuonna 2022 alijäämäinen 2,4 M€, näin ollen kattamatonta alijäämää on 0,6 milj.€

		Konsernin taseessa alijäämää 1,588 milj. euroa.
Valvotaan kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.	Lautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset vuosittain valtuustolle tiedoksi.	Ei toimenpiteitä

2.5.Kunnanhallitus

2.5.1 Hallintokeskus

Kunnanhallituksessa on 9 jäsentä. Kunnanhallituksen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus kunnanvaltuuston puheenjohtajalla sekä I ja II varapuheenjohtajalla. Kunnanhallitus vastaa kunnanvaltuuston asioiden valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta. Kunnanhallitus ohjaa, johtaa ja kehittää kunnan hallintoa ja palvelutoimintoja. Kunnanhallituksen tehtäviin kuuluu myös kuntakonserniohjaus ja –valvonta. Kunnanhallituksen apuna ovat valtuuston erikseen valitsemat lautakunnat ja muut toimielimet sekä kunnan palkattu henkilöstö.

Kunnanhallitus vastaa yleishallinnon, kehittämispalveluiden, työllistämisen, projektien ja liikuntapalveluiden tulosalueista.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €) KUNNANHALLITUKSEN ALAINEN TOIMINTA

Talous	Alkuper.ta	Ta-muut.	Ta+muut	Toteutuma	Poikkeama
					€
Tuloarviot ja määrärahat					
Toimintatulot	471		471	594	123
Toimintamenot	-4 449	-277	-4 726	-4 643	83
Toimintakate	-3 978	-277	-4 255	-4 049	206
Laskennalliset kustannukset					
Poistot ja arvonalentumiset	-103		-103	-96	7
Sisäiset tulot	175		175		-175
Sisäiset menot	-481		-481	-218	262
Tehtävän kokonaiskustannukset	-4 387	-277	-4 667	-4 363	A01
					0
Vyörytyserätulot	1 685		509	509	-1176
Vyörytyserämenot	-34		-19	-19	-15

Poikkeamat TA 2022

Kunnassa luovuttiin omasta työterveyshuollosta alkuvuodesta 2022 ja työterveyspalveluista syntyvät kustannukset kirjattiin hallinnon alle. Ko. toimintamenot vähennettiin perusterveyshuollosta. Lisäksi työllisyyspalveluiden henkilöstömenoihin lisättiin teknisen virheen vuoksi 100 000, lisäys edellyttänyt lisätalousarviota vaan muutos katettiin työllisyyspalveluiden muita menoja vähentämällä (passiivinen työmarkkinatuki 50 000 euroa ja työllistämisen palkkamenot 50 000 euroa). Lisäksi Aktivoi-hanke lisättiin talousarvioon, nettokustannusvaikutus oli noin 5 000 euroa.

2.5.2 Yleishallinto

Tulosalueen vastaava: hallintojohtaja Ulla Nikulainen

Tulosalueen toiminta-ajatus

Kunnan hallintoa hoidetaan tehokkaasti valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMA
Talouden tasapainottaminen ja ylijäämän kerryttäminen	Kunnanhallitus seuraa talouden toteumaa joka toisessa kokouksessaan sekä antaa tarvittaessa ohjausta lautakunnille talouden hallintaan. Valtuusto pidetään ajan tasalla taloustilanteesta. Valtuusto linjaa edelleen talouden suuntaviivoja sekä tekee kuntastrategian vuonna 2022	Toteutuu säännönmukaisesti, kunnanjohtaja antoi katsauksen vähintään joka toisessa kunnanhallituksen kokouksessa, ja kuntamaiseman kautta hallituksen jäsenillä on ollut mahdollisuus itsenäisesti tutustua taloustilanteeseen. Lisäksi erityisesti tarkasteltiin sosiaali- ja terveyspalveluiden talousarvion toteumaa. Menojen kasvua pyrittiin hillitsemään monin tavoin, mutta riittäviä keinoja ei löydetty. Sosiaali- ja terveysosastolle myönnettiin lisärahoitusta kaksi kertaa yhteensä 2,3 milj. € ja tästä huolimatta osaston ylitys tulee olemaan noin 2,4 milj. € muutettuihin talousarvioihin nähden. Valtuusto hyväksyi uuden strategian 13.6. ja strategian jalkauttaminen on aloitettu.
Kuntastrategian toteuttaminen	Strategian toteuttaminen lautakuntatasolla ja toteutumisen seuranta osana TA-prosessia ja uuden kunnan rakentamista.	Strategian valmistelussa käytettiin ulkopuolista konsulttia Paulos Oy:tä Kuntalaiskysely oli auki 13.12.21 - 23.1.22 kuntalais- ja yhdistysten työpaja 8.2.22 yritysten työpaja 21.2.22 valtuuston strategiaseminaari 1, 22.2.22 valtuuston strategiaseminaari 2, 1.3.22 Valtuusto hyväksyi strategian 13.6. visualisointi hyväksyttiin samalla strategian jalkauttamiseen pidettiin valtuutetuille seminaari 15.8. viestintästrategian työpaja pidettiin 30.8.

		lisäksi pidettiin useita palavereita Pauloksen kanssa. Vuoden 2023 talousarvio laadittiin uuden kuntastrategian pohjalta.
Sote-uudistuksen valmistelu ja kunnan roolin muuttuminen	Kunnan viranhaltijat/luottamushenkilöt seuraavat Sote-uudistuksen tilannetta, vaikuttavat uudistuksen suuntaan ja osallistuvat sen valmisteluun työryhmissä sekä osallistuvat info-tilaisuuksiin. Tarvittaessa kunnanhallitus ohjaa ja antaa lausuntoja sote-uudistuksen valmisteluun. Henkilöstöä tiedotetaan tulevista muutoksista.	Johtoryhmä käsitteli kokouksissaan valmistelua ja teki linjauksia sekä toi tarvittavat asiat päätöksentekoon. YT-menettely hoidettiin HValle, Servicalle ja Monetralle siirtyvien osalta. HVA:n pyytämät aineistot toimitettiin kunnan päätöksentekoprosessin mukaisesti. Toteutettiin kunnan tukipalveluiden uudelleen järjestäminen: Työterveyshuolto siirtyi Kallaveden työterveys Oy:lle 1.1.2023 Ravitsemuspalvelut siirtyivät Servica Oy:lle 1.11.2022 Talous- ja palkkahallinto siirtyy Kuntalaskenta Oy:lle palkanlaskennan osalta 1.1.2023 ja taloushallinnon osalta 1.4.2023. Työntekijöille oli Teamsissa oma tiedotuskanava sekä pidettiin sisäisiä palavereita asioiden eteenpäin viemiseksi.
Järjestö ja osallisuustyöllä luodaan rakenteet ja vastuuhenkilö	Perustetaan osallisuuskoordinaattorin toimi Nimetään osallisuustyöryhmä Organisoidaan osallisuustyö Laaditaan osallisuusohjelma	Osallisuuskoordinaattori aloitti 2.1.2022 Lapinlahden kunnassa aloitti vuoden 2023 alusta uusi hyvinvointi- ja osallisuuskoordinaattori. Vuodesta 2023 osallisuus- ja HYTE -ryhmä alkaa kokoontua säännöllisesti. Osallisuuskoordinaattorin apuna toimi Osallisuuden osaamiskeskus sekä Suomen Nuorisovaltuustojen liitto ry. Yhteistyön avulla saatiin kerättyä materiaalia kuntalaisilta eri ikäryhmistä, minkä pohjalta koostettiin osallisuusohjelma. tapahtumakalenteri käyttöön ottoa valmisteltu avautunut 18.5.2022 https://lapinlahti.felix.dev/ Kunnanhallitus hyväksyi osallisuussuunnitelman 28.11.2022.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamiskeinot ovat systemaattisesti käytössä	Kuvataan kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kunnan verkkosivuille Järjestetään kuntalaisten kuulemistilaisuuksia Kerätään asiakaspalautteita systemaattisesti	Lapinlahden kunta tarjoaa lähtökohtaisesti useita osallistumisen ja vaikuttamisen tapoja. Esityslistat ja pöytäkirjat ovat kaikkien nähtävillä kotisivuilla, valtuuston kokouksia voi kuunnella myös etänä, palautetta voi antaa suoraan kotisivujen kautta, samoin kuin tehdä aloitteen. Kotisivut ovat uudistumassa vuoden 2023 aikana. Uusilla sivuilla osallistumismahdollisuudet esitetään omana selkeänä osionaan. Kuntalaisille järjestettiin mahdollisuus kuulemiseen kuntalaisillassa 4.10.2022 (osallistujia 22). Nuorille järjestettiin oma tilaisuus 11.10.2022 (osallistujia 42). Kesän kulttuuritapahtumissa pyydettiin kuntalaisilta palautetta kulttuuritoimeen liittyen. Nämä palautteet on sisällytetty Pohjois-Savon kulttuuristrategian koontimateriaaleihin. Pohjois-Savon kulttuuristrategia julkistettu.
Vahvat osallisuuden rakenteet ja seuranta, sitoutuminen ja raportointi	Perustetaan kulttuuritoimijoiden asiantuntijaelin Otetaan vaikuttamistavat käyttöön Vahvistetaan säännöllistä seuranta- ja raportointiedotusta väestön hyvinvoinnista luottamushenkilöille ikäryhmittäin ja sukupuolittain (tupakointi, ylipaino, päihde, suun terveydentila, masennus)	Marraskuun lopulla Lapinlahdella järjestettiin Ylä-Savon kulttuurifoorumi, jossa osallistujia oli noin 30. Matkailu- ja kulttuuripalveluja tarjoavien yritysten kanssa on suunnitteille tapaaminen tulevasta yhteistyöstä vuoden 2023 puolelle (Anu-Riikka Kolari ja Jarmo Miettinen). Osallisuuskoordinaattori oli mukana Nuoret pohjoissavolaiset tulevaisuudentekijät - hankkeen kehittämistyöpajassa, jossa nostettiin esiin erityisesti nuorten osallisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa. Hankkeen loppuraportti on kuntien käytettävissä osoitteessa: https://foresavo.fi/nuorisohanke-info/Osallisuuskoordinaattori mukana Pohjois-Savon Digitalisaatiofoorumi: Kuntalaisten osallistamisen kehitysryhmässä. Osallisuuskoordinaattori mukana Pohjois-Savon Digitalisaatiofoorumi: Kuntalaisten osallistamisen kehitysryhmässä. Osallisuuteen liittyvistä asioista raportoitu erityisesti 'Hyvän olon Lapinlahti' - työryhmälle. Lapinlahdella vietettiin EPT-viikkoa (45), jossa yhteistyössä Kaskikuusen kansalaisopiston kanssa tarjottiin kuntalaisille infotilaisuus 'Näpit irti huumeista!'. Lapinlahdella vietettiin MT-viikkoa (47), jossa tapahtumia oli kolmena iltana.

		Viikoista käytiin palautekeskustelu joulukuussa, jossa pohdittiin tapahtumien tulevaisuutta ensi vuonna ja hahmoteltiin runkoa kattavan mt- ja ept- työn toteutumiseksi Lapinlahdella. Työryhmä tapaa uudelleen vuonna 2023.
Terveelliset elämäntavat, itsestä huolehtiminen ja toiminnallinen arki	Varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä eri tahojen kanssa lasten liikkumisen lisääntymiseksi Jokainen liikkuu liikuntasuosituksen mukaisesti; erityisesti vähän liikkuvat lapset, nuoret, aikuiset ja ikäihmiset Kohdennetaan liikuntaa tukevat toimet erityisesti vähän liikkuviin Tuetaan lasten tervettä kasvua ja ylipainoisten määrä laskee Tuetaan yksinhuoltajaperheiden lasten harrastamista	Posote20, Perhekeskus ja osallisuustyö Lapset puheeksi-malli Suomen mallin harrastehanke Koulujen iltapäiväkerhot

MUUTA TOIMINTAAN LIITTYVÄÄ

Palkka- ja henkilöstöhallinnossa työnantajan päätösvaltaa käytti henkilöstöjaosto.

Vuonna 2022 avustuksia jaettiin (yleis- ja toiminta-, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisovastukset) seuraavasti:

- Yleis- ja toiminta-avustuksia 68 042 € (edellisenä vuonna 74 977 €)
- Liikunta-avustuksia 81 800 € (51 800 €)
- Kulttuuriavustuksia 8 350 € (9 150 €)
- Nuorisovastuksia 13 850 € (13 500 €)
- Urheilijastipendejä 8 900 € (4 700 €)

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP2021	TA 2022	TP 2022
Kunnanvaltuusto			
-kokoukset, kpl	8	7	6
-käsiteltävät asiat	86		53
Kunnanhallitus			
-kokoukset, kpl	19	16	16
-käsiteltävät asiat	305		236
Henkilöstöjaosto			
-kokoukset	12	8	10
	136		56

2.5.3 Kehittämispalvelut

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Elinkeinoitoimi Kuntastrategian toteuttaminen elinkeinopolitiikan osalta	Aktivaattorihankkeen käynnistäminen - uudet yritykset 40 kpl - uudet ja toimintansa lopettaneiden yritysten erotus positiivinen ja +5 maakunnan keksiäarvoon Rakennus- ja ympäristölupien käsittelyaikojen nopeuttaminen. Elinkeinopoliittisen katsaus neljännesvuosittain KH:lle Viitostien Ykköstilat Oy:n vuokrausasteen edelleen parantaminen.	hanke käynnistetty 6/2022 projektipäällikkö aloitti 20.6. Anu-Riikka kolari toiminta lähtenyt hyvin käyntiin yrityksiä mukana on 15 34 +20 Elinkeinopoliittinen katsaus annettu KH:lle 20.6.2022. Viitostien Ykköstilat Oy:n vuokrausaste on tällä hetkellä noin 85 %.
Asuntotoimi Tarjota asiakkaan tarvetta vastaava asunto Lapinlahdella asuville tai Lapinlahdelle töihin tuleville. Talouden ja rakennuskannan peruskorjausohjelman yhteensovittaminen.	Ylläpidetään riittävää vuokra-asuntokantaa ja tarpeen vaatiessa rakennetaan uutta. Poistetaan käytöstä huonokuntoiset asunnot. Tehdään pitkän aikavälin suunnitelma korjaustarpeista ja investoinneista sekä arvio Kasihovi Oy:n taloudellisista riskeistä (ml. kiinteistöjen mahdollinen poistuma). Suunnitelma ja arvio riskeistä esitellään konsernijohdolle vuoden -22 aikana.	Asuntojen vuokrausaste on 31.12.2022 tilanteessa 98,0 % (vuokratulot).
Joukkoliikenne Kuntalaisia palveleva kunnan sisäinen joukkoliikenne	Kunnan sisäinen joukkoliikenne järjestetään koulukuljetusten yhteydessä. Kaikilta kyliltä on vähintään yksi yhteys joko Varpaisjärven tai Lapinlahden taajamaan.	Suunnitelma toteutuu.

2.5.4 Työllistäminen

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Työllistämisen avulla pienennetään kunnan maksamaa ns. passiivista työmarkkinatukea.	Työllistämistoimia kohdistetaan pitkään työttömänä olleisiin (yli 200 pv työttömyysajan työmarkkinatukea saaneet). pitkäaikaistyöttömyys alenee 20 % tänä vuonna - aktivointiasteen kohottaminen erityisesti pitkäaikaistyöttömien osalta ja pitäminen se 11/2021 tasolla (32-33 %) -pitkäaikaistyöttömien suhteellisen määrän alentaminen kaikista työttömistä Kelan valmennukset ja kuntoutukset aktiiviseen käyttöön Nuorten työpajatoiminnan vakiinnuttaminen Nuoret Pystyy –hankkeen kautta parannetaan vaikeasti työllistyvien nuorten tilannetta.	Työllistettyjä 42, joista veloitetyöllistettäviä 13 henkilöä pitkäaikaistyöttömyys aleni 21% Aktivointiaste 12/2022 Kaikki 30,4% Ulkomaalaiset 43,8% Pitkäaikaistyöttömät 14,8% Pitkäaikaistyöttömiä 34,2% työttömistä Työllistämisen kuntalisää hakenut ja myönnetty 4 eri työnantajalle, 6 työntekijälle. Määräraha -12500 €, nyt sidottu -18 000 € (sidottu osin vuoden 2023 rahoja) Nuorten työpajatoiminta: Rahoitus kaudelle 1.9.2022 -31.8.2023 saatu Nuoret pystyy hanke: Hanke päättynyt 30.4.2022 Hankkeen asiakkuudessa oli 6 aktiivista asiakasta Lapinlahdelta.
Työttömäksi jääneiden tukeminen	- virta yli 3kk:n työttömyyteen alle 30 % - virta alle 25-vuotiaiden osalta yli 3 kk:n työttömyyteen alle 20 prosenttia - työttömyysjaksojen lyhentäminen 2021/62 viikosta 2022/54 viikkoon - uusien asiakkaiden määrä TYP:n palveluissa - avoimille työmarkkinoille työllistyneet asiakkaat	Virta yli 3 kk työttömyyteen kaikki 12/2022 48,8 % yli 6 kk kaikki 12/2022 21,4 % yli 12 kk kaikki 12/2022 8,64 % Alle 25-vuotiaat yli 3 kk työttömyyteen 12/2022 40 % yli 6 kk 16,67 % 12 kk 12/2022 0 % 12/2022 59 viikkoa

		1.1.-30.11. uusia typ-asiakkaita 11, päättäneitä asiakkuuksia 19 (tavoitesyyt 12, neutraalit syyt 4, negatiiviset 3) Asiakkaita yhteensä 51, joista alle 30-vuotiaita 24
Osaavan työvoiman varmistaminen yrityksille ja kunnalle	Oppisopimukset Työvoimapolitiittiset koulutukset Harjoittelupaikkojen osoittaminen (asenneilmapiirin parantaminen) Avointen työpaikkojen nopeampi täyttäminen -yrityspaikat täyttyvät alle 40 vrk:ssa	30.4. Kunnassa on oppisopimuskoulutuksessa 21 henkilöä. Kunta haki yhdessä Rautavaaran kanssa hoiva- ja hoitoalan rekrykoulutukseen henkilöitä, mutta koulutukseen ei saatu riittävää määrää soveltuvia hakijoita.
Tarjota nuorille mahdollisuus kesätyöhön	Nuorille tarjotaan kesätyöpaikka määrärahojen puitteissa. - kesätyöllistettyjen nuorten määrä - ensikertalaisten määrä Nuorille tarjotaan kunnan kesätyöpaikka määrärahojen puitteissa. Muille työnantajille on käytössä nuoren kesätyötuki.	Nuorille tarjotaan kesätyöpaikka määrärahojen puitteissa. Nuoria haki kunnan kesätyöihin yhteensä 79. Paikan otti vastaa 62 nuorta, joista - alle 17-vuotiaita 37 ja - yli 17-vuotiaita 25 Muille työnantajille myönnetään nuoren kesätyötukea. Hakemuksia saapui määräaikaan mennessä 18 eri työnantajalta 33 nuoren palkkaamiseksi. Tukea myönnettiin eri 17 työnantajalle 25 nuoren palkkaamiseen (määräraha ylitys, yhteensä kustannus 12500 €).

KUNTASTRATEGIAN TOIMEENPANO 2022 (kunnanhallitus, kehittämistoiminta, työllisyyspalvelut ja projektit)

1. Kärkitavoite Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää

Painopiste	Toimenpiteet	Toimenpiteet 2022	Toteutuminen
Yritysten toiminta edellytysten varmistaminen	Lapinlahti on maakunnallisesti aktiivinen yhteistyö- ja verkostokumppani myös yrittäjyyteen liittyvissä asioissa. Kunta on mukana ylikunnallisissa yrittäjyyttä edistävissä hankkeissa ja muissa yhteistyömuodoissa. Kunnanjohtaja esittää kunnanhallituksessa säännöllisin väliajoin katsauksen elinkeinotoimesta.	Lapinlahti on mukana lisäalumi ja tienoot matkailumarkkinointiyhteistyössä. Lapinlahden kunta markkinoi vuonna 2022 itseään mm Rakenna- ja Asu messuilla.	yhteistyötä tehdään aktiivisesti hankkeen kanssa Kunta osallistui messuille 9. - 10.4.2022 Messujen niin osallistujakuin kävijämäärä oli aikaisempiin vuosiin verrattuna alhainen
	Kunta tarjoaa oman toimintansa ja yhteistyökumppaniensa kautta laadukkaat ja helposti lähestyttävät, matalan kynnyksen, elinkeino- ja maatalouspalvelut.	Elinkeinopalveluihin liittyviä kumppanuuksia tarkastellaan panos/tuotos-periaatteella	Aktiivinen osa elinkeinoelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä.
	Kilpailutettavat hankinnat toteutetaan mahdollisuuksien mukaan niin, että paikallisilla yrityksillä on mahdollisuus tarjota palvelujaan.	Kunnalle laaditaan vuonna 2022 hankintastrategia ja pienhankintaohjeet Kehitetään hankintatoimea.	Toteutettiin ja kunnanhallitus hyväksyi 24.10.2022 hankintaohjeet.
	Kunta pitää säännöllisesti yhteyttä yrittäjiin.	Kunnan ja yrittäjäjärjestöjen kesken järjestetään kaksi yhteistä tilaisuutta, joissa käydään läpi yhteisiä asioita. Kunnanhallitus tekee vierailuja alueen yrityksiin. Yhteistapaaminen MTK Lapinlahden kanssa.	Yrittäjätapaamisia on järjestetty kaksi strategiaproessin aikana. Aktivoi - hankkeessa järjestettiin yritystapaamisia 20-25 kpl

Kärkitavoite 2 Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla

Painopiste	Toimenpiteet	Toimenpiteet 2022	Toteutuminen
Kustannus- tehokkaat palvelut	Kuntatalous vakautetaan kuluvalta valtuustokauden aikana.	Järjestetään toiminnot niin, että pysytään valtuuston hyväksymässä talousarviossa.	Työterveyspalvelut ostettiin Terveystalo Oy:lta 21.3. - 31.12.2022. Kilpailutuksen myötä työterveyspalvelut siirtyvät 1.1.2023 Kallaveden työterveys Oy:lle Ravitsemuspalvelut siirtyivät 1.11.2022 Servica Oy:lle. Talous- ja palkkahallinnon siirtyivät 1.1.2023 Kuntalaskenta Oy:lle
	Varmistetaan henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi. Palvelujen tuottamisessa avainasemassa on henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi. Tämä varmistetaan pitkäjänteisellä henkilöstöpolitiikalla, johon kuuluu mm. avoin vuorovaikutus, henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä hyvä esimiestyö. Kunnan henkilöstöpolitiikkaa	Työhyvinvointikysely tulosten jalkauttaminen, Virkistystoiminnan ohjeistus ja sen kautta hyvinvoinnin tukeminen Intran edelleen kehittäminen sisäiseen viestintään	Vuoden 2021 kyselystä tehty analyysi ja toimenpidesuunnitelma vuodelle 2022, jonka valtuusto hyväksyi 13.6.2022. Kehitetty ja käyttöä tehostettu edelleen
	määrittävät hyväksytyt suunnitelmat (esim. talousarvio, tasa-arvosuunnitelma) ja toimenpidemallit (esim. aktiivisen välittämisen – malli). Kunnanhallitukselle esitetään vuosittain henkilöstötilinpäätös	Jatketaan esimiestapaamisia, kunnanjohtajan ja uuden henkilöstön välisiä tapaamisia Aktiivisen välittämisen tehostaminen Wälitä-työkalun käytön kautta Perehdyttämistyökalun Intron	Tapaamisia ei ole järjestetty Käytöstä muistutetaan aktiivisesti. Intro käyttöä tehostetaan edelleen.
	Tehdään vuosittain henkilöstön työtyytyväisyyskysely.	Tehdään vuosittain	kysely tehty vuoden 2022 osalta ja sen pohjalta valmistetaan vuoden 2023 toimintasuunnitelma

Ajanmukaiset toimintatavat muuttuvassa toimintaympäristössä	Digitalisaation hyödyntäminen, yhteistyö palvelutuotannossa. Kunnan tietohallinto tukee yksiköitä digitalisaation hyödyntämisessä.	Digitalisuuden lisääminen poistamaan rutiinitekemistä	Sähköistämistä kehitetään edelleen ja laaditaan vuonna 2023 digistrategia.
	Huomioidaan palvelutuotannossa aktiivisesti ostopalveluiden mahdollisuus. Hallintosäännön mukaan kunnanhallitus päättää hallintokuntien esityksestä palveluiden ensikertaisesta yksityistämisestä, mikäli sillä on henkilöstövaikutuksia.		Palveluiden ulkoistamiset: Työterveyshuolto Ravitsemuspalvelut sekä palkka- ja taloushallinto
	Palvelutuotannossa huomioidaan tuleva maakuntauudistus. Tämä tarkoittaa sitä, että palveluverkkoa rakennetaan jo nyt siihen suuntaan, mihin maakunta sitä tulee muuttamaan.		Kilpailutuksen myötä työterveyspalvelut siirtyivät 1.1.2023 Kallaveden työterveys Oy:lle Ravitsemuspalvelut siirtyivät 1.11.2022 Servica Oy:lle. Talous- ja palkkahallinto siirtyivät 1.1.2023 Kuntalaskenta Oy:lle
	Hallintokuntien välisen yhteistyön tiivistäminen kunnan sisällä.	hallintokuntien välisten kehittämistyöryhmien toiminnan jatkaminen ja näkyväksi tekeminen mm intrassa	Toteutuu erilaisten työryhmien kautta.
Investointien suunnitelmallisuus	Investointien aikatauluttamisessa on lähtökohtana rakennusten ja kunnallistekniikan kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitelmat.		
	Rakennusten osalta investoinnit kohdistetaan ensisijaisesti salkun A kohteisiin.		

	Kiinteistöomaisuuden taloudellinen ylläpito - Kiinteistöomaisuuden ennakoiava ylläpito perustuu kunnan palveluverkon tarpeisiin. Kiinteistöistä luovutaan kunnanhallituksen hyväksymän salkutuksen mukaisesti. - Kunnanhallitus tarkastelee salkutusta vuosittain	C-salkun kiinteistöistä luovutaan kunnanhallituksen hyväksymän päätöksen mukaisesti	salkutus käyty läpi KH:ssa 20.6., jossa vahvistettu C-salkun aikataulu
	Maan hankintaa ja kaavoitusta käytetään ennakoiavana keinona hallita ja suunnitella yhdyskuntarakennetta.	Maata hankitaan ja kaavoitusta toteutetaan tarpeiden mukaan.	
	Kunnan omistamien tilojen käyttöasteen parantaminen. Tekninen toimi, Kaskihovi ja Ykköstilat esittävät kunnanhallitukselle vuosittain tiedot tyhjillään olevista tiloista 31.1. tilanteen mukaan.	Laaditaan yhteismitallinen listaus kaikista kuntakonsernin tiloista.	

2.6 Palvelulautakunta

2.6.1 Sosiaali- ja terveysosasto

Sosiaali- ja terveysosasto järjestää sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain sekä terveydenhuolto- ja vanhuspalvelulain velvoitteiden mukaisesti kuntalaisten yksilö- ja ympäristöterveydenhuollon lakisääteiset palvelut sekä kunnan ruokapalvelut.

Vastuualueeseen kuuluvat sosiaalityö, vammais- ja kehitysvammapalvelut, perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido, vanhuspalvelut, ruokapalvelut ja ympäristöterveydenhuolto. Toiminnan lähtökohtina ovat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja taloudellisuus.

Sosiaali- ja terveysosaston johtavien viranhaltijoiden tehtävänä on johtaa, kehittää ja arvioida sosiaali- ja terveysosaston toimintaa yhdessä tulosalueiden ja tulosityksikköjen vastaavien viranhaltijoiden kanssa sekä huolehtia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta yhdessä eri sidosryhmien kanssa.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvä työ on osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kuntalaisten hyvinvoinnin varmistamiseksi tarvitaan kaikkien toimialojen osaamista. Kunnan johtoryhmä toimii hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmänä. Eri kokoonpanolla toimivat hyvinvointiryhmät toimivat käytännön tasolla ja ovat hyvinvointikoordinaattorin sekä johtoryhmän tukena hyvinvointiin liittyvien asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa.

SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTON TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

	Alkuper.ta	Ta-muutos	Ta+muutos	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama €
Toimintatulot	4 129	338	4 467	4 761	294
Toimintamenot	-44 234	-2 653	46 888	-49 313	-2 425
Toimintakate	-40 105	-2 316	42 421	-44 552	-2 131
Suunnitelmapoistot	-223		-223	-223	
Sisäiset tulot	2 412		2 412	1 570	-841
Sisäiset menot	-2 247		-2 247	-2 286	-40
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-40 163	-2 316	-42 363	-45 490	-3 011
Vyörytyserätulot	526		526	0	-526
Vyörytyserämenot	-1 628		-1 628	-305	-1323

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOSARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Sosiaalityö

Talousarvion muutoksia hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36 ja 12.12.2022 § 50. Tuloja lisättiin yhteensä 68 000 € ja määrärahoja lisättiin yhteensä 1 232 259 €.

Tulot ylittyivät 44 500 € ja menot ylittyivät 98 722 €. Palkoissa ja palkkioissa ylittyvät kokouspalkkiot ja sijaismäärärahat. Suurimmat ylitykset syntyvät lastensuojelun sijoituksista. Sijoitettujen lasten määrä kasvanut vuoden 2022 aikana 154 %, sijoitettuja 20 henkilöä enemmän kuin vuonna 2021. Sijoitukset ovat viimesijainen toimi;

niitä toteutetaan silloin, kun muita vaihtoehtoja ei ole. Lasten ja nuorten akuutit tilanteet ovat sellaisia, joihin on puututtava tarpeen vaatiessa vahvastikin. Ylitys näkyy erityisesti perhehoitopalkkioissa 58 300 € ja perhehoitajien kulukorvauksissa. Asiantuntijapalveluissa näkyy perhekuntoutuksen tarpeen huima kasvu, käyttö tarkastelujaksolla

95 632 €, kun talousarviovaraus on 5000 €. Toimeentulotuessa on pysytty talousarviossa sen jälkeen, kun talousarviomuutos on tehty.

Vammais- ja kehitysvammapalvelut

Talousarvion muutoksia hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36 ja 12.12.2022 § 50. Muutetussa talousarviossa tuloja vähennettiin 73 200 € ja määrärahoja lisättiin 837 917 €. Tuloja kertyi 14 648 € enemmän. Menot ylittyivät 292 620 €. Suurimmat kustannukset syntyvät ostopalveluista, jotka ylittyvät 261 900 €. Asukkaita on 16:ssa eri yksikössä. Ostopalveluissa on huomioitava kehitysvammadiagnoosilla olevien asiakkaiden laaja kirjo, mistä aiheutuvat erilaiset tarpeet. Kaikkiin tarpeisiin ei voida vastata omissa asuinyksiköissä, esim. asukkaan haastava käyttäytyminen. Omassa kunnassa ei ole ollut myöskään osoittaa asumispalvelua muille kuin kehitysvammaisille, esim. aikuiselle CP-vammaiselle. Lisäkustannuksia asumispalveluihin tuli keväällä, kun toisen kunnan maksuvelvoite siirtyi lain mukaan Lapinlahden kunnalle alaikäisen kehitysvammaisen vanhemman muutettua kuntaan. Vaalijalan käyttö ja kustannukset olisivat melko kohtuullisia ilman vuoden 2021 tammikuussa alkanutta tahdon vastaista hoitoa. Se jatkuu edelleen ja siitä päättää THL. Ensisijaisena tavoitteena on pitää omat asumisyksiköt täynnä ja niissä asui 28 henkilöä. Asukkaat on pyritty sijoittamaan kolmeen eri taloon fyysisen ja psyykkisen kunnan perusteella sekä hoidollisuuden ja ohjauksen tarpeen perusteella. Asukkaista osalla on ikääntymisen tuomaa haastetta ja siitä johtuvia perussairauksia, osalla on haastavaa käyttäytymistä kaksoisdiagnoosista johtuen (autismi, mielenterveysongelmat). Pätevien, lääkeluvallisten sijaisten saamisessa on ollut ongelmia. Henkilökunta on pyrkinyt joustamaan, sovitteluun työvuoroja ja siirtämään lomiaan, mutta aina se ei ole mahdollista. Henkilökunnan vaihtuvuus on joissain tilanteissa näkynyt haastavana käyttäytymisenä. Kehitysvammahuollossa avustukset ylittyvät 27 171 €.

Perusterveydenhuolto

Talousarvion muutoksia hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36 ja 12.12.2022 § 50. Muutetussa talousarviossa tuloja lisättiin 310 000 € ja määrärahoja lisättiin 439 500 €. Tulojen toteutuma ylittyi 213 830 €, joka koostuu pääsääntöisesti covid-19 kustannusten korvauksista. Menojen osalta muutettu talousarvion ylittyi 439 500 €. Työterveyshuolto kunnan omana toimintana lakkautui 21.2.2022 ja siirtyi ostopalveluksi Suomen Terveystalo Oy:lle. Yrittäjien osalta toiminta jatkui 10.5.2022 saakka. Työterveyshuoltoon varattu ja käyttämättä oleva määräraha siirrettiin terveysosastolta 247 000 € hallintokeskukselle.

Perusterveydenhuollossa talousarvion ylitykset ovat kohdistuneet pääosin palveluiden ostoihin sekä aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin, joista etenkin hoitotarvikemenot ovat olleet odotettua suuremmat. Palveluiden ostoissa suurimmat ylitykset ovat olleet mielenterveyspalveluissa ja liittyneet tehostetun palveluasumisen tarpeeseen. Vuodeosastolla ylitystä ovat aiheuttaneet laboratoriokulut sekä hoitajapulasta ja riittämättömästä potilaspaikeistilanteesta aiheutuneet hoitomaksut ulkokuntiin. Poliklinikalla ylitystä on hoitotarvikekulujen ohella tullut mm. laboratoriotutkimuskuluista, Ylä-Savon soten päivystyskäynneistä, lääkärirekrytointiostopalvelusta (Mediapu), työvoiman vuokrauksesta ja päivystyskorvauksista. Hammashuollossa ylityksiä on tullut useilla segmenteillä (hoitajasijaiset, alkuvuodesta hammaslääkärisijainen, hoitotarvikkeiden kallistuminen, oikomishoidon laboratoriokustannukset).

Erikoissairaanhoito

Talousarvion muutos hyväksyttiin 10.10.2022 valtuustossa 36 §. Muutoksessa vähennettiin määrärahoja 400 000 €.. Palvelujen ostoissa muutettu talousarvio kuitenkin ylittyi 894 517 €. Lisäksi Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alijäämän kattaminen kirjattiin avustuksiin, ylitys 304 600 €. Kokonaisuudessaan erikoissairaanhoidon menot ylittyivät 1 232 548 €.

Vanhuspalvelut

Talousarvion muutoksia hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36 ja 12.12.2022 § 50. Muutetussa talousarviossa tuloja lisättiin 33 000 € ja määrärahoja lisättiin 832 700 €. Tulot alittuivat 11 120 € ja menot ylittyivät 704 600 €. Vanhuspalveluissa suurimmat kustannusten ylitykset syntyvät palvelujen ostoista, poikkeama talousarvioon 340 372 €. Palvelusetelitoimintaan jouduttu käyttämään budjetoitua enemmän rahaa tehostetun asumisen jonotilanteen takia. Osastolla jonottanut pahimmillaan yli 20 asiakasta tehostettuun asumispalveluun. Täten palveluseteliin budjetoitu määräraha ei ole ollut riittävä, vaan ylittyi noin 250 000€. Tämä kuitenkin helpotti osaston toimintaa ja vähensi erikoissairaanhoidon osastomaksuja.

Tehostetun asumispalvelujen paikkoja on ostettu palvelusetelillä vuonna 2022 yhteensä vajaa 700 000. Varattu summa ylitettiin, jotta saatiin osastolta jonottajia pois. Katsottiin hoidon tulevan edullisemmaksi palveluseteleillä verrattuna siihen, että potilaita jouduttaisiin pitämään KYSin sakkopaikoilla. Lakisääteinen henkilöstömitoitus on thl:n tarkastuslaskennoissa ollut lakisääteisellä tasolla kaikissa asumispalveluyksiköissä. Tähän on päästy, koska yksiköiden asukaspaikkoja on vähennetty henkilöstön vajauksen vuoksi. Yksiköiden paikat pystyttiin täyttämään syksyllä, koska henkilöstömitoitus täyttyi oppisopimusopiskelijoilla ja sijaisilla.

Kotihoidossa vammaisen lapsen hoitorinki toimi yksityisen palveluntuottajan toimesta yövuoroissa. Talousarvion ylitys tällä kohtaa 95 300 €. Asiakasmaksuja saatiin kotihoidossa vähemmän, kuin viime vuonna, koska asiakasmäärät on olleet pienempiä. Lisäksi vanhustyönjohtaja on joutunut myöntämään useammalle vähävaraiselle asiakkaalle maksuhojennuksia. Asiakkaita vuonna 2022 on ollut 178 (805/2022 ja 983/2021) asiakasta vähemmän kuin vuonna 2021. Kotihoidossa leasing-autojen polttoainekustannukset ovat olleet korkeita maailmantilanteen vuoksi. Palveluseteliasiakkaita oli kotihoidossa kolme asiakasta. Palvelujen ostoissa ylittyy lisäksi myös koulutus- ja kulttuuripalvelut 20 185 €, missä ylitys koostuu korona-ajan jälkeisestä TYHY toiminnan (10 €/hlö) työhyvinvointitoiminnan elpymisestä ja epassimaksuista.

Ruokapalvelut

Talousarvion muutos hyväksyttiin 10.10.2022 valtuustossa 36 §. Valtuusto päätti 13.6.2022 § 25 siirtää ravitsemuspalvelut Servica Oy:lle 1.11.2022 alkaen. Siirto päätöksellä oli vaikutusta loppuvuoden 2022 talousarvion toteutumiseen. Talousarvion muutoksessa vähennettiin määrärahoja 289 000 € ja niitä siirrettiin sivistys- ja sote-osastolle ateriapalvelujen ostokulujen kattamiseen. Tulot ylittyivät 32 000 € ja menot alittuivat muutetusta talousarviosta 56 900 €.

Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto hankitaan ostopalveluna Siilinjärven kunnalta. Menot alittuivat 21 339 eurolla.

SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTON TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

2.6.2 Sosiaalityö

Tulosalueen vastaava: johtava sosiaalityöntekijä Sirpa Halmemies

Tulosalueen toiminta-ajatus

Sosiaalityöllä edistetään yksilöiden ja perheiden hyvinvointia sekä tuetaan kokonaisvaltaisesti heitä erilaisissa vaikeissa elämäntilanteissa. Sosiaalityön ehkäisevien ja korjaavien palveluiden avulla pyritään vahvistamaan kuntalaisten toimintakykyä ja tukemaan heidän omatoimista selviytymistään. Sosiaalityössä

tehdään tiivistä moniammatillista yhteistyötä organisaation sisällä olevien viranomaisten ja muiden toimijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Sosiaalityön uudelleen organisointi	Järjestellään sosiaalityöntekijöiden, sosiaalipalveluohjaajien ja perhetyöntekijöiden työ uudelleen huomioiden Lastensuojelunlain mukanaan tuomat asiakastyön vaateet ja yhdyspinta palveluohjaukseen. Otetaan käyttöön perhetyössä kolmiportaisen tuen malli. Lapset-puheeksi menetelmäkoulutus ja menetelmän käyttöönotto	31.12.22 Uusi sosiaalityöntekijän virka saatu täytetyksi huhtikuussa. Lastensuojelun asiakkuuksia on järjestelty uudelleen, työ jatkuu vuoden loppuun. Uusi lastensuojelun johtavan sosiaalityöntekijän virka on täytetty 1.8.2022. (Täyttämättä olevan sosiaalijohtajan virka muutettu lastensuojelun johtavan sosiaalityöntekijän viraksi.) Kehitetty monitoimijaisen palveluntarpeen toimintakortit yhteistyössä LUMO-hankkeen kanssa palveluntarpeen arviointityötä selkiyttämään. Perhetyössä on ollut toiminnassa kolmiportainen tuen malli pitkään, mutta tehostetulle perhetyölle ei ole juuri ollut kysyntää. Koulutus on käyty (3). Pikkuhiljaa otettu käyttöön arkityössä.
Lasten, nuorten ja perheiden hyvä ja turvallinen arki ja perheiden osallisuuden lisääntyminen	Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön juurruttaminen kuntaan, ennalta vahvistavan toimintamallin käytänteiden vahvistaminen kaikissa lapsiperheteroiminnoissa. Perhekeskustoiminnan käynnistäminen ja juurruttaminen. Yhteisöllisen kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen yhteistyössä järjestöjen kanssa.	31.12.22 Yhteistyösopimus perhekeskustoimintaan kunnan, järjestöjen ja seurakuntien välille hyväksytty 4/2022 lautakunnassa. Sopimuksella tiivistetään yhteistyötä lapsiperheteroiminnoissa. Perhekeskustoimintasuunnitelman mukaisesti toimintaa juurrutettu käytäntöön. Kohtaamispaikkaverkosto kokoontunut säännöllisesti ja toiminta kohtaamispaikoissa on vilkasta.

	Osallistuminen perhekeskustoiminnan ja sosiaalihuollon perus- ja erityispalveluiden Hyvinvointialueen valmistelun työryhmiin. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden mahdollistaminen varhainen tuki. Systeemisen lastensuojelun mallinkäyttöönotto ja juurruttaminen lastensuojeluun ja toimintatavan laajentaminen toimijaverkoston VarPu- aika, monitoimijainen yhteistyömalli) työryhmän toimintaan osallistuminen. Monitoimijaisen yhteistyömallin hankepilottiin osallistuminen Tulsote2 hanke. Yhteistyön jatkaminen ja tiivistäminen Ylä-Savon alueen Ankkuriryhmän kanssa.	Työntekijät ovat olleet mukana monissa erilaisissa työryhmissä, joissa hyvinvointialuetta valmistellaan (perheoikeudellinen, sosiaalihuoltolain mukaisten asiakkuuksien, aikuissosiaalityön työryhmä) Tulsote 2 –hankkeena lapsiperheiden neuvonnan ja ohjauksen pilotti käynnissä. Systeemisen lastensuojelun mukainen työskentely on resurssisyistä ollut vähäistä. Sosiaalitoimesta osallistuttu Varpu-työryhmään. Varpu-nimi korvautunut Yhdessä-ajaksi; tämä nimitys käyttöön koko hyvinvointialueella. Lasten, nuorten ja perheiden ohjaus- ja neuvontamallin sekä monitoimijaisen yhteistyömallin pilotti (Tulsote 2) alkanut 3/22. Ankkuriryhmän sosiaaliohjaajan kanssa pidetty yhteinen tapaaminen.
Kuntalaisen ja asiakkaan hyvä toimintakyky.	Aikuissosiaalityön vaikuttavuuden arvioinnin toimintamallien kehittäminen ja pilotointi. Osallistuminen työikäisten palvelukeskuksen valmisteluun. Moniammatillisen parityöskentelyn mallin hankepilottiin osallistuminen yhdessä Siilinjärven kunnan kanssa haasteellisessa asemassa olevien nuorten aikuisten ja + 50-vuotiaiden kanssa/ työparityö SOSohj/TH/PSYKSH.	31.12.22. Huhtikuussa aloitettu Tulsote 2 - monitoimijaisen tiimityömallin pilotti, mikä osaltaan liittyy myös aikuissosiaalityöhön. Valmisteluun on osallistuttu aktiivisesti. PoSote20-hankkeen työparityön pilotissa toimivat sosiaaliohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja työpareina työikäisten työttömien parissa. Työ muotoutunut koskemaan kaikkia työikäisiä.

Päihteettömyys Päihdehaittojen ehkäisy (EPT-laki 523/2015)	Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan monialaisesti osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Otetaan käyttöön Lapset puheeksi -toimintamalli Otetaan käyttöön Pakka -toimintamalli Toimitaan systemisen toimintamallin periaatteiden mukaisesti lasten, nuorten ja perheiden parissa tehtävässä työssä.	31.12.2022 Ehkäisevää päihdetyötä tehdään osana omaa työtä. Lapset puheeksi -toimintamallin koulutus käyty. Pakka-mallia ei ole otettu käyttöön. Kaikki työntekijät toteuttavat mahdollisuuksien mukaan systemistä työtettä omassa työssään.
--	--	---

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Riski	Toteutuminen
Lastensuojelun ennakoimattomat sijoituskustannukset	31.12.2022 Riski toteutunut, uusia sijoituksia jouduttu tekemään runsaasti niin perhe- ja laitoshoidossa.

Aikuissosiaalityö

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Toimeentulotukiasiakkaat	233	223	219
Välitystiliasiakkaat	42	44	38
TYP -asiakkuudet, aktiiviset	65	57	44

Lastensuojelu

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Lastensuojeluilmoitukset (sis. tiedonsaannit ja pyynnöt lastensuojelutarpeen arvioimiseksi)	292	331	292
Avohuollon asiakkaat (ei sijoitusta)	64	104	72
Sijoituksessa olevat	27	37	57
Jälkihuollossa olevat	16	19	25

Perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Asiakasperheiden määrä	51	54	73
kotipalvelu	18	16	18
perhetyö	33	38	55
Käyntien määrä	653	687	789
kotipalvelu	149	142	358
perhetyö	504	545	431

Päihdetyö

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Käyntien määrä	465	573	404
Asiakkaiden määrä	100	96	99
Puhelu/etäkontakti	846	752	821

2.6.3 Vammais- ja kehitysvammapalvelut

Vammaispalvelujen vastaava: sosiaalityöntekijä Raija Ruotsalainen

Kehitysvammapalvelujen vastaava: avohuollonohjaaja Tiina Husso-Moilanen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Vammais- ja kehitysvammapalvelujen tulosalueella järjestetään palveluja sosiaalihuolto-, vammaispalvelu- ja kehitysvammaisten erityishuoltolain perusteella. Lisäksi tulosalue sisältää omaishoidontuen alle 65-vuotiaille. Palveluiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön suoriutumista päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti. Kehitysvammaiselle annettavien palveluiden tarkoituksena on luoda kehitysvammaiselle henkilölle mahdollisuudet kehittyä omien edellytysten puitteissa mahdollisimman omatoimiseksi ja tasavertaiseksi toimijaksi yhteiskunnassa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Hyvä ja turvallinen arki.	Asukkaiden sijoittelu niin, että haastavaa käytöstä tulee mahdollisimman vähän. Koulutettu ja riittävä henkilökunta. Omien asumisyksiköiden käyttö ensisijaista.	31.12.2022 Asiakkaiden toimintakyvyn seuranta on jatkuvaa ja sen myötä joustavat siirrot talosta toiseen. Haastavaa käytöstä on, mutta uusia Vaalijalan jaksoja ei ole myönnetty kunnan kautta. THL:n määräämää tahdonvastaista Vaalijalan sijoitusta ei ole purettu. Ostopalvelupaikoissa on tullut lisäystä yhden uuden asiakkaan ja hänen vanhempansa kuntaan muuton myötä huhtikuussa.

	Ostopalvelupaikkojen sopivuus asukkaiden tarpeisiin (esim. autismi) otetaan huomioon alusta asti. Vaalijalan kustannusten hillitseminen. Jaksoja myönnetään vain tarvittaessa. Osallistutaan vammaispalvelukeskuksen työryhmä työskentelyyn Hyvinvointialueen valmistelussa.	Kesäkuussa siirtyi lastensuojelun perhehoitoon sijoittama nuori kehitysvammahuollon asumisyksikköön huostaanoton päätyttyä. Omissa asumisyksiköissä vapautui vuoden 2022 lopussa kaksi paikkaa, mutta niihin saatiin siirrettyä asukkaat ostopalvelupaikoista Savakselta ja O'Live Carelta Turusta. Ko. asiakas sijoitettiin kesäkuussa Turkuun Runninkartano Oy:n mentyä konkurssiin. Tällöin ei tehostetun palveluasumisen paikkaa löytynyt lähempää. Vammaispalvelukeskuksen valmisteluun on osallistuttu joko työryhmän jäsenenä tai annettu muutoin tietoja esim. asiakasmääristä tai yksiköiden toiminnasta. Jussinpihan toimintakeskuksen avaaminen mahdollistui tammikuussa 2022 koronarajoitteiden helpottuessa ja rokotuskattavuuden myötä. Jussinpihan toimintakeskus oli kiinni heinä-elokuussa ja avattiin 5.9. Jussinpihan henkilökunta paikkasi ohjaajavajetta asumisyksiköissä.
Omien voimavarojen vahvistuminen. Itsenäinen selviytyminen.	Mahdollistetaan kotona asuminen (esim. asunnon muutostyöt ja henkilökohtainen apu). Erityisesti nuorten kehitysvammaisten kohdalla itsenäisen asumisen mahdollistaminen. Tarpeenmukainen yhteistyö muiden kunnan yksiköiden kanssa.	31.12.22 Kuljetuspalvelu, asunnon muutostyöt (luiskat, keittiön kaappien madaltamiset, sähköiset oven avaajajärjestelmät ym.) ja henkilökohtainen apu ovat edelleen kysytyimmät palvelut vammaispalveluissa. Henkilökohtaisessa avussa on paljon vaihtelua vamman/sairauden ja asiakkaan olosuhteiden vuoksi. Osalla avustettavista apu suuntautuu kodin ulkopuoliseen toimintaan,

		harrastuksiin ja asiointiin ja tuntimäärä on pienempi. Osalla apua tarvitaan myös päivittäisissä toimissa ja tarve saattaa olla useammalle avustajalle (esim. ALS). Kustannukset ovat näin ollen korkeammat. Kuljetuspalvelun osalta selvitetty elokuussa vammaispalvelun suhdetta Kelan maksamaan koulumatkatukeen. Muutama kehitysvammainen nuori on lähtenyt opiskelemaan kauemmaksi sisäoppilaitokseen. Kela ei korvaa matkakuluja vaan ne tulevat vammaispalvelun kustannuksiksi. Asiakkaiden sijoittaminen kauemmaksi tuo myös kustannuksia kotilomien ja valvontakäyntien vuoksi. Eevalasta on muotoutunut nuorempien kehitysvammaisten asumisyksikkö ja toiminta on aktiivisempaa. IMO-suunnitelmat; asiakkaan itsemääräämisoikeudet konkreettisella tasolla.
--	--	---

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Riski	Toteutuminen
Ennakoimattomat sijoitukset ja sijoitusten keston muutokset erityisyksiköissä	31.12.2022 Vaalijalan arvointipalaveri elokuussa 2022: THL:n pakkopäätöksellä tapahtunut sijoitus jatkuu edelleen. Uusi sijoitus ostopalvelupaikkaan kuntaan muuton myötä 1.4.2022 alkaen.
Henkilökunnan vaihtuvuus ja sairauslomat.	Kehitysvammahuollon henkilökunta kunnan omissa yksiköissä on ollut melko lailla pysyvää. Tänä kesänä on ollut vaihtuvuutta, hakeutumista muualle töihin. Myös pitkä kolmen kuukauden sairausloma loi

	sijaistarvetta. Runninkartano Oy:n konkurssin myötä tuli esille hoitaja/ohjaajavaje myös ostopalveluyksiköissä. Paikkoja oli, mutta uusia asukkaita ei voitu ottaa ennen kuin syksyllä. Henkilökohtaisten avustajien saatavuus on huonoa ja on vaihtuvuutta.
--	---

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Avotyössä olevat	13	13	13
Omaishoidon tukea saavat alle 65-vuotiaat	29	31	29

2.6.4 Perusterveydenhuolto

Tulosalueen vastaava: Johtava lääkäri Jukka Tiihonen

Tulosalueen toiminta-ajatus:

Poliklinikan, äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolan, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon yksiköissä tuotetaan terveydenhuoltolain mukaisia terveyden- ja sairaanhoidon avopalveluja asiakaslähtöisesti, terveyttä edistävää ja ennalta ehkäisevää työtä käyttäen, suunnitelmallisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti kuntastrategiassa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti ja perusterveydenhuoltoon varatuin resurssein, päämääränä hyvinvoivat kuntalaiset. Avohoidon kaikkia palveluja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan molemmissa perusterveydenhuollon yksiköissä (Lapinlahden terveyskeskus, Varpaisjärven terveysasema) tai niiden vaikutusalueella, lukuun ottamatta akuuttivastaanottoa ja lääkärin päivystysvastaanottoa sekä äitiys- ja perhesuunnittelupalveluja, jotka tuotetaan keskitetysti Lapinlahden terveyskeskuksessa.

Työterveyshuollon tehtävänä on tuottaa yrityksille, yrittäjille ja työnantajille työterveyshuoltopalvelut työ- ja työyhteisölähtöisesti, ajantasaisesti, luotettavasti, taloudellisesti sekä ammattitaitoisesti. Työterveyshuolto tarjoaa 1.1.2019 alkaen yrityksille lakisääteistä työterveyshuoltoa. Työterveyshuolto noudattaa toiminnassaan työterveyshuoltolakia, hyvää työterveyshuoltokäytäntöä ja eettisiä periaatteita. Työterveysyhteistyötä ohjaa Vna 708/2013.

Perhe- ja mielenterveysneuvola tuottaa lapinlahtelaisten lasten, nuorten ja perheiden perheneuvolapalvelut sekä lapinlahtelaisten aikuisten perustason mielenterveyspalvelut. Kuntalaisten avun tarpeeseen vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kokonaisvaltaisesti koko työryhmän osaamista hyödyntäen yhteistyössä kunnan muiden toimijoiden kanssa. Lapinlahtelaisten pitkäaikaisten mielenterveyskuntoutujien kuntoutuskoti ja kuntoutustukiasunto sekä päivätoimintapalvelut ostetaan yksityiseltä palveluntuottajalta. Psykiatripalvelut ja neuropsykologiset tutkimukset hankitaan ostopalveluna.

Kuvantamispalvelut; röntgen- ja ultraäänitutkimukset ovat saatavilla Lapinlahden terveystieteiden keskuksessa. Kuvantamista voidaan käyttää apuna potilaan sairauksien tutkimisessa ja hoidon seurannassa.

Fysioterapia on fysioterapeuttiseen tutkimukseen perustuvaa asiakkaiden perusliikunnan ja toimintakykyisyyden ylläpitämistä ja edistämistä liiketerapian ja fyysisen harjoittelun ohjauksen keinoin. Fysioterapia toimii yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa. Fysioterapiassa kartoitetaan asiakkaan elinympäristön esteettömyyttä ja tuetaan asiakkaan toimintakykyä erilaisin apuvälineiden keinoin. Työfysioterapiassa kartoitetaan työergonomiaa ja tuetaan asiakkaan työkykyä. Fysioterapeuttin suoravastaanotolle asiakkaat ohjautuvat päivystyksen ja poliklinikan puhelinneuvonnan kautta.

Puheterapiaa (kommunikaatiohäiriöiden diagnosoiminen ja kuntoutus) toteutetaan ostopalveluna.

Ravitsemusterapiassa suunnitellaan asiakkaalle terveyttä edistävä ja sairauksia ehkäisevä tai sairauden hoitoon sopiva ruokavalio sekä tuetaan häntä sen toteutuksessa. Vastaanottotyön ja konsultoinnin lisäksi ravitsemusterapeutti osallistuu terveyttä edistävien toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden hallintokuntien ja potilas-, terveys- ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Ravitsemushoidon ja joukkoruokailun kehittäminen moniammatillisena yhteistyönä, ravitsemukseen liittyvän terveydenedistämistyön koordinointi, potilasohjeiden sekä ravitsemusohjausmateriaalin tekeminen kunnan toimijoiden käyttöön, tiedottaminen sekä muiden työntekijöiden kouluttaminen kuuluvat oleellisena osana ravitsemusterapian toimintaan.

Lääkekeskuksen tehtävänä on huolehtia kokonaisvaltaisesti lääkehuollosta. Lääkekeskus huolehtii siitä, että kaikkien lääkkeitä käyttävien yksiköiden lääkkeiden käsittely- ja säilytystavat edistävät lääketurvallisuutta ja lääkehuollon asianmukaisuutta. Lääkekeskuksen farmaseutti vastaa lääkehankinnoista sairaanhoitopiiriin yhteisen lääkevalikoiman ja kilpailutushinnan mukaisesti, huolehtii osastofarmasiasta ja osittain myös kotihoidon lääkehuollosta.

Laboratoriopalvelut tuottaa Itä-Suomen laboratorioliikelaitoskuntayhtymä (ISLAB).

Ensihoitopalveluiden järjestämisvastuu on Pohjois-Savon sairaanhoitopiirillä.

Tukipalvelut tukevat ja mahdollistavat sosiaali- ja terveysosaston palvelutoimintojen sekä perustehtävän toteutumista. Tukipalveluihin kuuluvat välinehuolto, laitehuolto, avosiivous, keskusvarasto ja tk hallinto. *Keskitytyssä välinehuollossa* välinehuoltaja huolehtii kattavasti välineiden puhtaudesta, kunnosta, desinfioinnista ja steriloinnista ehkäisten tartuntojen leviämistä. *Laitosmiesten* vastuulla on apuväline- ja laitehuolto sekä kiinteistön huoltoon liittyvät tehtävät. *Avosiivouksen* laitosapulaiset huolehtivat terveyskeskuksen yleisten tilojen ja työhuoneiden siisteydestä sekä apuvälinelainaamon välineiden puhdistuksesta sovittujen käytäntöjen mukaisesti yksiköiden tarpeet huomioiden. *Keskusvaraston* kautta toteutetaan materiaalihankinnat sosiaali- ja terveystoimen yksiköihin sekä muihin kunnan yksiköihin. *Tk hallinto* toteuttaa soten asiakaspalveluun, henkilöstöhallintoon, talouteen ja tiedonhallintaan liittyviä tehtäviä sekä koordinoi ja osallistuu kehittämishankkeisiin.

Terveystieteiden keskuksen vuodeosastolla hoidetaan lyhytaikaishoitoa (äkillisesti sairastunut, jatkohoito- tai jatkokuntoutuspotilas) ja pitkäaikaishoitoa (asumispalvelujonossa) tarvitsevia potilaita sekä saattohoitopotilaita. Potilaiden hoitoa toteutetaan potilaslähtöisesti, potilasturvallisuus ja potilaan voimavarat huomioiden moniammatillisesti yhdessä omaisten ja sidosryhmien kanssa. Laitosapulaiset huolehtivat vuodeosaston tilojen siivouksesta, linavaate- ja vuodehuollosta sekä osallistuvat ruokahuoltoon.

Suun terveydenhuollon toiminta-ajatuksena on suun terveyden ja hammashoidon toteuttaminen kattavasti, laadukkaasti, taloudellisesti ja tasapuolisesti. Ensiapu- ja särkypäivystys järjestetään ma-pe klo 8 -16.00 Lapinlahdella. Arkipäivinä ja viikonloppuisin hammaslääkäripäivystys järjestetään yhteistyössä muiden

Pohjois-Savon kuntien kanssa keskitetysti Kuopiossa, johon ajanvaraus on klo 8.00 – 9.00. Klo 16.00 jälkeen hammaslääkäripäivystys järjestetään Kuopion yliopistollisessa sairaalassa (KYS).

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Perustason terveydenhuollon palvelujen saatavuutta parannetaan	Tehdään selvitystyö vastaanottopalveluiden kehittämisestä työntekijäresurssien käytön optimoimiseksi.	31.12.22 Toteutunut osittain. Hoidon saatavuus on vaihdellut vuoden aikana paljon, keväällä vaikea lääkäripula, kesällä ja syksyllä parempi tilanne. Kiireettömälle vastaanotolle pääsyn viive vaihdellut välillä 1-5 viikkoa.
Hoitoon pääsyn nopeuttaminen ja sujuvoittaminen sekä hoidon jatkuvuus keskiöön	Perustettu poliklinikan kehitystyöryhmä, jossa 2 lääkäriä ja 4 hoitajaa, aloittaa toiminnan marraskuussa 2021 ja toiminta läpi vuoden 2022.	Toteutunut. Kehitysryhmä on suunnitellut muutokset pitkäaikaissairauksien kontrollien järjestämisen toteutustapoihin. Sairaanhoidajien vastuita lisätty. Lääkäri keskittyy vuosikontrollivastaanotoilla etenkin monisairaisiin ja huonossa hoitotasapainossa oleviin potilaisiin. Kutsujärjestelmästä päätetty luopua valtaosin 9/22 alkaen. Potilaita vastuutettu itse vuosikontrollien ajanvaraamiseen. Muutoksen tarkoituksena on optimoida lääkäriresurssien käyttöä ja parantaa hoidon saatavuutta.
Toiminnan valmistelu kohti tiukentuvaa 7 vrk hoitotakuuta 2023 alkaen.		
Akuuttivastaanoton muutos	Kohdennetaan työntekijäresurssia akuuttivastaanotolle (sairaanhoidaja – konsulttilääkäri -yhteistyö)	Toteutunut.
	Mahdollistetaan fysioterapeutin suoravastaanoton toteutuminen konsulttilääkäriin resurssia lisäämällä.	Toteutunut.
	Viikonlopun akuuttivastaanotot lyhennetään 6 tunnin pituisiksi aikavälille 9-15. Arki-iltojen akuuttivastaanoton	Toteutunut. Viikonlopun akuutti vastaanotto on tammikuun

	lopettamisen mahdollisuutta arvioidaan huhtikuun loppuun mennessä.	loppupuolelta alkaen ollut klo 9.00-15.00. Haittoja muutoksesta ei ole havaittu. Arki-iltoina akuuttivastaanotolla potilaita 4,75 pt/ilta tammi-maaliskuussa ja jatkunut sen jälkeen entisellä tasolla. Iltojen akuuttivastaanottoa ei kannata lopettaa tänä vuonna. Kustannukset voivat kasvaa kasvavien ylä-savon soten kulujen (päivystyskäyntimaksut) vuoksi.
Joustavat ja helposti saavutettavat terveyspalvelut (saavutettavuus, matala kynnyks).	Etävastaanottojen hyödyntäminen lääkärin vastaanotolla Selvitetään etävastaanottopalveluiden lisäämistä Varpaisjärvelle Kehitetään matalan kynnyksen palveluja; seksuaali-terveysneuvojan vastaanoton kehittämisedellytyksiä selvitetään resurssien puitteissa Osallistutaan Posote20/Tulsote -hankkeeseen; tavoitteena tiimityön toimintamallin rakentaminen koko maakunnan alueelle. Lapinlahdella pilotoidaan terveydenhoitaja-sosiaaliohjaaja	Toteutettu. Etävastaanottoja toteutettu tänä vuonna 87 kpl. Pt on vastaanoton ajan kotona, pääsääntöisesti vastaanotto puhelimitse, mt puolella myös videon välityksellä. Sekä Lapinlahdella että Varpaisjärvellä asuville toteutettu. Lääkäreiden kokemusten pohjalta etävastaanotot ovat soveltuneet hyvin tarkoitukseensa. Etenkin kun lääkäri voi varata tarv. jatkovastaanoton itselleen paikan päälle. Kysyntä potilaiden puolelta ollut aluksi tunnustelevaa. Etävastaanottoja 1-4 kertaa kuussa pitäviä lääkäreitä on 4 kpl. Neuvolassa aloitettu maltilla seksuaaliterveysneuvonnan vastaanottoa, seurataan resurssin riittävyyttä. Ei ole toteutettu. Toteutunut. PoSote20-hankkeen työparityön pilotissa toimivat sosiaaliohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja(ja terveydenhoitaja)työparina työikäisten työttömien parissa >>> Työttömien terveystarkastukset siirretty poliklinikalle ilman

	työpari-työskentely (etsivän työn ote, jalkautuminen).	hankkeeseen osallistumista tiiviissä yhteistyössä varsinkin sosiaalityöntekijän kanssa. Tuohon ohjattu sairaanhoitajan työpanosta poliklinikalta keskimäärin 1pv viikossa mutta tarvetta työajan lisäämiselle on koko ajan.
Hoidon porrastus toteutuu -oikea hoito potilaalle oikea-aikaisesti oikeassa paikassa	Hoidon jatkuvuuden vaaliminen. Vuodeosaston resursoinnin säilyttäminen.	Toteutunut osittain. Vuodeosaston paikkamäärä on ollut välillä henkilöstöpulan vuoksi laskettuna 25:een paikkaan. Ylipaikat jatkuvassa käytössä. Potilaita on jouduttu osin hoitamaan erikoissairaanhoidossa tarpeettoman pitkään ja lähettämään paikkapulan vuoksi sairaalaan sinne kuulumattomia potilaita.
PSSHP:n hoitoketjutyöhön osallistuminen	Valtimotautien hoitoketjussa mukana ravitsemusterapeutti Akuutisti sairaan vanhuksen hoitoketjuedustus	Toteutunut. Osallistuminen toteutunut ja hoitoketjut valmistuneet.
Yhteydensaanti ja hoitoon pääsy perusterveydenhuoltoon toteutuu terveydenhuoltolain mukaisesti.	Seurataan yhteydensaantia ja hoitoon pääsyn aikoja perusterveydenhuoltoon. Viikonloppujen akuuttivastaanoton lyhentäminen klo 9-15 välille huomioiden käyttöaktiivisuus ja säästötarve. Varpaisjärven terveysasema on auki vuonna 2022 maanantaista torstaihin. Tämä helpottaa hoitaja- ja lääkäriresurssien järjestelyä. Varpaisjärven terveysaseman ollessa suljettuna ajalla 30.5.–28.8.2022 terveydenhuollon palvelut ovat saatavilla	T3 aika lääkärille on vaihdellut huomattavasti välillä 0-42 pv ja hoitajalle välillä 0-10 päivää (Viive nykyhetkestä kolmanteen vapaaseen vastaanottoaikaan). Toteutettu. Käyttöaste vkl päivystyksessä on nyt 100%. Toteutettu. Varpaisjärven terveysaseman aukiolon lyhentäminen 4 pv viikossa ei ole aiheuttanut ongelmia>>hoitajaresurssi hyödynnetty Lapinlahdella. Negatiivista palautetta ei ole tullut kuntalaisilta. Toteutus ollut onnistunut. Toteutettu. Varpaisjärven terveysaseman kesäsulku toteutui suunnitelman

	Lapinlahden terveystieteiden keskuksessa. Em. aikana Varpaisjärven terveystieteiden laboratorion näytteenotto on avoinna keskiviikkoisin klo 7.30-11.00. Varpaisjärven terveystieteiden keskus on suljettuna ajalla 26.12.2022–8.1.2023. Laboratorion näytteenotto on avoinna em. aikana kahtena päivänä (28.12.2022 ja 4.1.2023).	mukaisesti 30.5.-28.8.2022 eikä tuo sulkua tuottanut ongelmia vaan asiakkaat hakeutuivat Lapinlahden tk:een palvelujen pariin. Terveystietokeskus on suljettu myös vuodenvaihteessa eli 26.12.22-8.1.2023 välisen ajan. Laboratorio näytteenottoa ei ollut 6.7. ja 13.7.22 johtuen ISLabin henkilöstöresurssi vajeesta. Toteutettu. Ajalla 26.12.2022-8.1.2023 ei laboratorio näytteenotto ole myöskään avoinna vaan asiakkaat voivat käydä missä tahansa ISLabin toimipisteessä laboratoriotesteissä (Lapinlahti, Nilsia, Sonkajärvi, Siilinjärvi, Iisalmi...)
Hyvä mielenterveys kaikissa ikäryhmissä.	Työskennellään monialaisissa tiimeissä eri-ikäisten kuntalaisten mielenterveyden edistämiseksi ja ongelmien ennalta ehkäisemiseksi. Monialaiset varhaiskasvatustieteiden ja kouluikäisten tiimit, jotka kokoontuvat säännöllisesti 2-8 kertaa vuodessa. Varpu-aika (monitoimijainen yhteistyömalli) toiminnan suunnittelu, toteutuminen ja seuranta. HYTE -yhteistyö mielenterveys- ja päihdeasioissa Osallistutaan Hyvällä mielellä Pohjois-Savo -hankkeeseen. Hyvällä mielellä Pohjois-Savo -hankkeen ensimmäinen vaihe toteutetaan 1.5.2021-30.4.2023. Euroopan sosiaalirahaston ja P-S ELY-keskuksen rahoittama pitkän	Toteutunut. Yhdessä -aikoja on hyödynnetty. Toteutunut. (Varpu-aika nimi muutettu Yhdessä- ajaksi, kun toiminnan nimike yhtenäistetty koko Pohjois-Savon alueella.) Päihdetyöntekijä osallistunut EPT- kokouksiin. Henkilöstöä osallistunut hankkeen tilaisuuksiin, webinaareihin ja koulutuksiin. Hyvällä mielellä Pohjois-Savo hankkeen myötä lapinlahtelaisilla 0-5v lasten perheillä oli

	tähtäimen v.2030 kehittämisohjelmaan perustuva hanke. Pää toteuttajana toimii Kuopion kaupunki. Osatoteuttajina toimivat Itä-Suomen yliopisto, Savonia amk ja Humanistinen amk. Hankkeen toimijoina ovat myös 17 P-S kuntaa ja sairaanhoitopiiri. Osallistutaan Posote20/Tulsote -hankkeeseen; tavoitteena tiimityön toimintamallin rakentaminen koko maakunnan alueelle. Lapinlahdella pilotoidaan Psykiatrinen sairaanhoitaja - sosiaaliohjaaja työpari-työskentely (etsivän työn ote, jalkautuminen).	mahdollisuus osallistua Vanhemmuuden tuen pilottiin syksyllä 2022 (4 perhettä osallistui) PoSote20-hankkeen työparityön pilotissa toimivat sosiaaliohjaaja, psykiatrinen sairaanhoitaja ja terveydenhoitaja työikäisten parissa. Sosiaalisen kuntoutuksen toimintamalli juurrutettu käytäntöön.
Päihdeettömyyden edistäminen kaikissa ikäryhmissä Päihdehaittojen ehkäisy (EPT-laki 523/2015)	Edistetään ja tuetaan päihdeettömyyttä. Tehdään päihteisiin ja tupakointiin liittyvää valistustyötä vastaanotoilla, kouluilla, laitoksissa ja kodeissa. AUDIT-kyselyt äitiysneuvolassa ja lastenneuvolassa laajoissa terveystarkastuksissa. Opiskeluterveydenhuollossa 2. vuoden opiskelijoille. Käytetään vastaanotoilla päihdeseulaa /mini-interventiota Otetaan käyttöön Lapset puheeksi -toimintamalli - Otetaan käyttöön Pakka -toimintamalli - Äitiysneuvolassa käytössä häkä-mittari ja sikiönuket tupakoimattomuuden ja päihdeettömyyden tueksi - HYTE -yhteistyö mielenterveys- ja päihdeasioissa	Toteutunut Toteutunut Neuvola+kouluterveydenhoitajat käyneet LP koulutuksen (6). Ehdotus mallin käyttön otosta tehty. Ei käytössä Häkämittarin käyttöä jouduttu rajoittamaan koronasta johtuen. Sikiönuket käytössä. Toteutunut

Perheiden hyvä ja turvallinen arki / Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ennalta ehkäisy.	Toteutetaan lähisuhdeväkivalta - kysely raskauden aikana äitiysneuvolassa ja lastenneuvolassa lapsen ollessa kuuden kuukauden ikäinen. Toteutetaan Lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyn toimintaohjelmaa. Lähisuhde- ja perheväkivallan koordinaattori on jäsenenä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän MARAK-työryhmässä (vakavan parisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi koottu ryhmä).	Toteutunut. Toteutunut
Hyvä toiminta- ja työkyky.	Hyödynnetään uusia digitaalisia mahdollisuuksia toiminta- ja työkyvyn edistämiseksi. Työterveyshuollon tavoitteena on tukea työikäisen työ- ja toimintakykyä. Työterveyshuoltopalvelujen painotus on ennaltaehkäisevässä työterveyshuollossa. Työterveyshuollossa toimitaan yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Osallistutaan Hyvällä mielellä Pohjois-Savo -hankkeeseen.	Työterveyshuolto kunnan omana toimintana lakkautunut ja siirtynyt Terveystalon vastuulle 21.3.2022. Yrittäjien osalta toiminta jatkuu 10.5.2022 saakka. Ei toteutunut
Lasten ruokailutottumukset kehittyvät terveyttä edistävään suuntaan.	Edistetään ja tuetaan terveellisiä ruokailutottumuksia ja terveelliseen ravintoon liittyviä valintoja Käytetään SAPERE ja Maistuva koulu -toimintamalleja Suunnitellaan ja toteutetaan terveyttä edistävää toimintaa moniammatillisesti mm. Hyvän olon Lapinlahti -ryhmä mm. (Hyvän olon Lapinlahti -ryhmä mm. terveydenhoitajat, ravitsemusterapeutti, varhaiskasvatus, ruokapalvelut, kunnan hyvinvointityö) Perheiden elintapaohjaukseen käytetään Neuvokas perhe -menetelmää neuvolassa,	31.12.22 Sapere käytössä Maistuva koulu; pilottikouluina Alapitkä ja Nerkoo (KOKOAVA-hankkeen myötä) Hyvän olon Lapinlahti ryhmä on kokoontunut säännöllisesti Neuvokas perhe-menetelmä käytössä.

	kouluilla ja ravitsemusterapiassa. Osallistutaan KOKOAVA eli Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen -hankkeeseen jatkona Ruokakunta-hankkeelle	Toteutunut, päättyi syyslukukauden 22 loppuun
Lihavuuden ennalta ehkäisy.	Ennalta ehkäistään lihavuutta ohjaamalla painonhallintaa edistäviin valintoihin ja elämäntapoihin, seurataan toimintaa ja kehitystä. Tehdään lihavuuden ehkäisyyn liittyvää ohjaustyötä eri-ikäisten kuntalaisten parissa (mm. vastaanotoilla, kouluilla, laitoksissa ja kodeissa, Facebookissa/somessa). Elintapaohjaukseen käytetään Neuvokas perhe -menetelmää neuvolassa, kouluilla ja ravitsemusterapiassa. Toteutetaan lasten ja nuorten ylipainon ja lihavuuden seuranta mahdollisuuksien mukaan (Lifecare -> AvoHilmo -> THL) Hyödynnetään esim. Nykytila.fi -sivustoa ja kouluterveyskyselyn tuloksia toimintojen suunnittelussa, toiminnassa ja seurannassa. Järjestetään elintapaohjausta ja mahdollisuus seurantakäynteihin niille nuorille, jotka vapautetaan kutsuntojen ennakkoterveystarkastuksessa palveluksesta painoindeksiin ja/tai huonon toimintakyvyn vuoksi. Hyödynnetään hyväksi havaittuja ruokakasvatuksen	Työterveyshuollon verkkopuntari ryhmä jatkuu syyskuulle saakka. Ei toteutunut Toteutunut Toteutunut. Ei ole toteutunut Toteutunut Ryhmä ei toteutunut Sapere käytössä

	toimintamalleja esim. SAPERE, Maistuva koulu yhteistyössä kunnan eri toimijoiden kanssa. Tarjotaan perheille ohjausta ja tukea elämäntapojen muuttamiseen esim. ryhmätoimintana. Vahvistetaan perheviestintää.	Maistuva koulu; pilottikouluina Alapitkä ja Nerkoo (KOKOAVA-hankkeen myötä) Toteutunut Lapinlahden perhekeskus – somekanava otettu käyttöön 8/22 (instagram ja facebook)
Osallisuuden vahvistuminen.	Edistetään eri-ikäisten kuntalaisten osallisuutta monialaisella ja monitoimijaisella yhteistyöllä syrjäytymisen ja yksinäisyyden ennalta ehkäisemiseksi (työryhmät, verkosto- ja hankeyhteistyö). Vahvuutta vanhemmuuteen - perheryhmän toteutus 2-vuotiaiden ryhmäneuvola Ryhmäohjauksen toteuttaminen ”armeijapudokkaille” moniammatillisesti koronatilanne huomioiden (fysioterapia, ravitsemusterapia, terveydenhoitajat) Osallistetaan lapsia, nuoria ja huoltajia ruokakasvatustyöhön.	Uusi vahvuutta vanhemmuuteen perheryhmä alkanut 2/2022 Ryhmäneuvolat jatkuivat loppuvuodesta 2022. Armeija pudokkaiden ryhmä ei toteutunut 2021, ei halukkaita ryhmään lähtijöitä. Vuonna 2022 sitä ei tarjottu. Toteutunut

Henkilöstöresurssien muutos (lisäys / vähennys) vuosi 2022

Perusterveydenhuollon tulosalueella

Perhe- ja mielenterveysneuvolassa esimiehen (20 %) tehtävä siirtyi vastaavan sairaanhoitajan toteutettavaksi. Psykoterapeutin resurssi vähentyi 80 % ja sairaanhoitajan resurssi lisääntyy 80 %. Psykoterapeutti esimiehen tilalle on palkattu esimieheksi vastaava sairaanhoitaja perhe- ja mielenterveysneuvollaan.

Henkilöstöresurssien muutos (lisäys/vähennys) vuosi 2022

Työyksikkö	Toimi/virka	Perustelu	€/lisäys	€/vähennys	Toteutuminen
Perhe- ja mielenterveys-neuvola	Esimiehen virka (psykoterapeutti 80% ja lähiesimiehen tehtävät 20%)	Virka jätetään täyttämättä vuodelle 2022.		58 000 €	toteutunut
Perhe- ja mielenterveys-neuvola	Vastaavan sairaanhoitajan vakinainen toimi (sairaanhoitaja 70% ja lähiesimiehen tehtävät 30%)		45 000€		toteutunut
Hammashuolto	Hammashoitajan toimi jätetään täyttämättä			35000 € Toteutunut 0 €	Ei toteutunut, jouduttu käyttämään sijaisia poissaolojen paikkaamiseen ; 1 sijainen ollut koko vuoden 2pv viikossa ja tarvittaessa enemmän, toinen sijainen tarvittaessa.
Yhteensä			45 000 €	58 000 €	

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Riski	Toteutuminen
Mielenterveyspalveluiden kysynnän kasvu ja omien resurssien riittävyys. Ostopalvelujen käytön kasvava tarve. Asiakkaiden hoidon tarpeesta aiheutuvaa kulujen kasvua on vaikea arvioida.	Mielenterveyspalvelujen kysyntä kasvanut. Työntekijöiden sairauspoissaolojen vuoksi resurssit olleet rajalliset. Ostopalvelua jouduttu käyttämään aiempaa enemmän (Virkku, psykologipalvelu Poiju). Ennakoimattomina kuluina vaativa Vaalijalan kuntoutusjakso ja kaksi uuden mt-potilaan sijoittamista tehostettuun palveluasumiseen.
COVID 19 epidemian jatkuminen. Tästä aiheutuu sekä tulojen menetyksiä että menojen kasvua.	Pandemian vaikutukset terveydenhuollon muuhun toimintaan ovat vähentyneet 2022. Riski ei ole toteutunut merkittävästi.

Vuodeosaston paikkakapasiteetin riittävyys vaihtelee. Osastolla pitkäaikaista paikkaa odottavien potilaiden määrän kasvu ja paikkapula. Riskinä tarpeettomat erikoissairaanhoidon kustannukset.	Paikkalukua jouduttu ajoittain pienentämään 28 paikasta 25 paikkaan henkilöstöpulan vuoksi. Tämä on aiheuttanut esh hoitopäivien tarpeetonta lisääntymistä, samoin ulkokuntien pth vuodeosastojen hoitopäivien lisääntymistä. Osastolla pitkäaikaishoitoon odottavien määrä on kuitenkin vähentynyt kompensoiden paikkapulaa.
Lääkärien saatavuus on riski. Saadaanko avoimiin virkoihin ja sijaisuuksiin hakijoita. Riittävä lääkäriresurssi on edellytys vastaanotto toimintojen kehittämiselle. Lääkäreiden päivystyksistä kertyneet aktiivivapaat, jotka on pidettävä pois vuoden 2022 loppuun mennessä. Aktiivivapaat voidaan antaa vapaana tai maksaa rahana. Talousarviossa ei ole huomioitu määrärahaa tämän rahalliseen korvaukseen. Pitämättömien lomapäivien ja aktiivivapaiden pitäminen ensi vuonna tarkoittaa laskennallisesti 1,5 htv lääkäriresurssin vajetta koko vuoden ajalle.	Vaikeaa lääkäri vajetta oli keväällä mutta kesällä ja syksyllä tilanne on ollut parempi, syys-joulukuussa yhden lääkärin vaje. Aktiivivapaita pidetty kuitenkin merkittävästi jonka vuoksi toteutunut työpanos ollut pienempi. Vuonna 2022 vapautui 4 lääkärin virkaa, joista kaksi on saatu täytettyä.
Hammashuollon jonojen kasvu oikojahammaslääkärin ja hoitajaresurssin vähennyksen vuoksi. Hoitojonojen vuoksi erikoissairaanhoidon voi muodostua lisäkustannuksia.	Hammashoidon jono noin 4 kk. Alkuvuodesta hammaslääkäri vajetta. 4/2022 alkaen tilanne normalisoitui. (2/2022 hammaslääkärien palkkatason nosto Pohjois-Savon tasoa vastaavaksi) Hammaslääkärisijainen alkuvuodesta 7 viikon ajan Hammashoitajasijainen 3/2022 alkaen pääsääntöisesti 2pv/vk, tarvittaessa ollut myös lisäpäiviä. Toinen hammashoitajasijainen ollut ”ykköspäiviä” tarvittaessa. Oikomishoito; paljon oikomishoitoa tarvitsevia alle 18-vuotiaita hoidossa. Osalla laajoja hoitoa, jolloin myös oikomiskojeiden hammastekniset kulut kasvaneet.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Poliklinikka

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	17615	20292	19592	19205
Lääkäreiden vo: Päivystys	2142	2263	2117	2533
Lääkäreiden vo: Normaali	7140	7438	7529	8292
Lääkäreiden etävastaanotot		2*)	50	58

Hoitajien vastaanotot	8333	10591	9947	8380
Hoitajien etävastaanotot		221**)	100	394
Puhelinneuvonta (hoitaja)				
- hoidon tarpeen arviointi	19216	31223	23200	24401
- muut (koetulokset, *sis. myös sh ja dmhoitajan etävastaanotot v. -21)	16100 (*)	15134	8200	14054
- hoitajien soittamat asiakaspuhelut				41989
Fysioterapia	70	72	66	88

*Hoitajien ja lääkäreiden etävastaanotot v.2022 alk. erikseen

**) Etävastaanottoja ei ole tilastoitu oikein

Muut Kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	462	699	810	474
Lääkäreiden vo: Päivystys	83	87	92	101
Lääkäreiden vo: Normaali	158	167	180	162
Hoitajien vastaanotot	221	445	539	211

Neuvolat, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto

Syntyneet	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
	50	68	65	48

Äitiysneuvola

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	766	936	990	765
Lääkäri	36	14	21	89
Hoitajat	730	922	969	676
Ryhmät/käynnit	0	2/16	10/100	0

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	9	18	5	5
Lääkäri	0	0	0	1

Hoitajat	9	18	5	4
----------	---	----	---	---

Lastenneuvola

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	1445	1396	1227	1428
Lääkäri	337	368	357	345
Hoitajat	1108	1028	870	1083
Ryhmät/käynnit	5/43	5/15	20/120	1/1

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	7	5	5	12
Lääkäri	1	2	2	1
Hoitajat	6	3	3	11

Perhesuunnittelu- ja ehkäisyneuvola

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	782	811	789	560
Lääkäri	575	593	573	343
Hoitajat	207	218	216	217
Ryhmät/käynnit	0	1/7	4/80	0

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	14	8	11	10
Lääkäri	11	7	9	6
Hoitajat	3	1	2	4

Seulonnot ja muut joukkotarkastukset

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
-------	---------	---------	---------	--------

Käynnit yhteensä	193	267	114	293
Lääkäri	0	0	0	0
Hoitajat	193	267	114	293

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	0	0	0	0
Lääkäri	0	0	0	0
Hoitajat	0	0	0	0

Kouluterveydenhuolto

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	2727	2759	2516	2983
Lääkäri	422	460	462	541
Hoitajat	2305	2299	2054	2442
Ryhmät/käynnit	67/464	61/383	110/520	21/125

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	149	145	122	138
Lääkäri	23	28	26	0
Hoitajat	126	117	96	138

Opiskelijaterveydenhuolto

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	334	326	338	412
Lääkäri	80	94	95	77
Hoitajat	254	232	243	335
Ryhmät/käynnit	16/405	7/51	20/350	0

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	149	177	170	106

Lääkäri	24	35	32	18
Hoitajat	125	142	138	88

Muu terveydenhoito: erikseen toteutettu rokotustoiminta esim. influenssarokotukset, koronarokotukset v. 2021 alk., kutsuntatarkastukset

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	2552	16463	15111	7748
Lääkäri	41	618	27	1230
Hoitajat	2511	16445	15084	6518

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	73	341	242	155
Lääkäri	0	2	3	33
Hoitajat	73	339	239	122

Työttömien terveystarkastukset

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	72	98	95	2
Lääkäri	32	32	32	0
Hoitajat	40	66	63	2

Työterveyshuolto

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022
Yritykset	155	148	148
Maatilat	148	131	133
Käynnit yhteensä	1973	1887	2376
Lääkäri	778	990	1031
Lääkärin etävastaanotto		766	450
Hoitajat	1195	897	767

Hoitajan etävastaanotto			ei suunniteltu toimintaa vuodelle 2022
Ryhmät/käynnit	49/105	19/10	120/500
Työpaikkakäynnit	42	79	95
Työfysioterapia			
- yksilökäynnit	229	328	321
- ryhmäkäynnit	72/427	10/6	20/170
- työpaikkakäynnit	14	1	15
Työravitsemusterapia	37	44	45
Työpsykologi	125	222	213

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	475	0 *)	?	487
Lääkäri	175	0 *)	?	205
Hoitajat	300	0 *)	?	282

*) ulkokuntalaisten käynneistä ei saa enää tietoa Acutesta.

Perhe- ja mielenterveysneuvola

Perheneuvola

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Perheneuvolan asiakas- perheiden määrä	136	175*)	128 (asiakkaat) 31.8.2021	118 (asiakkaat)
Käynnit yhteensä	574	614	606	445
Psykologi	57 (ostopalvelu)	151 (ostopalvelu)	134 (ostopalvelu)	120 (ostopalvelu)

*) asiakkaiden lukumäärä

Mielenterveysneuvola

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
-------	---------	---------	---------	--------

Käynnit yhteensä	2361	2577	2484	2218
Lääkäri	335	372	392	312
Lääkärin etävastaanotto		1*)	50	28
Hoitajat mtn	2026	2205	2093	1906
Hoitajan etävastaanotto		107*)	30	137
Ryhmät/käynnit	5/41	1/11	5/40	0
Psykologi	281	199	162+ostopalvelu	197 (ostopalvelu)
Psykologin puhelut		151		
Virkku	14434	18029	17792	18676

*) etävastaanottoja ei ole tilastoitu oikein

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	136	160	174	122
Lääkäri	11	12	9	4
Hoitajat mtn	125	148	165	118
Virkku	271	36	100	0

Erityistoiminnot

Laboratorio

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Ostetut tutkimukset yhteensä	104301	105797	105614	96435

Röntgen

Vuosi	TP 2021	TA 2022	TP2022
Tutkimukset yhteensä, josta	3248	3093	3214
- UÄ-tutkimukset	575	564	493
Magneettitutkimukset	150	132	126
Radiologiset toimenpiteet	8	6	14
Tietokonetomografiatutkimukset, PETT-T- ja SPET-TT - tutkimukset	113	117	102
Omat tutkimukset	2402	2274	2485

Myydyt	0	0	0
Ostetut	846	818	729

Fysioterapia

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Yksilö avokäynnit	2757+755	1785+1120	1820+795	2091
- siitä apuvälinekäynnit	736	727	702	804
- kotikäynnit	154	174	176	119
Suoravastaanotto	76	72	69	88
Kotihoito ja -kuntoutus	679	1048	726	1101
Vuodeosastokäynnit	1522	1710	1214	1482
Ryhmät/käynnit	241/2008	159/1296	250/2000	333/2587
Työfysioterapia				
- yksilökäynnit	229	328	321	55
- ryhmät/käynnit	72/427	10/6	20/170	0
- työpaikkakäynnit	14	1	15	0

Puheterapia

Ostopalvelua ei ole tilastoitu.

Ravitsemusterapia

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit	70	157	155	180
Etävastaanotto	*	95	60 (110)	47
Ryhmät/käynnit	25/419	13/324	25/900	27/655
Työterveyshuolto	37	44	51	22

v. 2020 etävastaanotot

Ravitsemusterapeutin palveluja myydään 1 pv (0.2) viikossa Siilinjärvelle.

Ensihoito ja sairaankuljetus

Palvelut järjestää Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri.

Tukipalvelut

Terveyskeskuksen laitoshoido (akuuttivuodeosasto)

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Kuormitus %	*	100.00	100.00	*
Hoitopäivät yhteensä	11414	10827	11811	9867
Fysioterapia, vuodeosastokäynnit	1522	1710	1214	1482

*) Kuormitus% ei näytä totuutta, koska paikkamäärä vaihtunut vuoden 2019/2020 aikana useampaan kertaan ja ollut vierihoidettavia.

TA2021 – paikkaluvun alentaminen vähitellen kevään 2021 aikana 38 – 36 – 32 -28 paikkaan (1.7.2021 28 paikkaa).

Hammashuolto

Vuosi	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit yhteensä	11010	11166	11221	9600
Hammaslääkärit	9194	9281	9425	8156
Suuhygienistit	1816	1885	1796	1444
Asiakkaat	3631	4555	5084	4254
Ryhmät/käynnit	5/90	0/0	3/4	9/357

Muut kunnat	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Käynnit	168	141	142	0
Asiakkaat	92	83	90	0

2.6.5 Erikoissairaanhoito

Tulosalueen vastaava: johtava lääkäri Jukka Tiihonen

TOIMINTAJATUS

Lapinlahden kunnan erikoissairaanhoito järjestetään palvelulautakunnan alaisuudessa terveysosaston koordinoimana. Kunta kuuluu Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin. Palveluja ostetaan sopimukseen perustuen myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä. Lisäksi erikoissairaanhoidon palveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Erikoissairaanhoidon kustannuksia hillitään seuraamalla hoitopolkujen toteutumista hoidonporrastuksen mukaisesti.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

RISKI	TOTEUTUMINEN
Covid-pandemia lisännyt hoitovelkaa.	31.12.2022 Hoitovelan määrästä ei ole tietoa. Sairaanhoitopiirin kulut pienenevät 2021 vuoteen nähden 240 000 e. PSSHP käyttö väheni kaikilla mittareilla tarkasteltuna vuoteen 2021 verrattuna. Hoitojaksojen määrä väheni 12,6 %, hoitopäivien määrä väheni 18,3 %, pkl käyntien määrä väheni 2,4 %, leikkausten määrä väheni 4,9%, läheteiden määrä väheni 6,7% ja päivystysläheteiden määrä väheni 5,4%.
Kys:n hoitajapula ja maakunnallinen pula vuodeosastopaikoista/pitkäaikaispaikoista/viive jatkohoitoon siirtymisessä, vaikutukset hoitoprosesseihin ja jäsenkuntalaskutukseen	Riski toteutunut osittain. Kysissä potilaita hoidettu hoitajavajeen ja paikkapulan vuoksi osastoilla jonne eivät kuuluisi. Jatkohoitoon pääseminen tk:hon on ollut ajoittain viiveistä. Palvelutaloista on vapautunut paikkoja odottajille kuitenkin varsin hyvin parantaen tk:n vuodeosaston vastaanottokykyä esh:sta jatkohoitoon tuleville potilaille.
Psykiatrisen erikoissairaanhoidon tarpeen kasvu ja viive hoitoon pääsyssä	Erikoissairaanhoitoa tarvitsevia potilaita lisääntyvästi avohoidossa, koska erikoissairaanhoitoon pääsy hyvin vaikeaa ja viive pitkä. Vaikutus ostopalveluja kasvattava.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Sairaanhoitopiirin käyttötilastoja	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Hoitojaksot	1264	1393	1450	1218
Hoitopäivät	4377	5096	4900	4163
Pkl-käynnit	13993	15011	15000	14647
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit				
Leikkaukset	736	697	750	663
Lähetteet	3675	3292	3800	3072

Ylä-Savon SOTE ky käyttötilastoja	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Hoitojaksot/Asiakkaat	121	249/139	120	141/113
Hoitopäivät	512 (lomapäivät vähennetty)	916	700	626
Pkl-käynnit	2879	2981	2800	2979
Perusterveydenhuollon päivystysvastaanottojen käynnit	325	680	320	356
Leikkaukset	106	143	130	
Lähetteet kaikki lapinlahtelaiset/ Lapinlahden tk:sta tulleet	tätä tietoa ei pysty tuottamaan/190	tätä tietoa ei pysty tuottamaan/159	165	

Muut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Neurologin käynnit	0	0	0	0
Geriatrin käynnit (oma)	179	153	164	178 (+ostopalvelu)
Psykiatrin käynnit Psykiatrin puhelut	233+78	374	381 84	286
Gynekologin käynnit	0	0	0	0

2.6.6 Vanhuspalvelut

Tulosalueen vastaava: vanhustyönjohtaja Elisa Pajala

TOIMINTA-AJATUS

Vanhuspalveluiden tavoitteena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista yksilöllisesti ja oikea-aikaisesti. Vanhuspalveluiden tehtävänä on järjestää lakisääteinen kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut, asumispalvelut sekä ennaltaehkäisevät palvelut niitä tarvitseville kuntalaisille. Ikääntyneen palveluntarve arvioidaan ja hänelle suunnitellaan palvelut keskitetyn palvelunohjauksen, kotihoidon ja ikäihmisten neuvolan yhteistoiminnan kautta.

Kotihoidon tavoitteena on edistää asiakkaidensa kotona asumista ja hyvinvointia tuottamalla hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuvat hoito- ja huolenpitopalvelut yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kotihoito koostuu kotihoidosta, kotisairaanhoidosta sekä kotihoidon tukipalveluista.

Kuntoutus- ja arviointiyksikön tarkoituksena on ennaltaehkäisevän työn lähtökohdista ennakoida, millaisilla tukitoimilla ikäihminen pärjää kotona mahdollisimman pitkään ja itsenäisesti.

Ennaltaehkäiseviin toimintoihin kuuluvan päivätoiminnan tavoitteena on arkipäivisin päiväkeskuksissa tapahtuvan ryhmä- ja viriketoiminnan avulla tukea asiakkaidensa kotona asumista ja toimintakykyä tuoden virkistystä ja vaihtelua heidän elämäänsä sekä lievittäen yksinäisyyttä. Ikäihmisten neuvolan tavoitteena on tukea asiakkaidensa kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä tarjoamalla terveystarkastuksia, voimavaralähtöistä palveluohjausta, terveysneuvontaa ja muistihoitajapalvelua. Yli 65-vuotiaille tarkoitettuna Omaishoidontuen tavoitteena on tukea ikääntyvien kotona asumista sekä kotona tapahtuvan hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön toimesta. Omaishoidontuki muodostuu hoidettavalle annettavista omaishoitoa tukevista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta ja vapaasta. Ikäihmisten palveluohjauksen tavoitteena on kartoittaa asiakkaiden palveluiden tarvetta ja ohjata heitä asioissa heidän tarpeidensa mukaisesti. Palveluohjaajaan tavoitteena on toimia asiakkaiden tarpeiden, käytettävissä olevien palvelujen ja toimintaehtojen määrittämässä toimintakentässä.

Asumispalvelut ovat vuokrasuhteeseen perustuva asumisen vaihtoehto palvelutalossa silloin, kun asiakas ei enää pysty asumaan omassa kodissaan kotihoito- ja tukipalvelujen turvin. Asumispalveluiden tavoitteena on asukkaidensa hoito- ja palvelusuunnitelmaan ja säännölliseen arviointiin perustuva hoiva, hoito ja huolenpito kodinomaisessa ympäristössä, asiakasta kunnioittaen ja toimintakykyä tukien. Tehostetussa palveluasumisessa tarjotaan ympärivuorokautista palveluasumista, hoitohenkilökunnan ollessa paikalla jatkuvasti. Tehostetun palveluasumisen yksiköissä tarjotaan myös lyhytaikaista hoitoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOVUONNA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kotona asumista tuetaan avopalveluilla, joita ovat mm. kotihoito, kotikuntoutus, ikäihmisten neuvola, omaishoidontuki, tukipalvelut, intervallihoido, sosiaalihuollon mukaiset kuljetukset.	Intervallihoidon kehittäminen yhteistyössä palveluohjauksen ja asumispalveluiden kanssa. Tähän kuuluu 10-paikkaisen intervalliosaston käyttöön ottaminen. Intervalliosaston paikkaluvun nostolle on paineita omaishoitajien työn tukemisessa, hoidettavien hoidon määrän lisääntymisessä sekä akuuttien lyhytaikaispaikkojen tarpeen täyttämässä. Palvelusetelitoiminnan kehittäminen ja laaja yhteistyö palveluntuottajien kanssa.	31.12.2022 Intervallipaikkoja on ostettu yksityiseltä palveluntuottajalta henkilöstöpulan sekä tehostetun asumispalvelun jonon kasvun vuoksi. Yksityisellä palveluntuottajalla on ollut kesäkuusta -22 asti 1 huone ostettuna intervallipaikkana ja lisää paikkoja on suunnitteilla, kunhan palveluntuottaja saa rekrytoitua lisää henkilökuntaa hoidon lisääntyessä. Intervalliosastoa ei ole voitu aloittaa, koska tehostetun palvelun jonotilanne vaatii paikkojen pitämistä tehostetun paikkana. Attendo Pajuharjusta ostettujen intervallipaikkojen määrää lisätty niin, että 11/2022 lähtien ollut 4 paikkaa. Palvelusetelillä on ollut suunniteltua enemmän asiakkaita yksityisellä palveluntuottajalla. Näin on pystytty vastaamaan

		perusterveydenhuollon puolella osastolla tehostettuun asumispalveluun jonottavien määrään sekä vapauttaa osaston paikkoja erikoissairaanhoidosta tuleville potilaille ja näin vähentää erikoissairaanhoidon ylimääräisiä maksuja. Asumispalveluiden palvelusetelillä saatu asiakkaita jonoista hoidon piiriin ja pidettyä jonotilanne suurin piirtein lakisääteisen mukaisena. Palvelusetelimäärärahat riittävät 7/2022. Talouspalavereissa kesän -22 aikana päädytty palvelusetelitoiminnan laajentamiseen tehostetun asumispalvelun jonon kasvun myötä ja osastolla jonottavien asiakkaiden vähentämiseksi. Huhtikuussa vanhusneuvoston kokouksessa suunniteltu päivittämisen toimintatapa. Tässä palaverissa sovittu, että vanhusneuvosto yhdessä osallisuus- ja hyvinvointi- sekä kulttuurikoordinaattorien kanssa käynnistää suunnitelman päivittämisen kunnan toimintojen näkökulmasta. Hyvinvointialueella tulee sote-palveluista oman suunnitelman ikäystävälliseen toimintaan. Virtuaaliset etäpalvelut ja niiden kehittäminen. Lääkeautomaattien käyttöönotto ja kehittäminen. Virtuaaliset päivätoiminnan ryhmät kokoontuneet säännöllisesti. Lääkeautomaatteja ei ole otettu käyttöön, koska vielä ei ole selvillä mitä lääkeautomaatteja hyvinvointialueelle on tulossa.
Digitöiden kehittäminen	Ikäystävällinen Lapinlahti ja ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman päivittäminen.	31.12.2022 Vivila-toimii säännöllisesti ja esimerkillisesti. Vivila

	kotihoidon ja digi-tekniikan avulla. Päivätoiminnan etäviriketoiminnan kehittäminen.	etäpäivätoiminta ollut sulussa ainoastaan heinäkuun -22 ajan, muuten toiminta ollut jatkuvaa.
Palliativisen hoidon kehittäminen	Henkilökunnan osaamisen lisääminen saattohoidon osalta. Kotihoidon turvin kotiin saattohoidon mahdollistaminen ja sen kehittäminen	31.12.2022 Kotihoidossa työntekijät ovat suorittaneet saattohoitopassikoulutuksen. Usea työntekijä on aloittanut oppisopimuskoulutuksen: (Vanhustyön erikoisammattitutkinto; saattohoitotyö, kuoleman kohtaaminen ja läheisten tukeminen, 60 osp - tutkinnon os) Kotisairaala toimintaa toteutetaan kotona yhdessä vuodeosaston kanssa (palliativinen asiakas). Kotisairaala-toimintaa on toteutettu palliativisten asiakkaiden kohdalla.
Hoidon porrastus toteutuu. Hoitoketjujen tavoitteena on hoitokäytäntöjen yhtenäistäminen, tutkimusten ja hoidon porrastuksen selkiyttäminen yli organisaatorajojen ja eri ammattiryhmien kesken.	Tehdään tiivistä yhteistyötä perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja kehitysvamma palveluiden kanssa hoidon porrastuksen toteutumiseksi. Muutetaan yksi palveluohjaajan virka sosiaalityöntekijän viraksi palvelu- ja hoitoketjujen toiminnan ja vaikuttavuuden parantamiseksi.	31.12.2022 Tehostettuun asumispalveluun jonossa olevien määrä oli alkuvuonna suuri ja siihen pyrittiin vaikuttamaan palvelusetelitoiminnan laajentamisella useammalle asiakkaalle. Jonoja on saatu lyhentymään kohtuulliselle tasolle, niin että tällä hetkellä asumispalveluihin osastolla jonottaa noin 4-5 henkilöä. Yhteistyötä tehdään säännöllisesti pth:n kanssa. Gerontologinen sosiaalityöntekijä aloittanut tehtävässä 3/22

	Kehitetään kotisairaaloimintaa yhdessä perusterveydenhuollon kanssa - Kotisairaaloiminnan käytäntöjen päivittäminen (työnjako, osaaminen) ja toiminnan mahdollinen laajentaminen (saattohoito, muu) Osallistutaan systemaattiseen hoitoketjutyöhön PSSHP:n alueella: - Akuutisti sairas vanhus/geriatrinen potilas - Toiminnalliset häiriöt - Valtimotaudit	Henkilöstöresursseja kotisairaalan pyörittämiseen ei ole saatavilla, joten kehitystyö jäänyt vähälle. Toteutetaan jo parhaillaan kotona.
Palveluseteli -käytännön eteenpäin vieminen asiakkaiden hoidon turvaamiseksi	Asiakkaiden määrä on jatkuvasti nousemassa. Entistä suurempi osa kuntalaisista tarvitsee kotihoidon ja vanhuspalveluiden palveluita. Tähän kysynnän ja tarjonnan ongelmaan on otettu käyttöön palveluseteli, joka lisää kunnassa myös yksityisen palveluntuottajan mahdollisuutta kehittää toimintaansa ja sitä kautta helpottaa kunnan tuottamien palveluiden riittävyyttä.	31.12.2022 Haasteena yrittäjien vähyys. Saatu uusia asiakkaita palveluseteliasiakkaaksi. Odotetaan hyvinvointialueen linjauksia palveluseteli-toiminnasta, joten kehitystyötä ei ole voitu nyt tehdä aktiivisesti. Palvelusetelillä asiakkaita saatu tehostetun asumispalvelun jonosta siirtymään yksityiselle palveluntuottajalle. Helpotusta saatu sitä kautta myös osaston jonotilanteeseen. Kotihoidossa tällä hetkellä 3 palveluseteliasiakasta.
Palvelujen saatavuus	Vanhusten päivätoiminta toimii Jussinpihassa ja Orvokissa. Orvokissa päivätoiminta on osapäiväistä toimintaa, Jussinpihassa koko päiväistä. Lisäksi ViViLa toiminta jatkuu etävirikkeiden osalta.	31.12.2022 Päivätoiminta osa-päiväistä koko kunnan alueella ja toimintaa Jussinpihassa sekä Orvokin palvelukeskuksessa. Elokuu ajan live-päivätoiminta ollut sulussa ja työntekijät siirtyneenä kotihoidon kentälle auttamaan kesän sijaisuuksien vajautta. Vivila ollut sulussa heinäkuun ajan, muuten kesälläkin toiminta

	Heinäkuussa vanhusten päivätoiminta on suljettuna. Päivittäin annettuja etävirikehetkiä kehitetään ja mahdollistetaan sosiaalinen hetki myös kotona oleville.	ollut aktiivista.
--	---	-------------------

Henkilöstöressurssien muutos (lisäys / vähennys) vuosi 2022

Vuoden 2022 lakisääteinen mitoitus on 0.6 / asukas ja lisäksi on yksiköissä oltava jokaisessa vuorossa avustavaa henkilökuntaa välilliseen hoitotyöhön, jota ei lasketa mitoitukseen.

Näin ollen hoiva-avustajien toimia on yksiköihin lisätiin talousarviovuodelle 2022 vähintään 2 hoiva-avustajaa / yksikkö (Mäenpiha, Jukola, Kielo ja Kotipiha).

Henkilöstöressurssien muutos (lisäys/vähennys) vuosi 2022

Työyksikkö	Toimi/virka	Perustelu	€/lisäys	Toteutuminen
Asumispalvelut	8 x hoiva-avustaja	Vanhuspalvelulakiin kirjattu välillisen hoitotyön osuudesta joka vuorossa.	270 000	Hoiva-avustajat vielä koulutuksessa ad 5/22 ja palkataan vakituiseen työsuhteeseen tutkinnon jälkeen. Asumispalveluihin palkattiin 7 hoiva-avustajaa vakituiseksi, joista 3 lähti jatkamaan opiskelua lähihoitajaksi oppisopimuksella
Yhteensä			270 000	

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

RISKI	TOTEUTUMINEN
Henkilöstön saatavuus - mm. sairauspoissaoloista aiheutuviin sijaistarpeisiin ja myös vapaiden	31.12.2022 Vapaisiin toimiin ei ole saatu rekrytoitua uusia työntekijöitä.

toimien täyttäminen vaikeaa, koska lähi- ja sairaanhoitajia on vähän tarjolla.	Kotihoidossa valmistunut 3 henkilöä keväällä 2022 lähihoitajaksi oppisopimuskoulutuksesta. Henkilöstön saatavuusongelmat ovat valtava riski toiminnan pyörittämiseen. Lakisääteiseen mitoituskehykseen tulee päästä ja koska henkilöstöä ei ole saatavilla, ei voida myöskään palvelua tuottaa täydellä määrällä ja toimintoja jouduttu karsimaan. Hoitoalan liittojen työtaistelu aiheuttanut merkittävää kasvua budjettiin henkilöstömenoissa, sillä määräaikaisten palkkoihin mennyt huomattavasti enemmän kuin mitä on suunniteltu. Ylityö- ja vuoronvaihtokielto tehnyt mahdottomaksi henkilökunnan sisällä tehtävät vuoronvaihdot ja vajeat vuorot on jouduttu täyttämään sijaisilla, jotta lakisääteinen mitoitus vuoroissa täyttyy. Kotisairaaloiminnan kautta järjestetty sairaan lapsen yöhoitorinki yksityisen palvelutuottajan kautta.
Ikäihmisten kuntoisuus huonontunut koronan takia ja sen seurauksena tulee paljon ihmisiä palveluiden piiriin. Palvelut eivät riitä. Palvelut ovat osittain riittämättömiä hoito- ja palvelupolkujen joustamattomuuden vuoksi. Myös henkilöstöpula vaikuttaa palvelujen saatavuuteen.	31.12.2022 Palveluohjauksen kanssa kehitetty yhteistyötä ja kotihoidon kriteereistä tiedotettu. Asiakkaille tarjottu herkemmin myös yksityisen palveluntuottajan palveluita. Palveluohjauksessa ollut kesällä henkilöstöpulaa, mikä on näkynyt kotihoidossa asiakkuuksien lisääntymisenä ja siinä, että myös kotihoito on joutunut tekemään palvelutarpeen arviointeja.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Vuonna 2021 kotikuntoutus siirtyi pois kotihoidon alta kuntoutus ja arviointipalveluiden alle omaksi toiminnakseen.

	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP2022
Kotihoidon säännölliset käynnit	Käynnit/vuosi	160755	15000, otetaan palvelusetelit käyttöön		155081
Kotihoidon tilapäiset käynnit	Käynnit/vuosi	4748	5200		5439
Kotikuntoutuksen käynnit **)		534	500		781
Turvapuhelinasiakkaita		237	380		197
Kotiin kuljetetut ateriat		42284+2315 (tehojuomat)	41000		19607+11445

					260+684 (tehot)
--	--	--	--	--	--------------------

*) Maijalan ja Laurilan käyntejä ei ole tähän tilastoitu kuin vasta loppuvuodesta

**) Toiminta alkoi 8.4.2019

Ennaltaehkäisevät palvelut ja yhteiset toiminnot

Vanhusten päivätoiminta, ikäihmisten neuvola ja omaishoito kuuluvat ennaltaehkäisevän vanhustenhuollon toimintaan.

Päivätoiminta

Päivätoiminnassa toimii Lapinlahdella 3 hlö ja Varpaisjärvellä 1 osa-aikainen työntekijä.

	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP2022
Päivätoiminta sis. koko-päivä- ja osapäiväkäynnit	Käynnit/vuosi	542*)	3000		5494

*) ViViLa-hanke käynnistynyt 9.11.2020, tapahtumia ei ole tilastoitu.

Ikäihmisten neuvola / Palveluohjaus

	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP2022
-Terveystarkastuskäynnit (75, omaishoitaja, muut)	käynnit/vuosi	27	115		263
-80 v käynnit		22	80		18
-oht-käynnit		46	65		2
-muistiasiakkaat		225	250		445
-rintamaveteraanit		14*	10		5
-palvelutarpeen arviointi		310	150		470
-palveluohjaus					
- puhelin		2471**	650		1271
- käynti		213	1500		224

*) rintamaveteraaneja 9

**) sisältää myös korona-puheluita ikäihmisille

Omaishoito

	Mittari	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP2022
Hoidettavan vapaan järjestäminen	Omaishoidontuen lakisääteiset vapaapäivät	1374*	1500		659

*)sisältää toimeksiantosopimuksella järjestetyt lakisääteiset vapaapäivät

Omaishoidontuki asiakkaat	Asiakas/vuosi	62	84	65	69
---------------------------	---------------	----	----	----	----

Tehostettu palveluasuminen

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TP2022
--	---------	---------	---------	--------

75 v täyttäneiden asukasmäärä	119	102		94
Lyhytaikaishoito, muut kuin oht lakisääteiset	1419	1000		195

2.6.7 Ruokapalvelu

Tulosalueen vastaava: ruokapalvelupäällikkö Marja Pitkänen

TOIMINTA-AJATUS

Ravintokeskus valmistaa suositusten mukaiset ateriat päiväkoteihin, kouluille sekä terveyden- ja sosiaalihuollon yksiköihin. Ateriapalveluja tarjotaan kaikille palvelujen piirissä oleville kuntalaisille kotiin seitsemänä päivänä viikossa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOVUONNA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 30.10.2022

Kunnan ruokapalvelut siirrettiin 1.11.2022 alkaen Servica Oy:lle

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Aromi14 hankinta	Aromi14 Saas-palvelua ollaan kouluttamassa tilaaja-asiakkaille, tavoitteena on saada kaikki asiakkaat siirrettyä uuteen järjestelmään vuoden 2021 loppuun mennessä. Siirron jälkeen Aromi12/Istekkitunnukset poistuvat käytöstä.	31.10.2022 Toteutunut suunnitelman mukaisesti
Ovaporin laajennus ja samalla muutos Chefstainpalveluun	Chefstain -omavalvontajärjestelmä otettu kokonaisuudessaan käyttöön 1.4.2021 Ravintokeskuksen /Orvokin keittiössä ja Monarin palvelukeittiössä.	31.10.2022 Toteutunut suunnitelman mukaisesti
Valmistuksen keskittäminen	Vuoden 2021 alussa tehty muutos valmistuksen keskittämisestä on edelleen voimassa.	31.10.2022 Toteutunut suunnitelman mukaisesti
Henkilöstön työnkierto	Kannustetaan henkilöstöä työnkiertoon.	31.10.2022 Toteutunut suunnitelman mukaisesti

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMINEN

RISKIT	TOTEUTUMINEN
Sairauspoissaolot ja koronan aiheuttamat lisäkustannukset	31.10.2022 Henkilöstöllä poissaoloja, sijaisia saatu 1 henkilö, loput sijaisuudet järjestelty tehtäväjärjestelyjen kautta ja esimiehet osallistuneet käytännön työhön oman työn ohella tarvittaessa Nerkoon esikoulun erillinen pudotus poistettu ja tältä osin kustannus poistunut
Elintarvikkeiden hinnankorotukset ja rahtimaksujen kustannusten nousu	30.10.2022 Leipomotuotteiden hinnat nousseet vuoden 2022 alussa 3,8% (Pielispakari). HKScan lihatuotteet hinnankorotus 2022 vuoden alussa, mutta käyttö vähäistä. Valion tuotteiden hinnankorotusesityksiä on useampia v.2022 alusta 3-7% riippuen tuotteesta. Suomäen Perunan hinnankorotusilmoitus 22.3.2022 tuoreperunalle 6%, vaikutus vuodessa 1500€, Suomäen Perunan rahti/pudotusmaksu korotus 25%, kustannusvaikutus vuodessa 800€. Tuoretuotteiden hinnankorotusesitys 3% 31.10.2022 Tukkuotuotteiden hinnankorotusesitys 15%, joka on toteutunut. Valio tehnyt uuden lisäkorotusesityksen, jossa hintoja esitetään korotettavaksi 1.9.2022 sekä 1.10. Atria tehnyt uuden hinnankorotusesityksen, joka ei vielä ole saanut hyväksyntää. Ruoankuljetuksen hinnankorotus 1.6.2022 alkaen 2%, joka on siirretty kuluna asiakkaiden ateriahintaan 1.6.2022 alkaen. Valio ilmoittanut 20.5.2022 rahtimaksujen 15%:n korotuksesta, joka on toteutunut. Talousarviossa ei ole varauduttu näin korkeisiin korotuksiin. Hankinnoissa on tehty korjaavia toimenpiteitä, korvaamalla mm. elintarvikkeiden hintojen nousua korvaavilla tuotteilla, jotka ovat edullisempia mutta sopimustuotteita. Myös pudotuskerroissa on tehty tarkastelu ja siltä osin voidaan hieman vaikuttaa rahti- ja kuljetusmaksujen menoihin. Vaikutus ei kuitenkaan pysty korjaamaan kustannuksien kasvua.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Työyksikkö	TP 2020	TP 2021	31.10.2022
Ravintokeskus	304 334	355 298	379 314
Monitoimitalon keittiö	104 764	122 349	-
Varpaisjärven palvelukeskuksen keittiö	83 349	101 203	78 325
Varpaisjärven koulun keittiö	52 790	62 379	46 804

2.6.8 Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuolto hankitaan ostopalveluna Siilinjärven kunnalta.

KUNTASTRATEGIAN TOIMEENPANO 2022 (Sosiaali- ja terveysosasto)

Kärkitavoite 1. Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuutaho
Yritysten toimintaedellytysten varmistaminen	Tarjotaan työterveyshuollon palveluja yrityksille	31.5.2022 saakka	Työterveyshuolto ulkoistettu
	Palveluohjauksen kautta tarjotaan tietoa yritysten palvelutarjonnasta	Jatkuva	Palveluohjaus/ vanhuspalvelut
	Tarjotaan helposti lähestyttäviä, matalan kynnyksen palveluja, etävastaanottopalvelujen kehittäminen	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosaluiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
Työvoiman saatavuuden varmistaminen	Rekrytoidaan työntekijöitä ilmoittamalla avoinna olevista toimista/sijaisuuksista riittävän laajasti	Jatkuva	Osastopäällikkö Tulosaluiden ja tulosyksiköiden esimiehet Työntekijät
	Otetaan opiskelijoita harjoittelujaksoille – mahdollisia tulevia työntekijöitä		
	Perehdytetään uudet työntekijät hyvin		
	Joustetaan työaikajärjestelyissä mahdollisuuksien mukaan tasapuolisuus huomioiden		
	Järjestetään työhyvinvointia ja työkykyä tukevaa toimintaa		
Lapinlahti on aktiivisten ihmisten yhteisöllinen kunta	Edistetään kuntalaisten hyvinvointia monin eri keinoin. - Tärkeimmät hyvinvointi- ja terveyshaasteet kootaan laajaan	Valtuustokausi	Kunnan hyvinvointiryhmä = johtoryhmä + hyvinvointikoordinaattori

	hyvinvointikertomukseen, joka täydentää kunnan strategiaa. - Tavoitteet ja toimenpiteet konkretisoidaan vuosittaisessa toiminnan ja talouden suunnittelussa (vuosittainen hyvinvointiraportti ja –suunnitelma, talousarvio- ja toimintasuunnitelma)	Vuosittain	Kunnan eri toimialat: - Sosiaali- ja terveysosastolta osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
	Kehitetään palvelutarjontaa digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntämällä	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
	Kerätään kuntalaisten palautteita palvelujen kehittämiseksi	Jatkuva	Työyksiköt

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että työllisten määrä kasvaa. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

Kärkitavoite ”Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää”

Mittari	Tavoitetaso	Lähtötaso	Toteutuminen 30.12.2022
Työterveyshuollon palveluja käyttävät yritykset (määrä)	Yritysten/asiakkaiden määrä pysyy samana tai lisääntyy	Edellinen vuosi	300
Henkilöstökysely/kunta (työhyvinvointi)	Työhyvinvointi lisääntyy (kokemus)	Edellinen kysely	Toteutunut/ erityisesti vanhuspalvelut Toteutunut /sosiaalitoimi opinnäytetyö LS systeemisen toimintamallin vaikutus työhyvinvointiin
Asiakastyytyväisyyskysely (palvelut)	Asiakastyytyväisyys lisääntyy	Edellinen kysely	toteutunut
Sähköisten palveluiden osuus palvelutarjonnassa (mm. sähköinen asiointi, etävastaanotot)	Laajentunut palvelutarjonta	Edellinen vuosi	Sähköisiä lomakkeita otettu käyttöön pilottihankkeissa.
Laaja hyvinvointikertomus ja vuosittainen hyvinvointiraportti	Käytössä on Laaja valtuustokausittainen hyvinvointikertomus ja Vuosittainen raportti-hyvinvointisuunnitelma	Hyväksytty laaja hyvinvointikertomus vuosille 2021-2025 ja hyväksytty vuosittainen hyvinvointiraportti.	toteutunut

Kärkitavoite 2. Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla

Painopiste	Toimenpiteet	Aikataulu	Vastuutaho
------------	--------------	-----------	------------

Kustannus- tehokkaat palvelut	Sote-palvelurakenteen muutoksissa huomioidaan sote-uudistus vuoden 2023 alusta. Palvelurakenteen tarkastelussa huomioidaan palvelutarve. Painopiste on lakisääteisissä palveluissa.	Vuosittain	Tulosalueet/ työyksiköt
	Vanhuspalveluissa siirretään painopistettä asumispalveluista kotihoitoon ja omaishoitoon. Kotiin vietävien palveluiden oikea resurssointi vastaamaan palvelun tarvetta. Painopisteen siirtäminen edellyttää sitä, että kotihoidon resurssit tarkastellaan uudelleen. Palvelusetelin käyttöönotto helpottamaan kotihoidon palveluiden tarjontaa ja vahvistamaan valinnanvapautta. Kotikuntoutustiimin Arvi-jaksojen käyttöönotto ennen palveluasumisen ja kotihoidon päätöksen tekoa. Omaishoitajien tilanteen parantaminen ja heidän jaksamisen tukeminen. Maksukriteereiden tarkistaminen ja tarkentaminen ajankohtaista. Tehostetun asumispalveluyksiköiden henkilöstömitoitus vastaamaan hoitoisuutta.		Vanhuspalvelut tulosalue
	Otetaan käyttöön uusia sähköisiä palveluja	Jatkuva	Työyksiköt
Ajanmukaiset toimintatavat muuttuvassa toimintaympäristössä	Kehitetään palveluja hyödyntämällä digitalisaatiota.	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
	Palvelutuotannossa huomioidaan aktiivisesti ostopalveluiden mahdollisuus.	Jatkuva	Osastopäällikkö/ tulosalueiden vastaavat
Investointien suunnitelmallisuus	Suunnitellaan tulevat investoinnit huolellisesti ja ajallaan.	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat
Omaisuuden järkiperäinen hallinta	Pidetään huolta omaisuudesta mm. sisäisen valvonnan avulla.	Jatkuva	Osastopäällikkö ja tulosalueiden sekä tulosyksiköiden esimiehet/ vastaavat Työntekijät

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että kunnan taseessa on ylijäämää, kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

Kärkitavoite ”Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla”

Mittari	Tavoitetaso	Lähtötaso	Toteutuminen 30.4.2022
Toimintatapojen kehittäminen – sähköisten palveluiden osuus palvelutarjonnassa (esim. lääkärin etävastaanotto, konsultaatiomahdollisuus/ työyksikkö)	Laajentunut palvelutarjonta	Digisote -hankkeessa kokeiltavat pilotit eri työyksiköissä 2018	Sähköisten lomakkeiden kokeilut aloitettu pilotti-hankkeissa (2)
Ostopalvelut (määrä+laatu)	Ostopalvelut vastaavat tarvetta		Ostopalvelujen määrä kasvanut hoidon- ja palveluntarpeen kasvun vuoksi.

2.6.9 Sivistysosasto

Sivistysosasto koostuu viidestä tulosalueesta: perusopetuksesta, lukiosta, kulttuuri- ja nuorisopalveluista varhaiskasvatuksesta sekä tukipalveluista. Yhteensä tulosalueen palveluksessa on noin 220 työntekijää. Tulosalue vastaa 1000 peruskoululaisen opetuksesta, 280 lapsen varhaiskasvatuksesta, 170 lukiolaisen opiskelusta, kulttuuripalveluiden tuottamisesta, kirjastopalveluiden tuottamisesta, kansalaisopiston ja musiikkiopiston palveluiden tuottamisesta sekä nuorisopalveluiden tuottamisesta. Lisäksi sivistysosasto tarjoaa oppilashuollon tukipalvelut sekä sivistysosaston hallinnon.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €) SIVISTYSOSASTON ALAINEN TOIMINTA

	Alkuper. ta	Ta-muutos	Ta+muutos	Toteuma € 31.12.2022	Poikkeama €
Toimintatulot	1 412		1 412	1 424	13
Toimintamenot	-15 059	-161	-15 220	-15 614	-394
Toimintakate	-13 648	-161	-13 808	-14 190	-382
Suunnitelmapoistot	-31		-31	-31	
Sisäiset tulot	-		-	1	1
Sisäiset menot	-4 152		-4 152	-3 376	776
Tilikauden tulos (sis.sisäiset erät)	-17 831	-161	-17 991	-17 596	396
Vyörytyserätulo				220	220
Vyörytyserämenot	-422			-361	-61

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT
Perusopetus

Talousarvion muutos hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36. Ravitsemuspalvelujen ulkoistamisen vuoksi lisättiin määrärahaa 114 494 € ulkoisiin ateriapalvelujen ostoihin. Kouluilla säilytettiin vuoden 2021 talousarvion mukaiset toiminnot. Tulot ylittyivät 76 700 € ja menot ylittyivät 235 250 €. Suurin ylitys on palvelujen ostoissa 245 175 € ja siellä mm. asiakaspalvelujen ostot ja henkilökuljetukset ylittyivät. Talousarviovuodella 2021 aloitettua oppilaskohtaisten laitteiden hankintaa ei jatkettu. Hankitut laitteet jäivät koulun yleislaitteiksi. Matin ja Liisan koulun peruskorjattu Sirenin talo otettiin oppilaskäyttöön. KiVa

koulu- menetelmä otettu käyttöön kaikilla kouluilla. Ukrainan pakolaisia on sijoitettu eri kouluille inklusiivisesti tai pienryhmään.

Lukio

Talousarvion muutos hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36. Ravitsemuspalvelujen ulkoistamisen vuoksi lisättiin määrärahaa 19 000 € ulkoisiin ateriapalvelujen ostoihin. Lukion tuntimäärässä tai toiminnallisissa rakenteissa ei tapahtunut muutoksia. Tuntimäärä säilyi 2021 tasolla. Laitteet ja materiaalit ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille ovat kasvattaneet lukion kustannuksia. Huoli lukiomme kilpailukyvyistä nosti esiin vaateen markkinoinnin tehostamisesta palvelulautakunnassa. Opiskelijamäärä on laskenut aloittavien kohdalla noin 40 opiskelijaa edellisvuodesta.

Oppilasmäärän vähentymisen vuoksi lukion toimintatuotot alittuivat 27 100 €. Toimintakuluissa pystyttiin kuitenkin säästämään henkilöstökuluissa ja aineissa ja tavaroissa. Palvelujen ostot ylittivät 44 470 €. Pelkästään ICT-palvelut kaksinkertaistuivat talousarvion 8 000 € varauksesta 15 721 € eli 7721 €. Henkilökuljetukset lisääntyivät toisen asteen maksuttomuudesta johtuen ja määräraha ylittyi 50 579 €.

Kulttuuri ja nuorisopalvelut

Tulosalueen toimintatuotot toteutuivat 18 338 € heikommin kuin oli ennustettu. Henkilöstökulut ylittivät 6 340 €. Tulosalueen talousarvion alituksia tuli palveluiden ostoissa 39 580 €, mutta se aiheutui siitä, että maksusuudet Kuopion konservatoriolle maksettiin kohdasta avustukset, jotka puolestaan ylittivät saman verran. Kokonaisuudessa tulosalueen alijäämä on kuitenkin 28 457 €.

Varhaiskasvatus

Talousarvion muutos hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36. Ravitsemuspalvelujen ulkoistamisen vuoksi lisättiin määrärahaa 27 206€ ulkoisiin ateriapalvelujen ostoihin. Varhaiskasvatuksen asiakasmäärä on pienentynyt, koska syntyvien lasten määrä vähenee. Ikäluokittain 2016 - 2021 lapsia on keskimäärin 66 lasta ikäluokassa. Tämä näkyy kustannusten alenemisena varhaiskasvatuksessa ja kotihoidon tuessa. Varhaiskasvatuksen kysyntään tuo vaihtelua työllisyystilanne, opiskelumahdollisuudet ja lapsiperheiden muuttoliike.

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot ylittivät 25 760 €. Toimintakulut ylittivät 149 160 €, jotka jakautuvat tasaisesti henkilöstökuluihin, kuljetukseen, palveluihin ja tarvikkeisiin. Tämä johtuu osittain yhden yksityisen lastenhoitoyksikön ostopalvelusopimuksen jäännistä pois edellistä talousarviota tehdessä.

Tukipalvelut

Tukipalveluiden kuraattoreiden ja psykologin osalta alkoivat syksyllä siirtotoimenpiteet Hyvinvointialueelle. Ostopalvelusopimuksella takasimme psykologipalveluiden saatavuuden koko lukuvuodeksi.

Toimintatuotot alittuivat 44 480 €. Tämä johtui avustusten määrän vähenemisestä. Palveluiden ostoa nostavat muun muassa psykologipalveluiden osto Mehiläiseltä. Palvelut ylittivät 29 629 €, mutta säästöä tuli henkilöstökuluissa 70 700 €, joten toimintakate ylittyi 7 260 €.

MERKITTÄVIMMÄT RISKIT JA NIIHIN VARAUTUMISEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2022

Perusopetus

Osa toiminnoista ja tavoitteista perustuu hankerahoitukseen. Vuoden 2023 hankerahoitusta ei ole vielä julkaistu. Riskinä on, että talousarviossa huomioitujen hankkeet eivät välttämättä toteudu edellisten vuosien tapaan. Hankkeilla pyritään erityisesti lisäämään erityisopetuksen ja maahanmuuttajaopetuksen (S2) resursseja.

Maailmanpoliittisen tilanteen vuoksi, jouduimme varautumaan esim. Ukrainasta tullessiin esi- ja perusopetusikäisiin oppilaisiin ja valmistaviin oppilasryhmiin. Tämä on luonut painetta vuoden aikana koulunkäynninohjaaja- ja opettajaresurssiin.

Lukio

Erityisen koulutustehtävän järjestämislopua tarkastellaan säännöllisesti. Erityisen koulutustehtävän opetus tulee järjestää niin laadukkaasti, ettei vaaraa erityisen koulutustehtävän luvan menettämisestä ole. Oppilasmäärä on tippunut selkeästi edellisvuosista.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotto on synnyttänyt lisäkouluttautumistarvetta opettajien keskuudessa. Maksuton toinen aste on lisännyt lukiokoulutuksen järjestämiskustannuksia. Oppimateriaalien ja -välineiden sähköistymisen myötä lukion fyysisten tilojen tulee pystyä vastaamaan tarvetta. Lukion pienehkö koko, opiskelijoiden ainevalinnat ja sitä kautta tuntikehys lisäävät haasteita valinnaisten kurssien järjestämiseen. Valinnaisten kurssien toteutumisen kaventuminen pitkällä tähtäimellä voi vaikuttaa lukion houkuttelevuuteen vielä tätä vuotta enemmän.

Kansalaisopisto

Opetustuntimäärän leikkaaminen on vähentänyt merkittävästi paitsi opetustarjonnan laajuutta niin myös sen monipuolisuutta. Kansalaisopiston opiskelijamäärä tulee leikkautumaan rajusti. Myös kansalaisopiston tuntiopettajat menettävät opetusta ja tuloja. Opetustuntimäärän voimakas leikkaaminen toista kertaa peräkkäin tulee uhkaamaan myös Lapinlahden kunnan kansalaisopistotoiminnasta saamaa valtionosuutta eli reilua 310.000 euroa.

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste

Opetustilat Umpikujalla ovat ikääntymässä ja niille piti neuvotella uusi toimitila. Uudet tilat saatiin hyvällä yhteistyöllä Viisun musiikintiloista ja väistötiloista löytyi vielä säilytystilakin.

2.6.10 Perusopetus

Tulosalueen vastaava: 31.8.2022 saakka rehtori Rainer Leskinen, 1.9.2022 alkaen rehtori Jaana Suli.

TOIMINTA-AJATUS

Perusopetus on osa koulutuksen perusturvaa. Sillä on kasvatus- ja opetustehtävä. Tehtävänä on tarjota oppilaalle mahdollisuus hankkia yleissivistystä ja suorittaa oppivelvollisuus. Yhteiskunnalle perusopetus tarjoaa välineen kehittää kansakunnan sivistyksellistä pääomaa ja vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tasa-arvoa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Perusopetuksen uudistaminen uuden opetussuunnitelman mukaisesti	Arvioinnin kehittäminen keskeisin kehittämiskohde. Oppilasarvioinnin toimivuuden arviointi ja yhtenäisten arviointimenetelmien kehittäminen. Opetussuunnitelman uuden arviointijakson käyttöönotto.	On otettu käyttöön maahanmuuttajien valmistavan OPS:n todistusohjelmat (palv.ltk 27.4.2022 §40). Otettu käyttöön päättöarvioinnin numeroiden 5,7 ja 9 uudet kriteeristöt. Aloitettu 6 luokan

	Uusien arviointikriteerien käyttöönotto Työtapojen toiminnallistaminen. Koulupäivien sisältöjen ja rakenteiden kehittäminen.	vastaavien luominen ja digikalenterin päivittäminen. Liikkuva vuosikello kaikilla käytössä. Hankehakemus tehty yläkoulujen liikunnan lisäämiseksi. Välituntiliikuttajat koulutettu kaikilla kouluilla. Henkilökuntaa koulutettu liikunnallisiin metodeihin. Keskipäivän pelituokiot ja ulkokoulutoiminta aloitettu varsinkin pienillä kouluilla.
Eriarvoistumisen vähentäminen kouluverkoston sisällä	Tasavertaisten resurssien takaaminen kaikille kouluille.	Opetusryhmät pidetty 10-24 oppilaan kokoisina. Hankerahasta ohjaajia ja parkki/S2 ryhmiä tukemaan oppilaan koulunkäyntiä.
Digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntäminen opetuksessa	Hyödynnetään tehokkaasti kouluille hankittuja TVT-laitteita.	Opetusmateriaalit digitaalisina kaikilla käytössä opettajan valinnan mukaisesti. Digitaitokalenteria noudatettu ja oppilaiden taitotasoa ylläpidetty.
Terveellinen ja toimiva oppimisympäristöt	Tavoitteena terveellinen ja toimiva oppimisympäristö kaikissa yksiköissä. Koulutoimi osallistuu aktiivisesti Matin ja Liisan koulun remontin ja uudisrakennuksen suunnitteluun. Suunnittelussa huomioidaan uudet oppimisympäristöt.	Terveydelliset /työterveystarkastukset, palo- ja pelastuslaitoksen arvioinnit ja riskiarviot ajantasaiset. ML opastettu uuden rakennuksen laitteistojen käyttöön. Turvasuunnitelmat päivitetty sähkökatkojen varalta.
Hankkeiden hyödyntäminen perusopetuksen kehittämisessä	Haetaan aktiivisesti rahoitusta perusopetuksen kehittämishankkeille.	Haettu ja saatu yläkoulujen Liikkuva koulun sekä koulunuorisotyöntekijän hankeraha. Tasa-arvorahahankkeen ja kerhotoiminnan hankkeen käyttöä jatkettu eri kouluilla.
Perusopetuksen laadun lisääminen	Haetaan hankkeita, joiden tarkoituksena lisätä perusopetuksen laatua.	Jatkuva hankehaku päällä.
Kiusaamisen ehkäisyn kehittäminen	Kehitetään kuntaan malli, jolla puututaan koulukiusaamiseen.	Kaikilla kouluilla otettu käyttöön KiVa koulu -metodi Turun yliopiston kanssa 1, 4 ja 8 luokilla. Arvioinnit tehty toukokuussa 2022.
Kiusaamisen väheneminen	Tarkastellaan kiusaamista kokevien oppilaiden määrää erilaisilla mittareilla.	Yliopiston kyselyn tulokset.
Kiusaamiseen puuttumisen	Tarkastellaan kiusaamiseen puuttumisen vaikuttavuuteen	Oppilaiden kyselyiden tulokset viety huoltajille ja lautakuntaan

vaikuttavuuden tarkastelu		tiedoksi. Raporttien ja muistioiden tilastointi aloitettu.
Kouluviihtyvyyden lisääminen	Oppilaiden kouluviihtyvyyden lisääntyminen osallistamalla oppilaita. kouluviihtyvyyden lisääminen yhteisöllisyyttä kehittämällä.	Oppilaskuntien hallitukset aktiivisesti suunnittelussa ja toteutuksessa mukana. YHR ja OTT/OHR toiminta säännöllistä kaikilla kouluilla.
Perustaitojen vahvistaminen	Luokkakokojen kohtuullisena pitäminen	Luokkakoot pidetty kohtuullisina 10-24 oppilaan ryhminä.
Toiminnan arviointi	Toiminnan arvioinnin kehittäminen Toiminnan arvioinnin toteuttaminen	Sovittu uusi runko työsuunnitelmille ja sen arvioinnin aikataulus ja tiedoksi saattaminen lautakunnalle.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Perusopetuksen tuntimäärä (ei sisällä hankerahoituksella toteutettuja tunteja)	2072	2013	2040,50
Tuntikehys/oppilas	2,01	2,03	2,02
Yleisopetusryhmien lkm	57	57	56
Erityisopetusryhmien lkm	9	9	9
Nettomenot/oppilas	7 269 €	7 566 €	7 813 €
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko alakouluissa	18,0	16,8	17,5
Yleisopetuksen keskimääräinen ryhmä koko yläkouluissa	17,5	19,2	19,9

Oppilaita peruskoulussa tilastointipäivänä 20.9.	2020	2021	2022
Alapitkä	84	74	75
Martikkala	46	42	46
- joista esioppilaita	2	3	4
Nerkoo	68	65	63
Matin ja Liisan koulu	607	608	610
Varpaisjärven koulu	196	178	187
Paloisten koulu	28	31	28

- joista esioppilaita	4	3	0
Yhteensä	1029	997	1009
- joista esioppilaita	6	6	4
Kuljetusoppilaita peruskoulussa	524	485	466
Pidennetyssä oppivelvollisuudessa	20	21	21
20 Muut erityisoppilaat	89	81	76

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Oppilashuollon asiakkuudet psykologilla ja kuraattorilla			
yksilö asiakkaiden lkm	260	370	375
yksilökäyntien lkm	1000	1100	1150

2.6.11 Lukio

Tulosalueen vastaava: lukion rehtori Juhani Sammallahti

LAPINLAHDEN LUKIO JA KUVATAIDELUKIO

TOIMINTA-AJATUS

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa laaja-alainen yleissivistys sekä riittävät tiedot ja taidot lukion jälkeistä jatko-opiskelua varten. Kuvataidelukion tehtävänä on tämän lisäksi antaa opiskelijalle mahdollisuus perehtyä syvällisesti kuvataiteeseen ja kehittää opiskelijan kuvallista ilmaisua.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOS- JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Sähköinen ylioppilastutkinto	Opettajien osaamisen ylläpito ja parantaminen. Erityisesti uusien opettajien perehdyttäminen sähköiseen järjestelmään. Sähköisen kurssikoeverkon suunnittelu.	Pidetty pedagogisessa kahvilassa perehdytystä sähköiseen tutkintoon.
Uusi lukiolaki ja maksuton toinen aste	Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyön kehittäminen. Opiskelijoiden henkilökohtaisen ohjauksen turvaaminen.	Lukion OPS päivitetty 17.8.2022 § 89 palvelultk. Opinto-ohjausta tehostettu. Oppilashuollon suunnitelma päivitetty.

	Maksuttoman toisen asteen myötä opetuksessa käytettävien laitteiden ja oppimateriaalien hankinta.	Laitteet hankittu ja ohjausta annettu.
Opetussuunnitelmauudistus	Opetussuunnitelmaa päivitetään ja kehitetään Opetussuunnitelmauudistuksen myötä lukiossa opettajien kahta opetussuunnitelmaan rinnakkain. Laajan kurssitarjonnan ja valintamahdollisuuden turvaaminen.	Päivitetty OPS ja oppiaineopettajien osana työsuunnitelmaa uudistettu. Kurkistusopintoja mahdollistettu yliopistoihin.
Kuvataidelukioiden kehittämisverkosto	Osallistuminen erityisen koulutustehtävän saaneiden kuvataidelukioiden kehittämisverkostoon.	Osallistuttu Savonlinnan campuksen tapahtumaan ja Savonlinna vieraillut Lapinlahdella.
Kansainvälisyys ja kotikansainvälisyys	Tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia kansainvälisyyteen ja kotikansainvälisyyteen. Vahvistetaan lukion roolia Unicef-kouluna.	Korona rajoittanut toimintaa. Unesco-opettajat jatkavat tehtävässään ja osallistuneet kevätpäiville etänä.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2020	TP 2021	TP2022
Ulkoiset nettomenot/opiskelija	6490€	7517€	8189€
Tuntikehys	331,5	308	300
Tuntikehys/opiskelija	1,58	1,82	1,80
Toteutuneiden syventävien ja soveltavien kurssien lkm., joista kuvataidelinjan	106/22	105/23	102/19
kursseja	2020	2021	2022
Opiskelijoita 20.9	190	169	167
- joista vieraspaikkakuntalaisia	63	58	44
- joista lapinlahtelaisia	142	111	123
- kuvataidelinjalla	80	69	71
- yleislinjalla	110	100	96
Ylioppilaita lukiosta	46	64	48

Lukion ylioppilaskirjoitusten			
arvosanajakauma keväällä	Kevät 2020	Kevät 2021	Kevät 2022
	%	%	%
I	9	3	1,1
e	13	13	10,5
m	13	18	12,1
c	23	27	29
b	26	22	26,3
a	15	14	13,7
i	1	3	7,4

2.6.12 Kulttuuri- Ja Nuorisopalvelut

Tulosalueen vastaava: 31.8.2022 saakka rehtori Rainer Leskinen, 1.9.2022 alkaen rehtori Jaana Suli

Kulttuuri- ja nuorisopalveluiden tulosalue käsittää Kaskikuusen kansalaisopiston, kirjaston, Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipisteen, muun kulttuuritoiminnan ja nuorisotyön.

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Kaskikuusen kansalaisopisto järjestää alueelliseen sivistystarpeeseen vastaavaa koulutusta. Koulutus tukee yksilön persoonallisuuden monipuolista kehittymistä sekä yksilön kykyä toimia aktiivisena ja tasa-arvoisena yhteisönä ja yhteiskunnan jäsenenä.

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste antaa opetusta taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaisesti. Tämän ohella toiminta sisältää laajenevaa muskaritoimintaa ja konserttitoimintaa.

Nuorisotyö tarjoaa kaikille nuorille suunnattua toimintaa huomioiden ja edistäen lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksia. Työmuotoina käytetään nuorisotilatoimintaa, etsivää nuorisotyötä / sosiaalista vahvistamista sekä kerho-, ryhmä- ja leiritointia. Toiminnan tarkoituksena on sitouttaa varhaisnuoret ja nuoret toimintaan mielekkään tekemisen kautta, sekä samalla edistää heidän hyvinvointiaan, sosiaalisia taitojaan ja elämänhallinnan taitojen kehittymistä sekä ennalta syrjäytymistä. Kaikissa toiminnoissa huomioidaan kasvatuksellisuus. Lisäksi nuorisotyön tarkoituksena on edistää kulttuuri- ja ympäristökasvatusta.

Kirjastolain (2016/1492) mukaan yleisen kirjaston tehtävänä on: tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan ja edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö. Lapinlahden kunnankirjasto tarjoaa kirjastopalveluita kahdessa toimipisteessä, Lapinlahden pääkirjastolla, sekä Varpaisjärven lähikirjastolla. Molemmista toimipisteistä toimii myös Kelan asiointipalvelu. Kirjasto tarjoaa asiakkaiden käyttöön monipuoliset aineistokokoelmat, joiden käyttö on pääosin maksutonta. Lapinlahden kunnankirjasto kuuluu Ylä-Savon kirjastoverkko Rutakkoon. Rutakko -verkolla on käytössä kattavat yhteiset e-aineistot.

Kunta järjestää puitteita kulttuurielämälle tukemalla erilaisia tapahtumia ja kulttuurialan toimijoita avustuksin, hankkimalla Lapinlahden tapahtumille ja kohteille näkyvyyttä yhteismarkkinoinnilla,

tilajärjestelyjen kautta sekä suuntaamalla kunnan työntekijöiden työpanosta keskeisten tapahtumien järjestämiseen ja koordinointiin.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kansalaisopisto Laadukkaan opetustarjonnan ylläpitäminen ja kehittäminen Palvelujen saavutettavuus	Opetusta järjestetään 6900–7100 tuntia kalenterivuodessa. Asiakaslähtöinen suunnittelu, joka perustuu kurssiarviointeihin, eri-ikäisiltä kuntalaisilta tuleviin toiveisiin ja opiston henkilöstön ajan ja muiden koulutuksen järjestäjien tarjonnan seuraamiseen ja ideointiin. Laatuun vaikutetaan henkilöstön työhyvinvointia ja -turvallisuutta edistämällä, koulutuksella sekä yhteistyöllä muiden kansalaisopistojen ja yhteistyötahojen kanssa. Kansalaisopistopalvelut pyritään pitämään kuntalaisten saavutettavina ottaen huomioon fyysiset välimatkat. Etäopetusta kehitetään ja pyritään saamaan pysyväksi osaksi opistotoimintaa. Luontokyljen opetustarjonnan määrä pyritään säilyttämään nykyisenä.	Syyslukukaudella 2022 toteutuu 15.12. tilanteen mukaan 3.148,3t. Kalenterivuonna 2022 toteutuu suunnitelman mukaiset n. 7.003,6t. Kevätlukukaudelle on suunniteltu kysynnän ja talousarvion pohjalta lisäkursseja kuten tapana on. Netto-opiskelijamäärä putoaa opetustuntileikkausten myötä sadalla opiskelijalla n. 1.450 opiskelijaan (brutto n. 3.650). Kurssipalautteita seurataan ajantasaisesti. Yhteydenpito opettajiin on jatkunut normaalin vilkkaana. Parin opettajan täydennyskoulutuksiin on voitu osallistua taloudellisesti tukemalla. Yhteistyöopistojen kanssa on laadittu Erasmus+ -akkreditointihakemus, jonka puitteissa opettajat voisivat vuosittain kouluttautua EU:n alueella. Jatketaan entisin toimin. Kansalaisten kiristynyt taloudellinen tilanne (inflaatio, ruuan, polttoaineiden ja sähkön hintojen nousu) haastaa myös kansalaisopiston toimintaa. Jatketaan entisin toimin. Kyläkurssit toteutuvat entiseen hyvään malliin.
Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste Myönteinen näkyvyys ja vaikuttavuus yli kuntarajojen	Musiikin perusopetuksen laajuuden ylläpitäminen toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevällä ja suunnitellulla tasolla (40–45 oppilasta). Varhaisiän musiikkikasvatus eli musiikkileikkikoulu-, soitinkaruselli- ja alkusoittotoiminta tukee musiikin perusopetusta.	Toimipisteen oppilasmäärä on 40 eli kuntasopimuksen tavoitteessa. Kevään oppilashaku on edessä maaliskuussa 2023. Muskarissa ja valmentavassa opetuksessa on kasvamassa uusia perusopetuksen oppilaita enemmän kuin vuosiin. Lapinlahden toimipisteen kuudessa muskarissa on tällä hetkellä 15.12.2022 peräti 47 lasta. Lisäksi

	Esiintymistoiminnan kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	muskarin joulukuun täydennysshaussa on toimintaan tulossa uusia lapsia. Valmentavassa opetuksessa on mukana Alkusoitossa yksi ja Soitinkarusellissa kuusi lasta. Syyslukukauden 2022 aikana konsertit on saatu koronan suhteen pidettyä normaalisti. Taidekadun AIKATAIASSA oli opettajakonsertti, katusoittajia ja muskariopettajan ohjaamia seurismuskareita. Oppilaskonsertteja on pidetty kaksi ja joulukonsertti on 15.12. Musiikillisten makupalojen kirjastokonsertteja on ollut kaksi. Lisäksi on esiinnyt mm. lukion syksyn YO-juhlissa, Lapinlahden kunnan itsenäisyyspäivän juhlassa ja kunnan jouluaterialla.
Nuorisotyö Nuorisotilatoiminta Tarjota nuorille mielekästä ja turvallista tekemistä vapaa-aikana sosiaalisia taitoja vahvistaen yksilö ja ryhmätasolla.	Nuorisotiloilla työmuotoina käytetään mm. ryhmätoimintoja ja teemakokonaisuuksia. Nuoret saavat myös viettää aikaa kavereiden kanssa valvotussa ympäristössä aikuisen ollessa aina läsnä ja mukana nuorten vapaa-ajassa.	Toiminnot ovat toteutuneet suunnitellusti poissulkien joulukuu, jolloin toiminta jouduttiin sopeuttamaan muuttuneisiin henkilöstöresurssiin. Tämän vaikutus jatkuu vuoden 2023 maaliskuun loppuun saakka. Tauolla toiminnoista ovat mm. vapaaehtoistyö Saapas ja osa leireistä sekä retkistä
Kerho-, leiri- ja retkitoiminta Edistää ympäristö- ja kulttuurikasvatusta ryhmä- ja leiritoimintojen kautta varhaisnuorille ja nuorille.	Näiden toimintojen kautta vahvistetaan lasten ja nuorten ympäristö-, kulttuuri- ja liikuntatietoutta järjestämällä monipuolisia mahdollisuuksia osallistua leireille, retkille ja koko perheen tapahtumiin tehden vahvaa yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.	Toiminnot ovat toteutuneet suunnitellusti poissulkien joulukuu, jolloin toiminta jouduttiin sopeuttamaan muuttuneisiin henkilöstöresurssiin. Tämän vaikutus jatkuu vuoden 2023 maaliskuun loppuun saakka. Tauolla toiminnoista ovat mm. vapaaehtoistyö Saapas ja osa leireistä sekä retkistä
Etsivä nuorisotyö / sosiaalinen vahvistaminen Tavoittaa syrjäytymisvaarassa olevat nuoret etsivän nuorisotyön keinoin ehkäisten nuorten syrjäytymistä ja tukemalla elämän hallinnan taitojen kehittymistä hyödyntäen moniammatillista verkostoa.	Sosiaalisen vahvistamisen ja ennaltaehkäisy tavoitteessa työmuotoina ovat mm. monialainen yhteistyö, yhteistyötapaamiset eri nuorten toimijoiden kanssa, suunnatut kerhot ja ammatillinen tukihenkilötyö, etsivä nuorisotyö sen eri muodoissa hyödyntäen Nuotta valmennusta ja sekä ryhmälle kohdennettuja muita hankkeita ja palveluja.	Etsivä nuorisotyö ja Valpas on pystytty toteuttamaan suunnitellusti. Asiakas ohjauksissa molemmissa näkyy selkeästi jo peruskoulu vaiheessa vaikeasti koulutukseen sitoutuvat nuoret, joiden syrjäytymisriski sosiaalisesti, riski käyttäytymisenä ja syrjäytymisenä kotiin, luo vaikeasti ohjattavien nuorten joukon. Asiakkuudet Valppaan jälkeen siirtyvät etsivään nuorisotyöhön. Osa nuorista katkaisee tukitoimet heti alussa mutta ohjautuvat useita kertoja uudestaan

		asiakkuuteen. Tätä voi kestää täysi-ikäisyyden jälkeen 3–5 vuotta kunnes nuori täysi-ikäisyyden myötä ymmärtää kasvaneen vastuunsa ja haluaa ottaa palveluja vastaan. Tätäkin haasteellisemmassa tilanteessa ovat nuoret, jotka jäävät kotiin vanhempien luokse ja heidän ei tarvitse ottaa vastuuta omasta elämästään.
Muu kulttuuritoiminta Vahvistetaan myönteistä kuntakuvaa erityisesti kulttuuri- ja liikuntapitäjänä	Tapahtumien, toimijoiden ja käyntikohteiden tukeminen. Viestintä, yhteismarkkinointi ja lisäresurssien hakeminen. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden tukeminen. Yhteistoiminta ja yhteiset hankkeet Ylä-Savon ja Pohjois-Savon kulttuuritoimien kanssa kulttuuripalvelujen kehittämiseksi. Seudullinen yhteistyö lisämi ja tienoot -matkailupalveluverkostossa. Yhteistyö ITE-kulttuurimatkailussa Maaseudun Sivistysliiton kanssa.	Koronakesien jälkeen päästiin viimein järjestämään tapahtumia. Kesän aloitti Toukokaika 13.5. Maaseudun Sivistysliitto valitsi Romurinsessan vuoden ITE-taiteilijaksi ja yhteistyössä MSL:n kanssa järjestettiin linja-autoretki Romurinsessan Onnelaan 11.6. Paikallismuseopäivänä oli ohjelmaa Asutuseumuseolla, Hevosajoneuvomuseo Hepolassa, Pappilan kivinavetalla ja Palomuseolla 2.7. Museoilta vietettiin Varpaisjärven kotiseutumuseolla 19.7. Varpaisjärven Maalaismarkkinat olivat 23.7. ja kulttuuritoimi oli esittelemässä kuntaa ja tapahtumia omalla osastollaan. Juusto- ja viinijuhlat pidettiin kahden vuoden tauon jälkeen kaksipäiväisenä tapahtumana 6.-7.8. Perinteisten juustojuhlien lisäksi sunnuntaina oli Dannyn juhlakonsertti. Asutuseumuseolla järjestettiin Museon metalli-ilta sekä päätösillat 12.-13.8. Taidekadun Aikataika 2.9. päätti kesän. Tapahtumissa oli kohtalaisesti kävijöitä, mutta juusto- ja viinijuhlat sekä varsinkin sunnuntain konsertti jäivät kävijätavoitteestaan. Museot olivat auki normaalisti. Asutuseumuseolla oli keskimääräistä vähemmän kävijöitä, vain noin 450. Varpaisjärven kotiseutumuseon esineiden luettelointi saatiin valmiiksi. Kävijöitä kotiseutumuseolla oli noin 220. Pappilan kivinavetan näyttelyssä kävi yli 700 henkeä. Taidemuseo Eemilin kesänäyttelynä oli upea yli 200 ikonin näyttely, joka keräsi hyvin yleisöä. Kulttuuritoimi on ollut mukana kehittämässä Varpaisjärveläisten toimintaa myös hankkeen päättymisen jälkeen. Maaseudun Sivistysliiton kanssa on myös jatkettu yhteistyötä.

		Lapinlahdella järjestettiin Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liiton maakuntapäivä 15.10. Itsenäisyyspäiväjuhla järjestettiin yhteistyössä seurakunnan kanssa kirkossa. Juhlassa palkittiin kulttuurin ja urheilun saralla menestyneitä. Kulttuuripalkinnon sai ITE-taiteilija "Romurinsessa" Marjut Kauppinen. Ylä-Savon kulttuurifoorumi pidettiin Lapinlahdella 29.11. Lastun tiloissa. Ylä-Savon kulttuurilähettilääksi valittiin Eero Pitkänen Sonkajärveltä. Asutusmuseum oli näkyvästi esillä Järvenpäässä järjestetyssä kotimuseoseminaarissa. Kulttuuritoimi on ollut mukana Pohjois-Savon Kulttuuri kuulolla -verkostossa. Verkoston yhteistyönä on laadittu Pohjois-Savon kulttuuristrategia. Kunta hankki omistukseensa mittavan kokoelman edesmenneen lapinlahtelaisen kuvataiteilija Mikko Valtosen teoksia. Iisalmi ja tienoot -verkoston kanssa on valmisteltu tammikuun Matka-messuille osallistumista ja edistetty seudun matkailumarkkinointia.
Kirjasto Lasten ja nuorten lukuharrastuksen edistäminen Kirjastopalveluiden näkyvyyden lisääminen.	Järjestetään vuosittain kirjastonkäytönopetuksia vähintään kolmelle luokka-asteelle ja kirjavinkkauksia vähintään kahdelle luokka-asteelle, järjestetään viikoittain satutunteja, kannustetaan lukudiplomien suorittamiseen ja järjestetään lasten- ja nuorten tapahtumia. Tehdään kirjaston palveluita ja tapahtumia näkyvämmiksi ja tunnetummiksi asiakkaille aktivoimalla kirjaston somekanavien päivittämistä.	Keväällä 2022 on järjestetty kirjavinkkaukset kaikille 3. ja 8. luokille. Syksyn 2022 aikana on kirjastonkäytönopetukset järjestetty kaikille kunnan 1. luokkalaisille, 4.luokkalaisille ja 7.luokkalaisille. Satutunnit on järjestetty viikoittain niin pääkirjastolla, kuin Varpaisjärven lähikirjastollakin. Koululaiset ovat suorittaneet lukudiplomeja 200 ja kirjallisuudiplomeita 10. Kesälukuhaasteeseen osallistui 8 henkilöä, joista palkittiin 3. Maaliskuussa järjestettiin yhdessä kansalaisopiston kanssa Lasten Lauantai -tapahtuma kirjaston

		tiloissa. Tapahtumassa kävi lähes 250 henkilöä. Kirjaston somekanavien päivittäminen on jatkunut aktiivisena ja seuraajien määrä on kasvanut.
Lisätään sidosryhmäyhteistyötä. Tilojen monikäyttöisyyden parantaminen.	Järjestetään tapahtumia ja kirjailijavierailuja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tarjotaan uusilla tilaratkaisuilla asiakkaille muun muassa hiljaista opiskelu ja työskentelytilaa.	Kirjasto järjesti huhtikuun aikana kirjailijavierailuita yhdessä kansalaisopiston kanssa lukion auditoriossa. Kirjailijavieraina olivat Rosa Liksom, Heikki Turunen ja Antti Heikkinen. Varpaisjärven lähikirjaston Toukoka - tapahtumassa esiintyi kansanmusiikkiyhtye Mahottomat. Kävijöitä tapahtumassa oli yhteensä 185. Kirjaston uusi hiljainen työtila ja Kelan etäyhteyspisteen tila ovat olleet aktiivisessa käytössä.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Kaskikuusen kansalaisopisto	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Opetustunnit	7752,1	7923,1	6976,1
Opiskelijat (netto) *	1666	1542	1452
Opiskelijat (brutto, ml. luennot)	4113	3526	3652
Pidetyt tunnit / asukasluku	0,83	0,85	0,76
Opiskelijat / asukasluku (%)	17,7	16,6	15,9
Valtionosuus	313 600	312 140	326 984
Myyntituotot (op.maksut ja op.setelitulot)	69 776	101 866	95 325

Kuopion konservatorion Lapinlahden toimipiste	TP 2020	TA 2021	TP 2022
Oppilaat	41 (60)	44 (68)	41 (96)
...joista musiikin perusopetuksessa, klassinen	41	44	41
...joista musiikin perusopetuksessa, rytmimusiikki	0	0	0

Varhaisiän musiikkikasvatus (muskarit, soitinkaruselli ja alkusoitto)	19	25	54
aikuisten avoin konservatorio			1
Viikkotuntimäärä	55,4	56,9	61,2
Vuosittainen tuntimäärä	1939	1993	2142

Tunnusluvuissa täytyy ottaa huomioon korona pandemian aikaiset sulut ja toiminnan rajoitukset, joilla on suora vaikutus lukuihin normaalin arkeen verrattuna

Muu kulttuuritoiminta	TP2020	TP 2021	TP 2022
Henkilöstö	1,0 ht	1,0 ht	1,2ht
Muu kulttuuritoiminta €/as (ulkoiset nettomenot)	6,57	7,23	8,82
Kotiseutumuseon kävijämäärä	200	232	250
Kulttuuritapahtumat	0	6	25

Tunnusluvuissa täytyy ottaa huomioon korona pandemian aikaiset sulut ja toiminnan rajoitukset, joilla on suora vaikutus lukuihin normaalin arkeen verrattuna

Nuorisotoimi	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Nuorisotilat / yökahvila avoinna (pv)	282	274	280
Kävijöitä vuodessa	5775	5911	7251
leiripäivät / osallistujia vuodessa	25 / 350	13 / 99	13 / 109
Etsivän nuorisotyön / tukihenkilötoiminnan asiakkaat/asiakastapaamiset	350/ 630	389 / 733	632 / 951
Kerhot ja ryhmät /osallistujia vuodessa	51 / 462	40 / 358	25 / 165
Muu toiminta ja tapahtumat / osallistujat vuodessa	134/ 1466	101 / 973	65 / 849
Tilojen muut ulkopuoliset käyttäjät vuodessa	86	227	374
Vapaaehtoisten osallistumiskerrat vuodessa yhteensä henkilöä	51	43	7
Koulu / oppilaitos nuorisotyön käynnit	16	7	17

Lapinlahden kirjaston tunnuslukuja	TP 2020	TP 2021	TP 2022
Kokonaislainaus	103 616	116 750	132 074
Kokonaislainaus/asukasluku	11,0	12,5	14,4
Lähikirjaston lainaus	24 324	25 394	27 907
Kirjastoautolainaus	4962	0	0
Hankinnat (niteitä, kpl)	2 373	2427	3 092
Fyysiset käynnit	49 700	55 587	68 974
Fyysiset käynnit/asukasluku*	5,3	5,9	7,5
Taide- ja aineistonäyttelyt	30	52	91
Luku- tai kirjallisuudiplomin suorittaneita oppilaita/vuosi	250	230	210
Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta paikalla/vuosi	2 598	3052	2679
Omatoimikirjastojen aukioloajat/vuosi	1 178	2843	6787
Kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan opetukseen osallistuneita ryhmiä/vuosi	30	26	39

2.6.13 Varhaiskasvatus

Tulosalueen vastaava: varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Nieminen

TOIMINTA-AJATUS

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimivuutta yhteiskunnassa. Varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Haasteena on Varhaiskasvatuksen palvelujen sopeuttaminen lasten määrän vähenemiseen.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Opetussuunnitelmauudistus	Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma tulee päivittää kevään 2022 aikana varhaiskasvatuslain muutoksien takia. Kunnan esiopetussuunnitelmaa kehitetään ja päivitetään.	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelmat hyväksytty 17.08.2022 § 85 ja §86.
Sähköisten asiointipalvelujen lisääminen	Pro Consona Varhaiskasvatuksen versiopäivitys CGI Vesa – versioon: palvelu on saumattomasti toimiva, laajennettavissa oleva modulaarinen kokonaistoiminnanohjausratkaisu.	CGI Vesan käyttöönotto siirtyy vuodelle 2023 toimittajasta johtuvista syistä.
Liikunnan ja toiminnallisten menetelmien ylläpitäminen	Hyödynnetään edelleen kansallista liikkumis- ja hyvinvointiohjelmaa Liikkuva varhaiskasvatus kasvatustyössä: haetaan liikunnallisen elämäntavan avustusta vuodelle 2022.	Liikunnallisen elämäntavan avustusta on saatu 6600,00 euroa: hankkeen kokonaiskustannukset 13200,00. Hankesuunnitelma on tehty ja hanke on aloitettu 1.3.2022. Liikuntavastaavien verkosto on kokoontunut kaksi kertaa: Liikunnan vuosikello on saatu valmiiksi ja hankkeen avulla on järjestetty Liikuntaleikkikoulu-ohjaajakoulutus. Perheille on järjestetty liikunnallisia perheilloja jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä, liikuntavastaavat ovat kokoontuneet kaksi kertaa, kaksi koulutustilaa on pidetty henkilöstölle ja on tehty kysely huoltajille lasten ja perheiden liikkumisen tilasta. Lisäksi on tehty hankehakemus vuodelle 2023.

Monitoimijaisen työn lisääminen	Monitoimijaisen yhteistyömallin tiivistäminen.	Lapset puheeksi- menetelmäkoulutukset ovat toteutuneet ja Varpu-aikoja on käytetty aktiivisesti. Varpu-ajan nimitys muuttunut Yhdessä-ajaksi. Seuraava Lapset puheeksi- koulutus järjestetty syyskuussa.
Ruokakasvatuksen edistäminen	Kokoava-hankkeeseen osallistuminen. Aiemman Ruokakunta-hankkeen toimintamallien ja työkalujen juurruttaminen varhaiskasvatustyksiköissä.	Alapitkän ja Nerkoon päiväkodit osallistuvat Kokoava-hankkeeseen. Ruokakasvatustyöryhmä koordinoi jatkossa lasten ruokailun ja ruokakasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varhaiskasvatuksessa. Ruokakasvatuksen Pyöreä pöytä- tila Ruokakasvatuksen suunnittelua, toteuttamista, arviointia ja kehittämistä jatketaan varhaiskasvatuksessa, vaikka hankkeet ovat päättyneet.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2020	TP 2021	TP 2022
henkilöstö	72	72	74
lapsia päiväkodissa (sisältää esiopetuksen)	190	200	200
lapsia perhepäivähoidossa	120	90	95
kotihoidon tuen piirissä olevien lasten keskimääräinen lkm/kk	100	70	56
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	20	25	33

2.6.14 Tukipalvelut

Tulosalueen vastaava: 31.8.2022 saakka rehtori Rainer Leskinen, 1.9.2022 alkaen rehtori Jaana Suli

Sivistystoimen tukipalveluihin kuuluu: sivistysosaston hallinto, koulutapaturmat, hankkeet ja oppilashuolto.

TOIMINTA-AJATUS

Sivistystoimen tukipalvelujen tehtävänä on tukea osaston muita tulosyksiköitä näiden perustehtävän suorittamisessa. Oppilashuollolliset palvelut ovat tukipalveluiden keskeisin osa.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Oppilaiden ja opiskelijoiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen koulun arjessa ja yhteistyötahojen kanssa.	Oppilashuoltolain ja opetussuunnitelman mukaisten vakiintuneiden käytäntöjen jatkaminen kunnan kaikilla kouluilla ja lukiossa Työn kohdentaminen varhaiseen puuttumiseen, mm. luokkakokoista työskentelyä lisäämällä, poissaoloihin puuttumalla, kouluhenkilöstön konsultaatiota lisäämällä. Tavoitteellinen ja säännöllinen yhteistyö kunnan eri tahojen kanssa (lastensuojelu, perhe- ja mt-neuvola, nuorisotyö). Yhteisöllisen oppilashuollon vuosikellon suunnittelu ja käyttöönotto.	Vakiintuneita käytänteitä on jatkettu kaikilla kouluasteilla Varhaiseen puuttumiseen on saatu lisäresurssia kasvattamalla koulupsyykkarin resurssia puolikkaasta kokonaiseksi sekä hyödyntämällä sitouttavan kouluyhteistyötekijän työpanosta. Toteutunut osittain Ei toteutunut
Osallistuminen kehittämishankkeisiin	Kehittämishankkeiden avulla tuetaan perusopetuksen laadullista kehittämistä. Mahdollisuuksien mukaan haetaan hankerahoitusta.	Hankerahoitusta hyödynnetty mm sitouttavassa kouluyhteisöhankeessa sekä opinto-ohjauksen hankkeessa. Uusia hankerahoituksia on haettu. Isoimmat saadut rahoitukset ovat perusopetuksen, esiopetuksen sekä varhaiskasvatuksen tasa-arvohankkeet.
Oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen myös poikkeustilanteiden kuten	Yhteydenpito internetin ja puhelimen välityksellä niin oppilaiden, huoltajien,	Palattu lähikontakteihin.

karanteenin tai etäopetuksen aikana	opettajien, kuin koulun ulkopuolisen verkoston kanssa. Mikäli perinteiset tapaamiset sallitaan, toteutetaan ne turvallisuutta noudattaen koululla. Lisäksi ylläpidetään tiivistä yhteistyötä mm terveydenhuollon sekä sosiaalitoimen kanssa, jotta kokonaisvaltainen ja oikea-aikainen tuki tavoittaa nuoren ja kotiväen.	
Lape-mallin kehittäminen ja käyttöönotto	Sivistysosaston palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto osana Lape-toimintaa.	LaPe -yhteistyötä tiivistetty ja toimintamuotoja sovittu.
Oppilashuoltopalvelujen soteen siirtymisen valmistelu	Pyritään pitämään palvelujen saatavuus vähintään nykyisellä tasolla soteuudistuksen jälkeen 2023.	Yhteensovittamista on jatkettu ja tietopyyntöihin on vastattu. Aikataulussa on pysytty ja siirrot tehty.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Oppilashuollon asiakkuudet psykologilla psykkarilla ja kuraattorilla	TP 2020	TA 2021	TAE 2022	TSE 2023	TSE 2024
yksilö asiakkaiden lkm	410	450	450	450	400
yksilökäyntien lkm	1500	1600	1600	1600	1500
ryhmätapaamiset	190	190	190	190	190

KUNTASTRATEGIAN TOIMEENPANO SIVISTYSOSASTOLLA 2022

Kärkitavoite 1. Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää

Painopiste	Toimenpiteet 2018-2022	Toimenpiteet 2022	Vastuutaho	Toteuma
Yritysten toimintaedellytysten varmistaminen				
Työvoiman saatavuuden varmistaminen	Varmistetaan kunnan oppilaitoksissa järjestettävien yrittäjyyskasvatusopintojen tiivis yhteistyö työelämään ja tulevaisuuden työmahdollisuuksiin kotiseudulla.	Tapahtumien järjestäminen yhteistyötahojen kanssa. Vierailut yrityksiin. Koulu pudokkuuden ehkäisy, ohjaus ja oikea-aikaisten koulutusta ja työllistymistä edistävän toiminnan turvaaminen oppivelvollisuusiän nosto huomioiden ja etsivällä nuorisotyöllä alle 29-vuotiaiden nuorten parissa	Osastopäällikkö, rehtorit, opinto-ohjaajat, Etsivä nuorisotyö, nuoriso-ohjaajat, oppilashuolto, opinto-ohjaajat	Tet-jaksot toteutuneet suunnitellusti. Oppilaitosvierailut toteutuneet suunnitellusti. Opetuksen järjestäjä on seurannut oppivelvollisuuden toteutumista ja ohjannut niitä opiskelijoita, joilla oppivelvollisuuden suorittaminen on ollut Haasteellista. Etsivä nuorisotyö on ohjannut asiakkaita oikea-aikaisten palvelujen piiriin hyödyntäen monialaista verkostoa ja yhteistyö kumppaneita mm yritysten kanssa. Oppivelvollisuuslain mukaiset ohjaukset ovat toteutuneet määräajoissa
Lapinlahti on aktiivisten ihmisten yhteisöllinen kunta	Tapahtumakalenterin käytön tehostaminen Kesälehti, kesäesite, kuntaesite: uudistaminen ja kehittäminen	Tapahtumakalenterin ylläpitäminen Kehitetään ja uudistetaan kesälehteä, kesäesitettä sekä kuntaesitettä. Tarkastellaan siirtymistä	Kulttuurikoordinaattori Kulttuurikoordinaattori	Kuntamatch-kalenterin pilotti Kesäesite tehdään, koska koronatilanteen helpottuttua myös tapahtumia on tulossa runsaasti

		digilehteen. Aktiivinen tiedottaminen eri some kanavia hyödyntäen nuorille suunnatuista tapahtumista ja palveluista	Etsivä nuorisotyö ja nuoriso-ohjaajat	ja esitettä on toivottu. Kulttuuritoimi osallistuu paikallislehden kesäliitteen tekoon. Toteutunut suunnitellusti hyödyntäen somekanavia tehden näkyväksi kunnassa tapahtuvaa toimintaa ja palveluohjausta
	Kannustamme ja tuemme toimimaan ja harrastamaan yksin ja yhdessä	Laaja-alainen yhteistyö osastojen ja kolmannen sektorin välillä. Haetaan hankkeita, jotka edesauttavat harrastetoiminnan kehittämistä Aktiivinen tiedottaminen eri somekanavia hyödyntäen nuorille suunnatuista harrastusmahdollisuuksista ja asiakas työssä etsien kannatteleva ja syrjäytymistä ehkäisevää harrastustoimintaa	Osastopäällikkö, kulttuurikoordinaattori Kansalaisopiston rehtori Etsivä nuorisotyö, nuoriso-ohjaajat	Kirjoituskilpailu Lapinlahti-Seuran kanssa toteutui. Yhteistyö yhdistystoimijoiden kanssa on tiivistä. Taidekadun AIKATAIKA toteutetaan 19. kerran yhteisöllisesti suunnitellen. Toteutunut suunnitellusti hyödyntäen somekanavia tehden näkyväksi kunnassa tapahtuvaa toimintaa
	Lapinlahdella on omaleimaisia tapahtumia ja kulttuuripalveluja sekä asukkaille että matkailijoille	Kunta yhteistyökumppanina mm. tapahtumassa, Juusto- ja Viinijuhlissa, Maalaismarkkinoilla, Asutusmuseon tapahtumissa. Kunta järjestää Aika- ja Toukokaikatapahtumat.	Kulttuurikoordinaattori	Asutusmuseo avataan normaalisti yleisölle ja museolla järjestetään tapahtumia. Toukokaikatapahtuma toteutuu ja järjestetään yhdessä kolmannen sektorin kanssa.

				Juusto- ja viinijuhlien suunnittelu on täydessä käynnissä ja kulttuurikoordinaattori on Juustonystävät ry:n sihteerinä edelleen. Taidekadun AIKATAIKA Lapinlahdella paikallisen ja alueellisen kulttuurin ja taiteen merkkitapahtumana.
--	--	--	--	---

Kärkitavoite 2. Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla

Painopiste	Toimenpiteet 2018-2022	Toimenpiteet 2022	Vastuutaho	Toteuma
Kustannustehokkaat palvelut	Palvelurakenteen tarkastelu - Tarkastelussa huomioidaan palvelutarve ja ympäristön kuntien palvelutaso. - Painopiste on lakisääteisissä palveluissa. Uudet toteutustavat otetaan käyttöön ei-lakisääteisissä palveluissa. - Sivistystoimessa tehdään palveluverkkotarkastelu, joka koskee koko sivistystoimea (koulu, kulttuuripalvelut, varhaiskasvatus). Tässä tarkastelussa huomioidaan palveluverkon rakenne sekä palvelun laajuus. Kirjastotoimen osalta tulee selvittää kirjastoautopalveluiden tulevaisuus. Nykyinen kirjastoauto tullee elinkaarensa päähän tämän valtuustokauden aikana.	Lasten määrän vähentyminen vahvistunut. Erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta tehtävä laaja palveluverkkoselvitys.	Osastopäällikkö, esimiehet, palvelulautakunta	Palveluverkkoselvitys tehdään osana talousarvion valmistelua ja käynnistetään vuoden 2023 tammikuun aikana.

	Sivistyspalveluissa lasten määrän väheneminen aiheuttaa tarpeen tarkastella palveluverkkoa niin koulujen kuin päivähoidon osalta. Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat tällä hetkellä järjestetty Lapinlahdella kustannustehokkaasti. Sivistyspalvelujen osalta kansalaisopistotoimintaan ja muuhun vapaaseen sivistystyöhön on Lapinlahdella panostettu keskivertoa enemmän.			
	Tarkastellaan asiakasmaksujen taso.	Asiakasmaksujen taso varhaiskasvatuksessa iltapäivätoiminnassa sekä kansalaisopistossa tarkastellaan vuoden elokuun ja lokakuun välisenä ajankohtana	Osastopäällikkö, esimiehet, palvelulautakunta	Asiakasmaksuja tarkasteltu säännöllisesti.
	Varmistetaan henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi. Palvelujen tuottamisessa avainasemassa on henkilöstön osaaminen ja työhyvinvointi. Tämä varmistetaan pitkäjänteisellä henkilöstöpolitiikalla, johon kuuluu mm. avoin vuorovaikutus, henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä hyvä esimiestyö. Kunnan henkilöstöpolitiikkaa määrittävät hyväksytyt suunnitelmat (esim. talousarvio, tasa-arvosuunnitelma) ja toimenpidemallit (esim. varhaisen välittämisen –malli).	Wälitä-mallin käyttöönotto. Esimiestyön kehittäminen koulutuksiin osallistumalla. Kokouskäytäntöjen ja tiedottamisen kehittäminen.	Osastopäällikkö, esimiehet	Wälitä-työkalun käyttöä tehostettu. Esimiehillä on ollut mahdollista osallistua koulutuksiin. Kokouskäytänteissä on siirrytty mahdollisuuksien mukaan Teams-kokouksista kokouksiin, jossa osallistujat ovat läsnä. Kokouksiin on jätetty mahdollisuus osallistua myös etänä. Tätä hyödynnetty siten, että esim. koronassa oleva henkilökunta on voinut osallistua koulutuksiin.
	Palvelulautakunta seuraa jokaisessa kokouksessa talouden kehittymistä.	laatii talousarvion ennusteen jokaiseen lautakuntaan.	Osastopäällikkö, palvelulautakunta	Taloudellisia toteumia tarkasteltu lautakunnassa.

Ajanmukaiset toimintatavat muuttuvassa toimintaympäristössä	Digitalisaation hyödyntäminen, yhteistyö palvelutuotannossa.	Varhaiskasvatuksen palveluiden muuttaminen sähköisiksi	Osastopäällikkö, esimiehet	Digiratkaisuja kehitetty edelleen.
	Huomioidaan palvelutuotannossa aktiivisesti ostopalveluiden mahdollisuus.	Tarkastellaan osana palveluverkkotarkastelua	Osastopäällikkö, esimiehet	Koulupsykologin testauksia tuotettu ostopalveluina.
	Kolmannen sektorin tukeminen, aktivointi ja yhteistyö.	Tukemista ja aktivointia kehitetään osana LAPE-työtä	Osastopäällikkö, kulttuurikoordinaattori Etsivä nuorisotyö ja nuoriso-ohjaajat	Muu kulttuuritoimi on mukana Hyvän olon Lapinlahti-ryhmässä
	Hallintokuntien välisen yhteistyön tiivistäminen kunnan sisällä.	Yhteistyötä kehitetään osana LAPE-työtä	Osastopäällikkö, esimiehet	Yhteistyötä jatkettu.
Investointien suunnitelmallisuus				Pienten koulujen irtaimiston yhteishankinta viety investointiesityksiksi.
Omaisuuksien järjestyksellinen hallinta				Yhteistyökuvioita jatketaan

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että kunnan taseessa on ylijäämää, kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

Mittari	Tavoitetaso	Lähtötaso
Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset	Perusopetuksen oppilaskohtaiset kustannukset ovat korkeintaan Pohjois-Savon keskimääräistä tasoa.	Vuonna -16 Pohjois-Savossa perusopetuksen kustannukset olivat 9120 €/oppilas ja Lapinlahdella 8760 €/oppilas Vuoden -18 tilaston mukaisesti Pohjois-Savo 9107 €/oppilas Lapinlahdella 8306 €/oppilas. Kustannukset Lapinlahdella ovat laskeneet enemmän kuin Pohjois-Savossa keskimäärin Vuoden -19 tilaston mukaisesti perusopetuksen kustannukset Pohjois-Savossa olivat 914 € / asukas Lapinlahdella kustannukset olivat 958 € /asukas (9107 € / oppilas) Oppilaskustannukset Lapinlahdella ovat nousseet erityisopetuksen resurssin

		lisäämisen sekä oppilasmäärän laskun takia. Vuoden -20 tilaston mukaisesti perusopetuksen kustannukset Pohjois-Savossa olivat 916 € / asukas Lapinlahdella kustannukset olivat 980 € /asukas (8854 € / oppilas) Oppilaskustannukset Lapinlahdella ovat nousseet asukasta kohden, mutta kustannukset ovat laskeneet oppilasta kohden.
Varhaiskasvatuksen kustannukset	Varhaiskasvatuksen kustannukset ovat lasten määrään suhteutettuna korkeintaan Pohjois-Savon keskimääräistä tasoa.	Vuonna -16 Pohjois-Savossa varhaiskasvatuksen kustannukset olivat 6746 €/0-6 v lapsi ja Lapinlahdella 5215 €/0-6 v lapsi Vuonna -18 Pohjois-Savossa varhaiskasvatuksen kustannukset olivat 7 345 €/0-6 v lapsi ja Lapinlahdella 6026 €/0-6 Kustannusero Pohjois-Savon ja Lapinlahden välillä on pysynyt lähes samansuuruisena. Vuonna -19 varhaiskasvatuksen kustannukset Pohjois-Savossa olivat 530 €/asukas ja Lapinlahdella 373 €/asukas. Varhaiskasvatuksen palveluja tuotetaan Lapinlahdella kustannustehokkaasti. Vuonna -20 varhaiskasvatuksen kustannukset Pohjois-Savossa olivat 522 €/asukas ja Lapinlahdella 338 €/asukas. Varhaiskasvatuksen palveluja tuotetaan Lapinlahdella kustannustehokkaasti. Varhaiskasvatuksen luvuissa näkyy koronan vaikutus. Lapsia oli varhaiskasvatuksen piirissä normaalia vähemmän ja hoitajia lomautettiin.

2.7 Tekninen- Ja Ympäristölautakunta

Tekninen lautakunta vastaa kunnan organisaatiossa teknisten palveluiden tuottamisesta ja kehittämisestä sekä investointien toteuttamisesta valtuuston hyväksymien päätösten, ohjeiden ja määrärahojen puitteissa. Tekniset palvelut sisältävät neljä (4) eri tulosyksikköä; tekninen toimi, liikenneväylät ja yleiset alueet, kiinteistökeskus ja liikuntatoimi.

Tekniset palvelut ja ympäristöpalvelut kuuluvat kunnan organisaatiossa tekniseen osastoon. Lapinlahden Vesi Oy toimii kunnan vesihuoltolaitoksena ja on kunnan 100 %:sti omistama osakeyhtiö. Lapinlahden Vesi Oy:n toimitusjohtajana toimii tekninen johtaja ja toiminta nivoutuu osaksi teknistä osastoa. Ympäristöpalvelut toimivat ympäristölautakunnan alaisuudessa.

Tekninen toimi on teknisen osaston ohjaava osa ja kokoaa yhteen erilaiset teknisen- ja ympäristöpalvelujen toiminnot. Liikenneväylät ja yleiset alueet tulosyksikkö huolehtii katujen, teiden sekä puistojen ja muiden yleisten alueiden kesä- ja talvikunnossapidosta sekä kunnalle kuuluvista yksityistieasioista. Kiinteistökeskus tulosyksikön vastuulle kuuluu kunnan omistamien kiinteistöjen hoito ja kunnossapito. Lisäksi kiinteistökeskus huolehtii useista erilaisista kunnan omistamien tytäryhtiöiden, Kaskihovi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöjen hoitoon ja kunnossapitoon liittyvistä asioista. Liikuntatoimi huolehtii kuntalaisten liikuntapalveluiden tuottamisesta.

Tekninen lautakunta päättää hallintosäännön mukaan mittavimmista urakoista ja suuremmista suunnittelusopimuksista, sekä valvoo teknisen palvelun toimintaa. Lisäksi lautakunta toimii kunnan kaavatoimikuntana hoitaen kaavoitusprosessin eri vaiheita päätöksenteon pohjaksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Tekniseen lautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Esittelijänä lautakunnan kokouksissa on tekninen johtaja ja pöytäkirjanpitäjänä teknisen osaston palvelusihteeri.

Ympäristölautakuntaan kuuluu seitsemän (7) jäsentä ja kullekin henkilökohtaiset varajäsenet. Esittelijänä ympäristölautakunnan kokouksissa on rakennustarkastaja ja ympäristöasiantuntija, pöytäkirjanpitäjänä rakennustarkastaja ja ympäristöasiantuntija vuorotellen.

Ympäristöpalveluihin kuuluvat seuraavat tulosyksiköt; rakennusvalvonta, pelastustoimi ja ympäristönsuojelu.

Palvelujen järjestäminen hoidetaan siten, että kuntalaisilla on asiointimahdollisuus sekä Lapinlahdella että Varpaisjärvellä.

2.7.1 Tekninen Osasto

Teknisen osaston tulosalueita ovat tekniset palvelut, ympäristöpalvelut. Tekniset palvelut kuuluvat teknisen lautakunnan alaisuuteen ja ympäristöpalvelut kuuluvat ympäristölautakunnan alaisuuteen.

Teknisten palveluiden tulosyksiköitä ovat tekninen toimi, liikuntaväylät ja yleiset alueet, kiinteistökeskus ja liikuntatoimi.

Ympäristöpalveluiden tulosityksiköitä ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, pelastustoimi sekä ympäristöpalveluiden yhteiset toiminnot.

TEKNISEN OSASTON ALAISEN TOIMINNAN TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN (1 000 €)

Talous	Alkuper.ta (1000 €)	Ta-muutos	Ta+ muutos	Toteutuma € 31.12.2022	Poikkeama €
Toimintatulot	1 532	26	1558	1686	128
Valmistus omaan	0			17	17
Toimintamenot	-6 176	30	-6 146	-6 318	-172
Toimintakate	-4 644	56	-4 588	-4 614	-27
Suunnitelmapoistot	-3 060	0	-3 060	-2 922	-137
Sisäiset tulot	4 727	0	4 726	4 733	7
Sisäiset menot	-432	0	-432	-425	7
Tilikauden tulos	-3 410	56	-3 354	-3 228	125
Vyörytyserämenot	-127			-45	-82

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN POIKKEAMIEN KESKEISET SYYT

Tekninen toimi

Talousarvion muutos hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36. Toimintakate alittui 8 440 eurolla muutettuun talousarvioon nähden. Alkuperäiseen talousarvioon nähden alitus oli 28 400 euroa. Tulot ylittyivät 16 800 € ja menot ylittyivät 8 360 €. Myyntituotot ja palvelujen ostojen vähäisempi käyttö mahdollisti toimintakatteen alittumisen palkkojen ylittymisestä huolimatta. Määräaikaisen rakennusmestarin, joka toimi pääosin investointihankkeiden parissa ei ollut talousarvion laadinnassa huomioitu.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Tulot ylittyivät 128 080 € ja menot ylittyivät 122 600 €. Toimikate alittui reilulla 21 620 eurolla. Toimintakuluissa ylitystä tapahtui lähes kauttaaltaan aineet, tarvikkeet ja tavarat osion pysyessä suunnitellulla tasolla. Palvelujen ostot ja palkkakustannukset olivat keskimäärin noin 20 % suuremmat kuin suunnitellut. Myyntituotot tasoittivat tilannetta nostaen toimintakatteen plussalle. Osan selittää puukauppojen ajoittuminen, joka tasoittuu pitkässä juoksussa. Jatkossa täytyy tarkemmin paneutua toimintakuluihin, eikä ottaa hyötyä myyntituloista.

Kiinteistökeskus

Toimintakate ylittyi 25 415 eurolla. Vuokratuotot jäivät 10 000 euroa alle budjetoidun. Myyntituotot näyttävät reilua 37 000 euroa parempaa tulosta budjetoituun. Tulot ylittyivät 31 540 €. Osa tuotoista on vastaavasti menopuolella vastaavan kokoisena eränä. Merkittävän osan vuokratuloista muodosti vuonna 2022 palveluasuntojen vuokrat. Toimintakuluissa palvelujen ostoja lukuun ottamatta tuli ylityksiä, yhteensä 57 000 euron edestä. Merkittävimmässä osiossa aineet, tarvikkeet ja tavarat suoriuduttiin vain 10 300 euron ylityksellä, joka on 0,6 % budjetoidusta. Lämmitys ja sähkö pysyivät hyvin budjetoiduissa kustannuksissa. Sijaisten palkoissa tuli siivouksessa erittäin merkittävät ylitykset.

Liikuntatoimi

Talousarvion muutos hyväksyttiin valtuustossa 10.10.2022 § 36. Liikuntatoimi alitti muutetun talousarvion toimintakatteen 10 900 eurolla, aineet, tarvikkeet ja tavarat osion ollessa suurin negatiivinen poikkeama 4200 euron ylityksellä. Positiiviseen tulokseen vaikutti osaltaan vain osittainen ensilumenladun aiheuttama valmisteleva työ, jonka tavoite lopulta kariutui eriasioiden yhteensattumana.

Rakennusvalvonta

Toimintakate alittui noin 11 100 eurolla. Suurimmat poikkeamat tapahtuivat maksutuotoissa (rakennuslupamaksut), joka jäivät 30 000 euroa alle budjetoidun. Vastaavasti alitusta tuli palvelujen ostossa (12 000 €) ja palkoissa sivukuluineen 25 000 €. Toimintakulut alittuivat yhteensä 42 600 eurolla.

Ympäristönsuojelu

Toimintakate alittui noin 7 700 eurolla. Toimintatuotot jäivät budjetoidusta 18 000 euroa ja toimintakulut alittuivat 25 900 eurolla.

Ympäristönsuojelun yhteiset

Toimintakate oli 3 300 euroa alle budjetoidun.

Pelastustoimi

Pelastustoimen talousarvion toimintakulut ylittyivät 64 349 eurolla. Menoihin sisältyy varaus (61 149 €) Pohjois-Savon pelastuslaitoksen talousarviomuutokseen ja osuusteen maksettuihin varallaolokorvauksiin.

2.7.2 Tekniset palvelut

Tulosalueen vastaava, tekninen johtaja Rami Linna

Tekninen toimi

TULOSYKSIKÖN TOIMINTA-AJATUS

Teknisten palveluiden ja ympäristöpalveluiden tulosalueiden ja –yksiköiden toiminta on järjestetty ja johdettu tarkoituksenmukaisesti ja kunnanvaltuuston määrittämien ohjeiden mukaisesti siten, että kuntalaisille pystytään tuottamaan kaikki tekniset palvelut asianmukaisesti.

Toiminnan sopeuttaminen ja teknisten palveluiden järjestäminen tulevaisuudessa on oltava talouden ja resurssien puitteissa mahdollisimman hyvin toteutettavissa. Tämän vuoksi koetetaan löytää jatkuvasti erilaisia kehittämisen kohteita, joilla moninaisia yleisten alueiden kuin kiinteistöjen käyttökustannuksia saataisiin alemmas. Teknisen osaston toiminta on suunnitelmallista, asiantuntevaa ja hyvin johdettua

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVISSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Sirenin koulurakennuksen peruskorjauksen onnistunut toteuttaminen	Peruskorjauksen toteuttaminen	Urakka valmistui urakka-aikana 31.8.2022. Loppuvuoden 2022 aikana suoritettiin omana työnä vielä joitain asioita, jotka eivät kuuluneet urakkaan.
Raportti/Suunnitelma Lapinlahden liikunta- ja ulkoilupaikoista sekä leikkikentistä (Ei Haminämäki). Kuntokartoitus, käyttömäärät, kustannukset	Kartoituksen laadinta ja PTS	Kartoitus aloitettu, ei ole saatettu loppuun
Salkku C päivitys ja vuoden 2020–21 aikana viivästyneiden toimenpiteiden suunnitelman mukainen toteuttaminen talousarvion puitteissa	Myyntit ja purkamiset. Päivitystyön tekeminen	Päivitys laadittu, hyväksytty ja toimenpiteet aloitettu.

Liikenneväylät ja yleiset alueet

Tulosityksikön vastaava: kuntatekniikkainsinööri Miikka Hietanen 10.1.2022 alkaen

Tulosityksikön toiminta-ajatuksena on luoda edellytykset turvalliselle ja sujuvalle liikkumiselle vuodenaikasta tai liikkumismuodosta riippumatta. Liikenneväylien ylläpidossa ja saneerauksessa pyritään korostamaan ja vahvistamaan vallitsevien liikenneympäristöjen luonnetta. Yleisien alueiden, puistojen, leikkikenttien ja uimarantojen turvallisuudesta ja viihtyisyydestä huolehditaan välineiden riittävän ylläpidon sekä vihertöiden avulla. Kunnan omistamien metsien hoidossa noudatetaan kestävä kehityksen periaatteita.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVISSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Katuverkon kuntoluokkien nostaminen	Peruskorjaus- ja päällystysohjelmaa toteutetaan määrärahojen puitteissa. Kesäkauden kunnossapitotason säilyttäminen riittävällä tasolla.	Kesäkunnossapidon välttämättömät toimenpiteet on suoritettu: lanaukset, suolaus, niitot, pienet paikkaukset. Uudet päällysteet ja korjatut katurakenteet 12 000 m ²

Asuinympäristöjen viihtyisyyden parantaminen	Jatketaan puistometsien hoitotöitä vuonna 2019 valmistuneen suunnitelman ja vuonna 2020 laaditun työohjelman pohjalta.	Suunnitelman mukaisia puistometsäalueita on käsitelty yhteensä n. 20 ha:
Leikkikenttien, uimarantojen ja -paikkojen kunnossapidon resurssien kohdentaminen keskeisille alueille.	Toimitaan 2021 päivitetyn, vuonna 2017 laaditun leikkikenttien ja uimarantojen tarveselvityksen pohjalta	Leikkikenttien tarkastukset suoritettu kesän aikana ja korjauksia tehty tarpeen mukaan. Leikkikenttien omavalvontajärjestelmää kehitetty ja kalustoluettelot päivitetty ajan tasalle. Kunnan ylläpitovastuulta poistuneita uimarantoja 3 kpl. Poistuneita leikkipaikkoja 3 kpl.
Lapinlahden ilmastosuunnitelman 2021–35 tehtävätaulukon asioiden käynnistäminen ja toteuttaminen	Käynnistetään toteutus helposti toteutettavilla ja kustannustehokkailla toimenpiteillä tai tehostetaan jo käyttöön otettuja toimenpiteitä	Toimenpiteitä on toteutettu mm metsänhoidon toimenpiteissä ja suunnitteilla mm. valaistuksen ohjauksen osalta. Katuvalaistuksen energiatehokkuuden tehostamiseksi on hankittu LED-valaisimia. Vanhojen valaisimien vaihtaminen LED-valaisimiin aloitettu loppuvuodesta 2022.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Tunnuslukuja, mittareita ja suoritteita:	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Katujen kunnossapito				
Kadut ja kev.liik. väylät, km	76	76	76	77
Kustannukset €/km	3146	3490	3490	3495
Tievalaistusta, km	61	61	61	62
Kustannukset €/km	1801	1400	1320	1 206
Yksityistiet				
Avustettavat tiet, kpl	190	190*	190	161
Avustettavat tiet, km	360	360*	360	414
Yksityistieavustukset yhteensä, €	20305	50000*	175000	168 474
Puistot ja yleiset alueet				
Kunnossapito yhteensä, €	75577	47630	59500	45925

Leikkikentät, kpl	18	18	18	15
Uimarannat ja – paikat, kpl	15	15	15	8
Venevalkamat, kpl	8	8	8	8
Maa- ja metsätilat				
Puistometsät, ha	570	570	570	570
Talousmetsät, ha	1030	1030	1030	1030
Pellot, ha	54,1	54,1	54,1	54,1

Kiinteistökeskus

Tulosyksikön vastaava: Kiinteistöpäällikkö Aku Oksala 13.11.2022 saakka

TULOSYKSIKÖN TOIMINTA-AJATUS

Kiinteistökeskus vastaa kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpidosta, suunnitelmallisesta kunnossapidosta sekä niiden erilaisista korjaus- ja rakennushankkeista sekä vastaa ylläpito- ja perussiivouksesta. Lisäksi kiinteistökeskus huolehtii erilaisista kiinteistön hoidon ja hankkeiden asioiden hoidosta Kaskihovi Oy:n ja Viitostien Ykköstilat Oy:n kiinteistöjen osalta.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Lapinlahden ilmastosuunnitelman 2021–35 tehtävätaulukon asioiden käynnistäminen ja toteuttaminen	Käynnistetään toteutus helposti toteutettavilla ja kustannustehokkailla toimenpiteillä tai tehostetaan jo käyttöön otettuja toimenpiteitä	Pyritty tehostamaan päivittäistä toimintaa ja energia seurantaa. Energiatodistuksia laadittu.
Kaukolämmön energiakustannusten pienentäminen ja tehokkuuden parantaminen.	Tehdään mitoitusvirtaamien tarkastelu. Tarkistetaan lämmönvaihtimien ja järjestelmien kunto ja tehdään tarvittaessa optimointia.	Säätötöitä tehtiin kohteittain.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

Rakennukset ja rakennelmat	Pinta-ala kem ²	Tilavuus m ³	Kpl
Julkiset rakennukset	24 437,5	92 104	13
Koulut, päiväkodit, liikuntahallit	27 919,5	119 219,5	25
Teollisuusrakennukset	863	2 150	2
Liikekiinteistöt	3 190	14 727	9
Osaketalo	1 082	3 100	1
Pientalo	1 670	6 376	4
Muut rakennukset ja rakennelmat	5 174	19 607	42
Yhteensä	64 336	257 284	96

Liikuntalaitos

Tulosyksikön vastaava: liikuntasihtööri Hanna Pohjola

TULOSYKSIKÖN TOIMINTA-AJATUS

Liikunta- ja muu harrastustoiminta tarjoavat kuntalaisille mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvään elämään. Edistään kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTEUTUMINEN 2022

Kunta luo ensisijaisesti yleisiä edellytyksiä kuntalaisten omaehtoiselle liikunnan harrastamiselle ja järjestötoiminnalle. Kunta tunnetaan liikuntamyönteisenä pitäjänä ja sellaisena se säilytetään tulevaisuudessakin. Tarjotaan kuntalaisille maksuttomia liikuntapaikkoja. Liikuntatoimi etsii uusille liikunnan ja harrastustoiminnan hankkeille ulkopuolisia rahoituslähteitä.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Monipuoliset ja hyvin hoidetut liikuntapaikat. Huolehditaan kustannustehokkuudesta liikuntapaikkojen hoidossa.	Liikuntatoimen hoidosta vastaa pääsääntöisesti liikunta henkilökunta ja näitä kohteita ovat; hiihtoladut, moottorikelkkareitti, yleisurheilupaikat, jalkapallo- ym. kentät Jääalueiden hoidossa käytetään ulkopuolista urakoitsijaa, kyläyhdistyksiä, urheiluseuraa ja muita yhdistyksiä sekä vapaaehtoisia toimijoita. Moottorikelkkareitin talvikunnossapito	Liikuntatoimi hoiti yhdessä yhdistysten ja urakoitsijoiden kanssa liikuntapaikkoja. Yhteistyötä lisättiin seurojen kanssa ja myös yhteisessä liikuntafoorumissa tavattiin säännöllisesti vuoden aikana. Latuavustusta (luontoladut) haki neljä tahoa ja ne tukivat hyvin kunnan peruslatuverkostoa. Talvikausi oli harvinaisen pitkä.

Liikuntatoimen tiedotuksen lisääminen	Hyödynnetään enemmän kunnan nettisivuja ja some-kanavia	Lisättiin tiedotusta SOME-kanavilla.
Liikuntatoimi osallistuu merkittävien tapahtumien järjestämiseen. Liikuntatoimi järjestää liikunnallista päiväleiri- ja uimakoulutoimintaa.	Liikuntatoimi osallistuu mm. Lapinlahden yleisurheilun TV-kisojen, Kallen Kisojen ja Varpaisjärven Yömaraton tapahtumien järjestelyihin. Uimakoulutoimintaa järjestetään kesällä eri kylien uimarannoilla. Liikunnallisia päiväleirejä järjestetään Lapinlahden ja Varpaisjärven kylillä. Tämän järjestää sivistysosasto	Liikuntatoimi osallistui laturetki Hemmon Erätaival-tapahtumaan, Varpaisjärven yöjuoksuun ja lisäksi pienempiin muihin kunnan tapahtumiin. Uimakoulua järjestettiin kesä-toukokuussa 2022.

TUNNUSLUVUT JA MITTARIT

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Talvikunnossa pidettäviä hiihtolatuja	110 km	110 km	110 km	110 km
Kunnossa pidettäviä moottorikelkkareittejä	84 km	84 km	84 km	84 km
Kävijämäärät				
- Monari	15 000	19 000	15 000	19 500
- Ripsakka	10 000	12 000	10 000	11 000
- Varpaisjärven liikuntahalli	8 000	11 000	8 000	10 000

Liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnalle on valtion ja kuntien tehtävä. Liikunnan järjestämisestä ja ohjaustoiminnasta vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt ja kansalaisopisto.

Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

2.7.3 Ympäristöpalvelut

TULOSALUEEN TOIMINTA-AJATUS

Ympäristölautakunnan tehtävänä ja toiminta-alueena on johtaa ja kehittää ympäristöpalveluja sekä toimia maankäytön, rakentamisen, ympäristönsuojelun, yms. toimintojen viranomaisena Lapinlahden kunnassa.

Rakennusvalvonta

Tulosyksikön vastaava: rakennustarkastaja Raimo Haverinen

TULOYSKSIKÖN TOIMINTA-AJATUS

Rakennusvalvonnan toiminnan määräävät pääasiassa eri muodoin maankäyttö- ja rakennuslaki ja maankäyttö- ja rakennusasetus.

TOIMINNALLISET TAVOITTEET TALOUSARVIOSSA JA NIIDEN TOTETUMINEN 2022

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Kiinteistötietojen korjaus paikkatietojärjestelmään	Korjataan rakennusten rekisteritiedot ja siirretään ne digi- ja väestövirastolle	Työtä on saatu tehty paikkatietojärjestelmän uusimisen yhteydessä, työ jatkuu vuodelle 2023
Valmistuneiden rakennusten loppukatselmusten pitäminen	Rakennusten loppukatselmuksia on pitämättä n. 1000 kpl, joiden pitäminen jakautuu useammalle vuodelle	Työtä on tehty oman toimen ohella, resurssipula hidastaa työtä. Työ jatkuu 2023.

MUUTA TOIMINTAAN LIITTYVÄÄ

Tunnusluku/mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP2022
Rakennuslupia, kpl	169	134	180	109
Rakennushankeilmoituksia, kpl	173	95	80	66
Lausuntoja, kpl	65	65	40	91
Valmistuvat uudet asunnot, kpl	12	9	10	3

Ympäristönsuojelu

Tulosyksikön vastaava: vs ympäristöasiantuntija Jenna Wallenius 30.6.2022 saakka ja ympäristöasiantuntija Nita Tuomi 25.7.2022 alkaen.

TULOYSKSIKÖN TOIMINTA-AJATUS

Ympäristönsuojelun tulosyksikön tehtävänä on käsitellä lupia ja ilmoituksia, suorittaa valvontaa ja antaa neuvontaa ja ohjausta sekä tehdä ympäristöön liittyviä tutkimuksia ja selvityksiä niin, että kunnan asukkaille turvataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeitä antava elinympäristö.

TAVOITE	TOIMENPIDE	TOTEUTUMINEN
Vireille tulevien lupien, ilmoitusten ja rekisteröintien käsittely	Käsitellään vireille tulevat luvat, ilmoitukset ja rekisteröinnit lainsäädännön määräämässä ajassa	Lupahakemusten käsittelyä on joudutettu
Suoritetaan valvontaa resurssien puitteissa	Ympäristö- ja maa-aineslupien valvonta riskiperusteisesti.	Valvontaa on suoritettu resurssien puitteissa.
Tapahtumiin osallistuminen resurssien puitteissa	Yhteistyössä järjestettävät neuvontapisteet / ympäristönsuojelun internet-sivujen päivittäminen	Ylä-Savon ympäristötoimen koordinoimaan kirjastonäyttelyyn osallistuttiin, internetsivuja päivitettiin.

Tunnusluku/mittari	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Valvontatarkastuksia, kpl	71	70	100	10
Käsiteltyjä lupahakemuksia, kpl	7	3	5	1
Käsiteltyjä viemäriverkoston vapautushakemuksia, kpl	-	-	5	1
Ympäristövalistustapahtumia, kpl	2	-	5	2

Pelastustoimi

Alueellinen pelastuslaitos toimi osana Kuopion kaupungin organisaatiota.

KUNTASTRATEGIAN TOIMEENPANO 2022

1. Kärkitavoite Lapinlahti on hyvä paikka asua ja yrittää

Painopiste	Toimenpiteet 2018 - 2022	Toimenpiteet 2022	Toteutuminen 31.12.2022
	Vuokrattavat tilat esille paremmin,(tehokkaampi markkinointi) tehdään selkeämpi toimitilalistaus kaikkine tarvittavine tietoineen	Tietojen vieminen sähköiseen palveluun	Ei toimenpiteitä
	Maan hankinta Nerkoolta ja mahdollisesti Alapitkältä kiinteistökaupoilla ja etuosto- oikeutta käyttäen. Nerkoolle ja Alapitkällä mahdollisesti yritystonttien ja asuintonttien kaavoittaminen. Yritystonttien saatavuus Lapinlahdella ja Varpaisjärvellä	Toimenpiteitä jatketaan maapoliittisen ohjelman mukaisesti	Alapitkällä yritystonttien muodostaminen osayleiskaavalla.
	Kolme tärkeintä valtion hanketta; Nerkoon ohitustie ja 5-tien parannus Siilinjärvi-lisalmi välillä, Lapinlahti-Varpaisjärvi keskustaaajamien välinen mt 582, puiden lastauspaikka Alapitkän rautatieasemalle	Valtatie 5 perusparannus välillä Siilinjärvi – lisalmi toimenpideohjelma. Lapinlahden ohituskaistat – toteutus valmistuu Mäntylähti-Karvasalmi Nerkoon ohitustien suunnittelu alkaa	Nerkoon ohitustien tiesuunnitelman luonnos ollut yleisesti nähtävänä. Suunnittelu jatkuu.
	Osallistutaan entistä aktiivisemmin seudulliseen liikennejärjestelmä-yhteistyöhön.	Seutuyhteistyön syventäminen ja tapaamisten lisääminen. MAL-sopimukseen liittyvä yhteistyö. Liikennejärjestelmä-yhteistyö tapaamiset	Osallistuttu Ij, MAL ja kaupunkiseutusuunnitelma -palaveriin ja kokouksiin

	Lähdetään mukaan käynnistyviin seudullisen liikenteen pilottihankkeisiin.		
	Lapinlahden kunnan kotisivujen uudistaminen, jossa etusivulle tuodaan paremmin esille vuokrattavissa ja myytävissä olevat tontit	Kotisivu päivitykset	Tieto päivityksiä tehty
Lapinlahti on aktiivisten ihmisten yhteisöllinen kunta	Kuntalaispalautteen hyödyntäminen	Reagoidaan kuntalaispalautteeseen asianmukaisesti	Vastattu kuntalaispalautteisiin

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että työllisten määrä kasvaa. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

2. Kärkitavoite Taloutemme on terve ja vakaalla pohjalla

Painopiste	Toimenpiteet 2018 - 2022	Toimenpiteet 2022	Toteutuminen 31.12.2022
Kustannustehokkaat palvelut	Energiahallinta paremmaksi	Ohjelmien hyödyntäminen käytännössä. Energiatehokkuus-sopimuksen mukainen raportointi.	Energiatehokkuus raportin laadintaa. Uusien auinkosähkökohteiden selvittely. Energiaselvityksiä laadittu
	Kiinteistöhuollon toiminnan parantaminen, ohjelmisto työkaluksi	Ohjelmien hyödyntäminen käytännössä. Kiinteistönhoidon mitoituksen mukainen tehtävien uudelleen organisointi , sekä erikoisosaamisen hyödyntäminen.	Automaatio-osaamista ja ohjelmisto-osaamista on kehitetty. Toimintaa on uudelleen organisoitu ja tehostettu.
	Luodaan yhtenäinen talousarvion seurantajärjestelmä kaikille hallintokunnille, tarkasteluajanjakso kuukausittain	Seurantajärjestelmän luominen.	Kuntamaisema käytössä
	Lupamaksujen tarkastelu säännöllisin välein	Tarkastetaan lupamaksujen suuruus.	Lupamaksujen suuruudet on tarkastettu.
	Konetyötuntien järjestelmällinen seuranta	Seurannan ylläpito ja aktiivinen tiedonkeräys.	Seuranta on toteutettu ja aineistoa kerätty. Talvikunnossapidon

	kunnossapidossa, myös kunnan omien koneiden. Vertailukelpoisen mittariston luominen katujen kunnossapidon seurantaan. Toiminnan tehostaminen sen ohjaamana		suurimäärä talvella 2022 erityisen tarkastelun alla. Hankittu seurantajärjestelmä urakoitsijoiden kalustoon.
Ajanmukaiset toimintatavat muuttuvassa toimintaympäristössä	Teknisen osaston ohjelmistojen uusiminen tai toiminnallisuuden parantaminen.	Ohjelmiston valinta ja ohjelmistohankinnan toimeenpaneminen	Paikkatieto-ohjelman asentaminen ja sisäänajo meneillään
	Kiinteistöjen huollon toiminnan parantaminen, ohjelmisto työkaluksi.	Ohjelmien hyödyntäminen käytännössä	Automaatio-osaamista ja ohjelmisto-osaamista on kehitetty. Buildercom-ohjelmisto ja Siemensin, Schneiderin sekä Oumanin automaatio-ohjelmistot.
	Vuokrakohteet paremmin esille, kunnan kotisivuille	Uudet kotisivut	
Investointien suunnitelmallisuus	Katuvalaistusomaisuuden ja huollon hallinta. Aineistojen digitointi ja lisäselvitykset hallintajärjestelmän rakentamisesta.	Kartta-aineiston digitointi	Ei toimenpiteitä
	Kuntokartoitukset ja PTS kiinteistöille.	Suunnitelmien laatinen	Kuntokartoituksia /- tutkimuksia on tehty tarpeen mukaan.
	Selvitetään eri hallintokuntien tulevat investoinnit aikatauluineen ja sen jälkeen tehdään niistä mahdollisimman tarkat kustannusarviot.	Investointikohteiden selvittäminen	tehty
	Investointien toteuttamisen ja kunnan talouden resurssien selvittäminen usealle vuodelle eteenpäin.	Investointikohteiden selvittäminen	tehty
	Kiinteistöjen salkutuksen jatkuva seuranta ja sen toimeenpano.	Salkku C, hyväksytyn suunnitelman mukaiset vuosittaiset toimenpiteet. Päivitys 2022	Päivitetty

Valtuusto on hyväksynyt kärkitavoitteen painopisteeksi sen, että kunnan taseessa on ylijäämää, kuntakonsernin tulos on positiivinen joka vuosi. Hallintokuntien tulee laatia tarkentavia mittareita kärkitavoitteen saavuttamiseksi.

2.8 Inventointien Toteutuminen

2.8.1 Inventoinnit

Yleistä

Investointien kokonaissumma talousarviossa vuodelle 2022 oli nettomenojen osalta 4 246 500 euroa. Investointeja ilman avustusosuuksia kertyi 4 286 062 euron edestä. Vuodelle 2022 myönnetty avustukset investointikohteisiin olivat yhteensä noin 144 268 euroa. Investointeja nettomenona kertyi kaikkiaan 4 141 795 euroa.

Kiinteistökeskus

Uudisrakentaminen ja isot peruskorjauskohteet

Vuoden 2022 hankkeena uudisrakentaminen ja isot peruskorjauskohteet osassa oli ainoastaan Sirén koulurakennuksen peruskorjauksen loppuun saattaminen ja Jussinpihan salaoja- ja sadevesijärjestelmien uusiminen.

Talousarvion 2 450 000 euron määräraha Sirénin osalta ylittyi reilulla 132 600 eurolla, 5,4%. Hankkeen kokonaiskustannus peruskorjauksen ja kalustehankintojen osalta ajalla 2021-22 ylittyi noin 10%lla ollen n. 5,7 miljoonaa euroa, johtuen pitkälti materiaali kustannusten merkittävästi noususta maailman poliittisen tilanteen vuoksi sekä lisä- ja muutostöistä, joiden tarve selvisi rakentamisen purkuvaiheen jälkeen erilaisina rakenteina kuin oli oletettu vanhojen suunnitelmien yms. perusteella ja urakkamuodon vuoksi vaikutti näin. Vaikutus oli vastaava tai jopa pienempi kuin rakennuskustannusindeksin vaikutus olisi ollut. Jussinpihan hanke ylittyi talousarvioon nähden noin 10 000 eurolla. Hankkeeseen haettiin ja saatiin ARAn avustusta 72 000 euroa.

Pienet peruskorjauskohteet ja suunnittelut

Pienempiä peruskorjauskohteita ja suunnittelutöitä tehtiin seuraavasti:

Kivinavetan katon uusiminen suunnitteluineen maksoi 98 540 euroa, ollen 13 540 euroa enemmän kuin oli talousarviossa varattu.

Muissa hankkeissa tehtiin pieniä toimenpiteitä ja määrärahaa siirrettiin muihin kohteisiin vuoden aikana.

Talotekniikka, valvonta ja muut pienet investoinnit

Valvontakameroiden uusiminen/lisääminen kustannus oli 6000 euroa. Toiminta on vuosittain jatkuvaa. Aurinkoenergiaratkaisuihin oli suunnitelmassa lisäyksiä ja hankkeesta käytiin jo kaupallisia neuvotteluja, mutta ne siirtyivät eri syistä vuodelle 2023.

Erikseen nimeämättömät pienet kohteet. Ei kirjattuja menoja (varaus 15 000 euroa).

Kadut, puistot, liikunta ja muut yleiset alueet

Uudisrakentaminen ja isot peruskorjauskohteet

Eemil Halosentie, Linnansalmentie - Juhani Ahontie peruskorjaus kustannus oli 57 300 euroa (varaus kaikkiaan 90 000 euroa, joka sisälsi asfaltoinnin). Hanke jatkui vuodelta 2021.

Tallistentin peruskorjaus aloitettiin loppuvuonna 2022 ja tänä aikana toteutettiin rakennekerrosten vaihtoa sekä kuivatusta. Asfaltointi toteutuu vuonna 2023. Kustannukset vuodelle 2022 olivat 35 300 euroa (varaus 95 000)

Alapitkän, Rönkälän alueen katujen, puisto ja ranta rakentaminen alkoi 2021 ja jatkui 2022, kustannukset olivat 183 400 euroa (varaus 250 000 euroa).

Toininkujan rakentaminen maksoi 77 600 euroa, joka oli 12 600 euroa budjetoitua enemmän.

Pienet peruskorjauskohteet, suunnittelu ja päällystystyöt

Asematien päällystys, sisältäen myös suunnittelemattomat työt Juhani Ahontien alkuosan asfaltoinnin sekä Asematien ja Matin ja Liisan aseman risteyskorjauksen, kustannus oli 161 700 euroa, joka oli 41 700 euroa enemmän kuin budjetoitu. Lisäksi kustannuksia lisäsi puutteellinen tieto vanhojen asfalttikerrosten paksuudesta, joka kerrosvahvuuden mataluuden takia aiheutti lisäkustannuksia. Varpaisjärven koulukeskuksen liikennejärjestelyt kustansi merkittävästi enemmän kuin oli suunniteltu, koska lähtötiedot olemassa olevista rakenteista eivät olleet kattavat tai oletukset olivat vääriä, lisäksi jossain määrin tehtiin alkuperäistä suunnitelmaa enemmän toimenpiteitä. Kustannus arvio ylitettiin lopulta 73 600 eurolla ollen kaikkiaan 123 600 euroa.

Erikseen nimeämättömiin kohteisiin oli varauksena 25 000 euroa, käyttöä ei ollut.

Väärnin vierasvenesataman varaus 20000 euroa ja se alitettiin 6500 eurolla.

Katujen peruskorjauksien suunnitteluun käytettiin 14 000 euroa.

Kesken vuoden tullut hanke Väärnintien peruskorjauksesta, johon siirrettiin määrärahaa muusta hankkeesta 50 000 euroa, ylittyi 33 400 eurolla lähtötietojen puutteellisuuden takia.

Matin ja Liisantie, Ukko-Paavontie korjaukset siirrettiin eteenpäin aikataulullisista ja määrärahasiirroista syistä.

Liikunta-alue tai muu liikuntarakentaminen

Haminamäen tekonurmen ja huoltorakennuksen nettokustannus oli 336 000 euroa, kun varaus hankkeelle oli 205 000 euroa. Huoltorakennus toteutettiin omana työnä, jolla saatiin kustannuksia arviolta 30-40 000 euroa pienemmäksi, mutta ylitys arvioon johtuu osaltaan materiaalien korkeista hinnoista ja erityisesti jalkapallokentän valaistuksen toteuttamisen kustannuksista, joka ylitti arvioitua merkittävästi. Kuntoportaati ja puistokuntosali sekä ulkoilureitistöt nivottiin avustumahdollisuuksien vuoksi yhteen vuonna 2021 ja hankkeet lähtivät käyntiin vuonna 2022. Nettokulut hankkeessa oli 53 500 euroa, varaus 95 000 euroa, kuntolaitteiden asennus toteutetaan vuonna 2023. Avustusta hankkeeseen saatiin 38 300 euroa.

Muut pienet investoinnit

Vesistökuunnostuskohteena oli Karvalammen ruoppaus ja Telppäsjoen kosteikon suunnittelu.

Kustannukset ylittivät noin neljällä tuhannella eurolla budjetoidun.

Vesiosuuskuntien avustamiseen ei käytetty varausta. Yksi hanke oli käynnissä vuoden aikana ja sen avustus maksetaan 2023 (varaus 30 000 euroa).

Pientraktori hankinta laitteineen kustannus oli 27 650 euroa kun varaus oli 25 000 euroa.

Ajoleikkuri hankinta kustannus oli 17 450 euroa kun varaus oli 20 000 euroa.

Muut investoinnit ja pitkäaikaiset menot

Paikkatieto-ohjelmaan oli varattu 80 000 euroa. Hanke jatkui edelliseltä vuodelta ja osa kustannuksista jakaantui jo vuodelle 2021. Näin ollen vuoden 2022 määräraha alittui 22 600 eurolla.

Maanhankinta

Maa-alueiden osto/myynti nettokustannus oli negatiivinen 9 800 euroa. Johtuen edellisiin vuoteen kohdistuneesta etuosto-oikeuskaupasta, jonka maksu ei inhimillisistä syistä ollut tapahtunut ajallaan.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2022

Sisäiset ja ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	4 110 104	-45 000	4 065 104	3 526 860	-538 244
Maksutulot	3 999 450	-77 200	3 922 250	3 548 709	-373 541
Tuet ja avustukset	766 100	460 000	1 226 100	1 616 786	390 686
Muut toimintatulot	5 981 848	26 000	6 007 848	6 078 418	70 570
Toimintatuotot yhteensä	14 857 502	363 800	15 221 302	14 770 773	-450 529
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	17 140	17 140
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-33 798 749	-273 164	-34 071 913	-34 238 243	-166 330
Palvelujen ostot	-30 722 716	-2 702 042	-33 424 758	-34 540 425	-1 115 667
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 242 875	63 700	-4 179 175	-4 280 955	-101 780
Avustukset	-2 502 050	-119 000	-2 621 050	-3 088 643	-467 593
Muut toimintakulut	-5 965 578	-30 570	-5 996 148	-6 048 271	-52 123
Toimintakulut yhteensä	-77 231 968	-3 061 076	-80 293 044	-82 196 536	-1 903 493
Toimintakate	-62 374 466	-2 697 276	-65 071 742	-67 408 623	-2 336 881
Verotulot	31 910 000	710 000	32 620 000	33 275 973	655 973
Valtionosuudet	33 120 000	480 000	33 600 000	33 561 326	-38 674
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000		445 000	446 273	1 273
Muut rahoitustuotot	680 000	540 000	1 220 000	1 234 974	14 974
Korkokulut	-290 000		-290 000	-295 552	-5 552
Muut rahoituskulut	-10 000		-10 000	-616	9 384
Vuosikate	3 480 534	-967 276	2 513 258	813 755	-1 699 503
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 417 439		-3 417 439	-3 273 340	144 099
Tilikauden tulos	63 095	-967 276	-904 181	-2 459 585	-1 555 404
Poistoeron vähennys (+)	17 523		17 523	17 212	-311
Tilikauden yli/-alijäämä	80 618	-967 276	-886 658	-2 442 373	-1 555 715

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen vuonna 2022

Ulkoiset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					
Myyntitulot	1 523 440	-45 000	1 478 440	1 950 276	471 836
Maksutulot	3 999 450	-77 200	3 922 250	3 548 709	-373 541
Tuet ja avustukset	766 100	460 000	1 226 100	1 616 786	390 686
Muut toimintatulot	<u>1 255 165</u>	<u>26 000</u>	<u>1 281 165</u>	<u>1 349 635</u>	68 470
Toimintatuotot yhteensä	7 544 155	363 800	7 907 955	8 465 406	557 451
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	17 140	17 140
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-33 798 749	-273 164	-34 071 913	-34 238 243	-166 330
Palvelujen ostot	-28 136 052	-2 702 042	-30 838 094	-32 966 281	-2 128 187
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 242 875	63 700	-4 179 175	-4 280 655	-101 480
Avustukset	-2 502 050	-119 000	-2 621 050	-3 086 502	-465 452
Muut toimintakulut	-1 238 895	<u>-30 570</u>	<u>-1 269 465</u>	<u>-1 319 488</u>	-50 023
Toimintakulut yhteensä	-69 918 621	-3 061 076	-72 979 697	-75 891 169	-2 911 472
Toimintakate	-62 374 466	-2 697 276	-65 071 742	-67 408 623	-2 336 881
Verotulot	31 910 000	710 000	32 620 000	33 275 973	655 973
Valtionosuudet	33 120 000	480 000	33 600 000	33 561 326	-38 674
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	445 000	0	445 000	446 273	1 273
Muut rahoitustuotot	680 000	540 000	1 220 000	1 234 974	14 974
Korkokulut	-290 000	0	-290 000	-295 552	-5 552
Muut rahoituskulut	-10 000	0	-10 000	-616	9 384
Vuosikate	3 480 534	-967 276	2 513 258	813 755	-1 699 503
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 417 439	0	-3 417 439	-3 273 340	144 099
Tilikauden tulos	63 095	-967 276	-904 181	-2 459 586	-1 555 405
Poistoeron vähennys (+)	17 523	0	17 523	17 212	-311
Tilikauden yli/-alijäämä	80 618	-967 276	-886 658	-2 442 374	-1 555 716

VEROTULOJEN ERITTELY 2022

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	27 740 000	160 000	27 900 000	28 091 141	191 141
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 950 000	550 000	2 500 000	2 789 289	289 289
Kiinteistöverotulot	2 220 000		2 220 000	2 395 543	175 543
Yhteensä	31 910 000	710 000	32 620 000	33 275 973	655 973

VEROTETTAVA TULO JA SEN MUUTOS

Verovuosi	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos
2016	20,25	126,2	-0,40
2017	20,25	121,7	-3,50
2018	21,25	122,8	1,00
2019	21,25	125,4	2,00
2020	21,25	127,4	1,60
2021	21,25	129,9	2,00
2022	21,25		

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	yleinen	vakituinen asuinrak.	muut asuinrak.	voima-laitokset	yleis-hyödyll. yhteisöt	rakent. rakpaikka
2016	0,90	0,60	1,00	2,80	ei määr.	1,00
2017	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2018	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2019	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2020	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2021	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00
2022	0,93	0,60	1,00	3,10	ei määr.	2,00

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY 2022

Valtionosuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Peruspalvelujen valtionosuus	18 813 596	480 000	19 293 596	19 054 625	-238 971
Verotuloihin perustuva tasaus	8 705 176		8 705 176	8 705 172	-4
Opetus- ja kulttuurit. muut valtionosuudet	-209 471		-209 471	-359 441	-149 970
Verotulomenetysten korvaus	5 810 699		5 810 699	6 160 970	350 271
Yhteensä	33 120 000	480 000	33 600 000	33 561 326	-38 674

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

Vuoden 2022 investointien toteutuminen sitovuustasolla

Toimiala	TA 2021 1 000 €	Ta-muutos 1 000 €	TA+muutos 1 000 €	TP 2022 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
KIINTEISTÖT	-2 919	-	-	-2 856	63
Uudisrakentaminen ja isot peruskorjauskohteet					
Menot	-2 600	-	-	-2 821	-221
Tulot	-	-	-	72	72
Netto	-2 600	-	-	-2 749	-149
Pienet peruskorjauskohteet ja suunnittelut					
Menot	-265	-	-	-101	164
Tulot		-	-		
Netto	-265	-	-	-101	164
Talotekniikka, valvonta ja muut pienet investoinnit					
Menot	-60	-	-	-6	54
Tulot	6	-	-	0	-6
Netto	-54	-	-	-6	48
KADUT, PUISTOT, LIIKUNTA JA MUUT YLEISET ALUEET	-1 217	-	-	-1 198	20
Uudisrakentaminen ja isot peruskorjauskohteet					
Menot	-425	-	-	-311	114
Tulot		-	-		
Netto	-425	-	-	-311	114
Pienet peruskorjauskohteet, suunnittelu ja päällystys					
Menot	-400	-	-	-439	-39
Tulot	-	-	-		
Netto	-400	-	-	-439	-39
Liikunta-alue tai muu liikuntarakentaminen					
Menot	-385	-	-	-449	-64
Tulot	85	-	-	68	-17
Netto	-300	-	-	-381	-81
Muut pienet investoinnit					
Menot	-110	-	-	-67	43
Tulot	17	-	-	0	-17
Netto	-93	-	-	-67	26
MUUT INVESTOINNIT JA PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	-110			-78	32
Paikkatieto-ohjelma					
Menot	-80	-	-	-60	20
Tulot	-	-	-		
Netto	-80	-	-	-60	20
Dynasty sähköinen arkistointi					
Menot	-30	-	-	-13	17
Tulot	-	-	-		
Netto	-30	-	-	-13	17
Osakkeet ja osuudet					
Menot	0	-	-	-5	-5

Tulot	-	-	-		
Netto	0	-	-	-5	-5
MAANHANKINTA	0	-	-	-10	-10
Menot	0	-	-	-14	-14
Tulot	-	-	-	4	4
Netto	-0	-	-	-10	-10
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Menot	-4 355	-	-	-4 286	69
Tulot	108	-		144	36
Netto	-4 247	-	-	-4 142	105

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu 2022

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	3 480 534	-967 276	2 513 258	781 777	-1 731 481
Vuosikate	3 480 534	-967 276	2 513 258	813 755	-1 699 503
Tulorahoituksen korjauserät				-31 978	-31 978
Investointien rahavirta	-4 246 500		-4 246 500	-4 086 420	160 080
Investointimenot	-4 355 000		-4 355 000	-4 286 062	68 938
Rahoitusosuudet invest.menoihin	108 500		108 500	140 327	31 827
Pys. vastaavien hyöd. luov.tulot				59 315	59 315
Toiminta ja investoinnit, netto	-765 966	-967 276	-1 733 242	-3 304 643	-1 571 401
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Antolainasaamisten vähennykset					0
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 246 500	858 900	5 105 400	3 800 000	-1 305 400
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 554 760		-3 368 450	-3 331 324	37 126
Lyhytaikaisten lainojen muutos				-494 178	-494 178
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				-11 050	-19 882
Vaihto-omaisuuden muutos				67 168	67 168
Saamisten muutos				117 081	117 081
Korottomien velkojen muutos				1 215 072	1 215 072
Oman pääoman muutokset					
Rahavarojen muutos	-74 226	-108 376	3 708	-1 941 875	-1 954 414

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Valtuuston hyväksymien sitovien määrärahojen toteutuminen 2022

	Sito- vuus*) N B	Määrärahat			Tuloarviot						
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
KÄYTTÖTALOUS Toimielin											
KUNNANHALLITUS	B	4 449	277	4 726	4 644	82	471	0	471	594	123
SOSIAALI- JA TERVEYSOSASTO	B	44 235	2 653	46 888	49 313	-2 425	4 129	338	4 467	4761	294
SIVISTYOSASTO	B	15 059	161	15 220	15 615	-395	1 412	0	1 412	1424	12
TEKNINEN OSASTO	B	6 176	-30	6 146	6 319	-173	1 532	26	1 558	1686	128
Valmistus omaan käyttöön										17	17
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ		69 919	3 061	72 980	75 891	-2 911	7 544	364	7 908	8 465	557
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						31 910	710	32 620	33 276	656
Valtionosuudet	B						33 120	480	33 600	33 561	-39
Korkotulot	B						445	0	445	446	1
Muut rahoitustulot	B						680	540	1 220	1 235	15
Korkomenot	B	290	0	290	296	-6					
Muut rahoitusmenot	B	10	0	10	1	9					
TULOSLASKELMAOSA YHT.		300	0	300	297	3	66 155	1 730	67 885	68 518	633
INVESTOINTIOSA											
KUNNANHALLITUS											
Maan ja kiinteistöjen hankinta	B	0	0	0	14	-14	0	0	0	4	4
Muut investoinnit ja pitkävaikutteiset menot	B	30	0	30	18	12					
TEKNINEN LAUTAKUNTA											
Kiinteistöt											
Uudisrakentaminen ja isot perusk	B	2 600	0	2 600	2 821	-221	0	0	0	72	72
Pienet peruskorjaukset ja suunnittel	B	265	0	265	101	164	0	0	0	0	0
Talotekniikka, valonta ja muut inv.	B	60	0	60	6	54	6	0	6	0	-6
Kadut, puistot, liikunta ja muut yleiset alueet											
Uudisrakentaminen ja isot perusk	B	425	0	425	311	114	0	0	0	0	0
Pienet peruskorjaukset ja suunnittel	B	400	0	400	439	-39	0	0	0	0	0
Liikunta-alue tai muu liikuntarakent.	B	385	0	385	449	-64	85	0	85	68	-17
Muut pienet investoinnit	B	110	0	110	67	43	17	0	17	0	-17
Muut investoinnit ja pitkävaikutteiset menot	B	80	0	80	60	20					
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ		4 355	0	4 355	4 286	69	108		108	144	36
RAHOITUSOSA											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						4 246	859	5 105	3 800	-1 305
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	3 555	0	3 555	3 331	224					
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	0		0	494	494	0	0	0	0	0
RAHOITUSOSA YHTEENSÄ		3 555		3 555	3 825	718	4 246	859	5 105	3 800	-1 305

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

LAPINLAHDEN KUNTA, TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	1 950 276,23		1 675 830,47	
Maksutuotot	3 548 709,38		3 709 664,36	
Tuet ja avustukset	1 616 785,81		2 033 773,82	
Muut toimintatuotot	<u>1 349 634,62</u>	8 465 406,04	<u>1 328 056,70</u>	8 747 325,35
Valmistus omaan käyttöön		17 140,00		6 141,61
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-27 090 803,15		-27 397 561,80	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-6 126 718,20		-6 018 758,87	
Muut henkilösivukulut	-1 020 721,34		-1 050 491,14	
Palvelujen ostot	-32 966 281,25		-29 738 473,02	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 280 654,62		-4 553 078,85	
Avustukset	-3 086 501,96		-2 775 003,76	
Muut toimintakulut	<u>-1 319 488,24</u>	-75 891 168,76	<u>-1 224 343,48</u>	-72 757 710,92
Toimintakate		-67 408 622,72		-64 004 243,96
Verotulot		33 275 972,89		32 667 749,27
Valtionosuudet		33 561 326,00		32 107 626,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	446 272,72		453 733,48	
Muut rahoitustuotot	1 234 973,62		894 909,01	
Korkokulut	-295 551,80		-246 555,88	
Muut rahoituskulut	<u>-616,11</u>	1 385 078,43	<u>-1 851,19</u>	1 100 235,42
Vuosikate		813 754,60		1 871 366,73
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-3 273 340,49</u>	-3 273 340,49	<u>-3 195 622,05</u>	-3 195 622,05
Tilikauden tulos		-2 459 585,89		-1 324 255,32
Poistoeron vähennys		17 212,28		58 678,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-2 442 373,61		-1 265 576,56

LAPINLAHDEN KUNTA, RAHOITUSLASKELMA

Toiminnan rahavirta	2022		2021	
Vuosikate	813754,60		1871366,73	
Satunnaiset erät			0	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-31977,79</u>	781776,81	<u>-393605,86</u>	1477760,87
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-4286062,48		-5472157,4	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	140327,41		372252,29	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>59315,00</u>	<u>-4086420,07</u>	<u>60336,00</u>	<u>-5039569,11</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		-3304643,26		-3561808,24
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	0		0	
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3800000,00		5500000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3331324,44		-2992435,56	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-494178,08</u>	-25502,52	<u>1500000,00</u>	4007564,44
Oman pääoman muutokset				0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-11050		-19882,37	
Vaihto-omaisuuden muutos	67167,61		49129,72	
Saamisten muutos	117080,76		-166233,28	
Korottomien velkojen muutos	<u>1215072,08</u>	<u>1388270,45</u>	<u>-168498,27</u>	<u>-305484,2</u>
Rahoituksen rahavirta		1362767,93		3702080,24
Rahavarojen muutos		-1941875,33		140272,00
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	241882,07		2183735,95	
Rahavarat 1.1.	<u>2183735,95</u>	-1941853,88	<u>2043463,95</u>	140272,00

TASE

VASTAAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmat	185 500,70	299 735,12
Muut pitkävaikutteiset menot	1 288 763,79	1 457 732,98
	1 474 264,49	1 757 468,10
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 294 177,55	6 284 374,03
Rakennukset	39 129 267,57	34 897 252,77
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 147 907,48	5 327 682,51
Koneet ja kalusto	287 926,73	447 793,63
Muut aineelliset hyödykkeet	67 450,20	67 450,20
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	272 099,41	4 027 140,83
	52 198 828,94	51 051 693,97
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	15 620 165,54	15 639 039,53
Muut lainasaamiset	10 351 348,87	10 351 348,87
Muut saamiset	36 232,70	36 232,70
	26 007 747,11	26 026 621,10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	162 055,48	201 213,61
Lahjoitusrahastojen varat	97 394,19	192 972,55
	259 449,67	394 186,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	2 148,46	69 316,07
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	935 246,96	713 119,90
Lainasaamiset	15 700,00	10 000,00
Muut saamiset	401 959,50	424 081,85
Siirtosaamiset	929 942,51	1 252 727,98
	2 282 848,97	2 399 929,73
Rahat ja pankkisaamiset	241 882,07	2 183 735,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	82 467 169,71	83 882 951,08

VASTATTAVAA	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 192 810,53	34 192 810,53
Muut omat rahastot	1 158 626,62	1 158 626,62
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 775 577,69	3 041 154,25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 442 373,61	-1 265 576,56
	34 684 641,23	37 127 014,84
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	17 212,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	209 334,48	256 455,76
Lahjoitusrahastojen pääomat	46 969,20	139 613,20
Muut toimeksiantojen pääomat	281 062,79	287 084,00
	537 366,47	683 152,96
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 662 317,17	31 016 861,37
Lainat julkisyhteisöiltä	1 953 609,82	2 058 645,70
Saadut ennakot	1 440,00	1 440,00
Muut velat	0,00	0,00
	33 617 366,99	33 076 947,07
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	850 000,00	1 500 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 451 513,12	3 271 210,20
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	96 225,36
Saadut ennakot	16 218,16	11 219,68
Ostovelat	3 287 614,04	2 317 532,58
Muut velat	595 083,18	657 934,19
Siirtovelat	5 427 345,07	5 124 501,92
	13 627 773,57	12 978 623,93
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	82 467 148,26	83 882 951,08

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toimintatuotot	43 151 062,34	38 780 912,42
	-107 246	-101 219
Toimintakulut	559,18	992,35
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	<u>223 479,27</u>	<u>179 419,53</u>
		-62 259
Toimintakate	-63 872 017,57	660,40
Verotulot	33 275 972,89	32 548 309,05
Valtionosuudet	33 561 326,00	35 144 501,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	26 716,43	26 954,87
Muut rahoitustuotot	1 242 670,95	883 375,11
Korkokulut	-547 437,35	-477 015,81
Muut rahoituskulut	<u>-22 790,33</u>	<u>-9 428,34</u>
	<u>699 159,70</u>	<u>423 885,83</u>
Vuosikate	3 553 448,40	5 857 035,77
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 403 768,44	-6 676 342,61
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	<u>-42 624,63</u>	<u>-116 034,01</u>
	-6 403 768,44	-6 792 376,62
Satunnaiset erät	<u>-4 851,89</u>	<u>283 958,91</u>
Tilikauden tulos	-2 855 171,93	-651 381,94
Tilinpäätössiirrot	9 246,36	6 599,68
Tilikauden verot	-3 108,72	-5 557,90
Laskennalliset verot	-39 767,58	-5 671,19
Vähemmistöosuudet	105 571,98	6 401,86
Varausten ja rahastojen muutos	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 783 229,89	-649 609,49

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 553 448,39		5 857 035,77	
Satunnaiset erät	-4 851,89		283 958,91	
Tilikauden verot	-3 108,72		-5 557,90	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-476 975,32</u>	3 068 512,46	<u>-492 876,37</u>	5 642 560,41
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-8 096 385,34		-9 477 847,31	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	152 244,43		621 874,23	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>152 880,41</u>	-7 791 260,50	<u>1 779 189,93</u>	-7 076 783,15
Toiminnan ja investointien rahavirta		-4 722 748,04		-1 434 222,74
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	215,42		-2 717,76	
Antolainasaamisten vähennys	<u>3 892,37</u>	4 107,79	<u>22,83</u>	-2 694,93
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 079 459,31		7 222 396,90	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 423 897,98		-6 739 330,78	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>-701 531,81</u>	2 954 029,52	<u>1 675 743,27</u>	2 158 809,39
Oman pääoman muutokset		-1 128,46		64 501,06
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-13 074,00		-17 412,78	
Vaihto-omaisuuden muutos	74 821,20		65 425,73	
Saamisten muutos	-714 681,77		505 059,96	
Korottomien velkojen muutos	<u>1 633 969,46</u>	981 034,89	<u>356 337,46</u>	909 410,37
Rahoituksen rahavirta		3 938 043,74		3 130 025,89
Rahavarojen muutos		-784 704,30		1 695 803,15
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	8 275 907,86		9 060 590,72	
Rahavarat 1.1.	<u>9 060 590,72</u>	-784 682,86	<u>-7 364 787,57</u>	1 695 803,15

KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2022	31.12.2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	619 320,19	786 152,44
Muut pitkävaikutteiset menot	1 325 904,23	1 493 211,53
Ennakkomaksut	7 833,67	319,86
	1 953 058,09	2 279 683,83
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	7 577 853,46	7 558 210,92
Rakennukset	67 081 192,01	62 744 817,63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 904 334,63	5 707 334,28
Koneet ja kalusto	2 960 262,39	3 127 580,67
Muut aineelliset hyödykkeet	8 429 563,77	8 483 038,48
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	4 102 275,51	7 745 687,20
	97 055 481,77	95 366 669,18
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	4 258 316,82	4 000 144,16
Muut osakkeet ja osuudet	1 519 037,73	1 445 785,79
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2 297,09	6 116,31
Muut lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	149 657,68	149 946,25
	5 929 309,32	5 601 992,51
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	640 167,51	738 398,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	309 125,16	383 946,35
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	78 211,74	241 158,07
Lyhytaikaiset saamiset	5 191 267,73	4 252 618,49
	5 269 479,47	4 493 776,56
Rahoitusarvopaperit	267 423,73	791 831,30
Rahat ja pankkisaamiset	8 008 484,13	8 268 759,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	119 432 529,18	117 925 057,61

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA		
PÄÄOMA		
Peruspääoma	34 197 548,94	34 192 810,53
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	901,87	901,87
Arvonkorotusrahasto	35 595,29	41 944,72
Muut omat rahastot	3 061 019,01	3 048 155,15
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 145 248,33	1 793 993,44
Tilikauden yli-/alijäämä	-2 783 229,89	-649 609,48
	35 657 083,55	38 428 196,23
VÄHEMMISTÖOSUUDET	415 207,42	520 734,93
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	727 436,50	902 393,08
	727 436,50	902 393,08
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	934 973,36	1 041 315,63
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	57 722 414,22	53 889 452,63
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 030 096,90	1 025 668,90
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	7 330 164,64	8 209 096,71
Lyhytaikainen koroton vieraspääoma	15 615 131,16	13 908 199,51
	81 697 806,92	77 032 417,75
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	119 432 507,75	117 925 057,62

LIITETIEDOT

Liitetieto 1

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät**Pysyvien vastaavien arvostus**

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hakintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitus-osuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen välittömään hakintameno. Keskusvaraston arvo on 0 € 31.12.2022, varasto siirtyy 1.1.2023 lukien Servica Oy:lle Pohjois-Savon hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa. Lääkekeskuksen arvo on varastokirjanpidon mukainen.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempan todennäköiseen arvoon.

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Tästä periaatteesta poiketen verotulot on kirjattu tilitysajankohdan mukaisesti. Pitkäaikaiset lähes saman suuruksena vuodesta toiseen toistuvat leasingvuokrat on kirjattu maksutilikauden kuluksi.

Liitetieto 2

Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei raportoitavaa

Liitetieto 3

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei raportoitavaa

Liitetieto 4

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Sosiaali- ja terveysministeriö maksoi vielä vuonna 2022 valtionavustusta koronaviruksen (covid-19-epidemiasta) aiheutuneisiin sosiaali- ja terveystoimen lisäkustannuksiin. Välittömästi koronavirustilanteeseen liittyvään testaukseen, rokottamiseen ja hoitoon saatu valtionavustus on kirjattu tukiin ja avustuksiin. Työterveyshuolto kunnan omana toimintana lakkautui 21.3.2022 ja siirtyi ostopalveluksi Suomen Terveystalo Oy:lle. Yrittäjien osalta toimita jatkui 10.5.2022 saakka. Ravitsemuspalvelut siirtyivät 1.11.2022 lukien Servica Oy:lle.

Liitetieto 5

Aiempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei raportoitavaa

Käytetyt lyhenteet

PSL	Pohjois-Savon Liitto
PSSH	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä
SAKKY	Savon koulutuskuntayhtymä
YSAKK	Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
m€	miljoonaa euroa

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitteet 6,7,8,9,10

Lapinlahden kunta

Liitetieto 11

Selvitys suunnitelmanmukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisen hyödykkeiden poistojen määrittämisessä on käytetty ennalta laadittua poisto-suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisten käyttöiän mukaan.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistomenetelmänä on tasapoisto ja arvioidut poistoajat ovat:

Valtuusto § 53 15.12.2015

	Suositus	Ennen 1.1.2015 hankitut	Uudet hankinnat
Poistomenetelmä		Tasapoisto	
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	2 - 5	3	2
Aineettomat oikeudet	5 - 20	5	5
Liikearvo	2 - 5	5	2
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot	2 - 5	3	2
Muut	2 - 5	3	2
Muut 1.1.2013 jälkeen hankitut		5	5
Vesiosuuskuntien avustukset		5	5 - 10
Vuokra-/osakehuoneistojen peruskorjaukset		10 - 20	5 - 20
Yhteishankkeet		5	5 - 20
Khall § 39 20.2.2017 1.1.2016 alkaen			
Yhteishankkeina toteutettavat laajakaistahankkeet			10
Vesiosuuskuntien avustukset			10
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet, röntgenlaitte			10
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 - 50	30	20 - 30
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30	20	20
Talousrakennukset	10 - 20	15	10 - 15
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30	20	20
Asuinrakennukset	30 - 50	30	30
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 - 20		
Torit ja puistot		15	15
Kaavatiet ja kadut		18	15
Sillat, laiturit, uimalat	10 - 30	10	10
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30	15	15
Vedenjakeluverkosto	30 - 40	30	30
Viemäriverkko	30 - 40	30	30
Kaukolämpöverkko	20 - 30	20	20
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 - 20		
Sähköjohdot, muuntoasemat		15	15
Katuvalaistusverkosto		20	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	10 - 12	10	10
Maakaasuverkko	20 - 25	20	20
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 - 20	15	15
Sähkö-, vesi-, yms. laitoskoneet ja laitteet	10 - 20		
Vesi- ja viemärlaitosten ja jvp:n koneet ja kalusto		15	10
Sähkölaitosten laitoskoneet ja laitteet		10	10
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 - 20	15	15
Liikenteen ohjauslaitteet	10 - 15	10	10
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 15	10	10
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	15 - 20	15	15
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	8 - 15	8	8
Muut kuljetuvälineet	4 - 7	5	4
Muut liikkuvat työkoneet	5 - 10	5	5
Muut raskaat koneet	10 - 15	10	10
Muut kevyet koneet	5 - 10	5	5
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15	5	5 - 15
Atk-laitteet	3 - 5	3	3
Muut laitteet ja kalusteet	3 - 5	3	3
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa		
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		
Perusparannusmenot			perusparannusmeno lisätään poistamattomaan hankintamenoon, ellei omaan poistosuunnitelmaan ole erityistä syytä.

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on enintään 10 000 euroa, kirjataan vuosikuluksi.

Liitetieto 12

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
PSSHP:n alijäämän kattaminen	0	0	0	339615
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	339615
Vastuu 31.12.	0	0	0	0
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	858 152	910 764	0	0
Lisäykset tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	-152 971	-52 612	0	0
Vastuu 31.12.	705 181	858 152	0	0
YSAKKn pakollinen varaus 1.1.	34 558	40 805	0	0
Lisäykset tilikaudella			0	0
Vähennykset tilikaudella	-13 320	-6 247	0	0
Vastuu 31.12.	21 238	34 558	0	0
Lapinlahden Vesi Oy, verovaraus				
Lisäykset tilikaudella	0	20 000	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-20 000	0	0
Vastuu 31.12.	0	0	0	0
SAKKYn vuokrakohteen ennallistamisvelvoite		0	0	0
Lisäykset tilikaudella	9 684	9 684	0	0
Vähennykset tilikaudella	-8 665	0	0	0
Vastuu 31.12.	1 019	9 684	0	0

Liitetieto 13

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja tappiot

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	0	273 106	32 125	53 991
Muut myyntivoitot	0	0	10 354	0
Myyntivoitot yhteensä	0	273 106	42 479	53 991
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	12 152	0	10 501	0
Muut myyntitappiot	0	28 825	0	0
Myyntitappiot yhteensä	12 152	28 825	10 501	0

Liitetieto 14

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

PSSHP:n konsernituloslaskelmaan sisältyy satunnaisia tuottoja 304 599 €

Liitetieto 15

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2022	2021
Osinkotuotot ja osuuskorot		
Istekki Oy	0	2 135
Kuntarahoitus Oyj	13 905	7 020
Metsäliitto	5 320	5 060
Savon Energiaholding Oy	1 190 218	807 840
Yhteensä	1 209 443	822 055
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Savon koulutuskuntayhtymä	2 244	2 244
Yhteensä	2 244	2 244

Liitetieto 16

Erittely poistoeron muutoksista

	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	17 212	58 840

TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Liitetieto 17

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei raportoitavaa.

Liitetieto 18

Arvonkorotusten periaatteet ja arvostusmenetelmät

Ei raportoitavaa.

PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEET, yhdistelmä 31.12.2022

	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET						
	AINEETTOMA-oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	YHTEENSÄ	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	YHTEENSÄ
Poistamaton hankintameno 1.1.	299 735,12	1 457 732,98	1 757 468,10	6 284 374,03	34 897 252,77	5 327 682,51	447 793,63	67 450,20	4 027 140,83	51 051 693,97
Lisäykset tilikauden aikana	81 613,00	21 685,73	103 298,73	13 743,74	6 273 747,02	1 460 361,93	45 102,07	0,00	4 473 419,35	12 266 374,11
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	3 940,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 940,22
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-8 228 460,77	-8 228 460,77
Tilikauden poisto	195 847,42	190 654,92	386 502,34	0,00	2 041 732,22	640 136,96	204 968,97	0,00	0,00	2 886 838,15
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	185 500,70	1 288 763,79	1 474 264,49	6 294 177,55	39 129 267,57	6 147 907,48	287 926,73	67 450,20	272 099,41	52 198 828,94
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	185 500,70	1 288 763,79	1 474 264,49	6 294 177,55	39 129 267,57	6 147 907,48	287 926,73	67 450,20	272 099,41	52 198 828,94

PYSYVIEN VASTAAVIEN SJOITUKSET

	SJOITUKSET					MUUT LAINASAAMISET ja MUUT SAAMISET			
	Kuntayhtymäosuudet	Tytäryhteisö-osakkeet ja -osuudet	Osakkuus-yhteisö-osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	YHTEENSÄ	Saamiset tytäryhteisöt	Pääomalainat tytäryhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	YHTEENSÄ
Hankintameno 1.1.	4 357 796,87	9 976 312,66	139 484,07	1 165 445,93	15 639 039,53	138 294,37	10 213 054,50	36 232,70	10 387 581,57
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	4 523,00	4 523,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erin välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	7 645,82	0,00	15 751,17	23 396,99	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	4 357 796,87	9 968 666,84	139 484,07	1 154 217,76	15 620 165,54	138 294,37	10 213 054,50	36 232,70	10 387 581,57
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 357 796,87	9 968 666,84	139 484,07	1 154 217,76	15 620 165,54	138 294,37	10 213 054,50	36 232,70	10 387 581,57

Liitteet 20-22

Liitetieto 23

Saamisten erittely

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	8 724	0	11 396
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	443 521	0	438 853
Yhteensä	0	452 245	0	450 249
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	16 655	0	15 744
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	5 080	0	8 350
Yhteensä	0	21 735	0	24 094
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	2 373	0	2 866
Lainasaamiset	0	0	0	0
Muut saamiset	0	0	0	0
Siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	2 373	0	2 866
Saamiset yhteensä	0	476 353	0	477 209

Liitteet 24-46

LAPINLAHDEN KUNTA
KIIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen lämmitysenergian käyttö 2019 - 2022

Kiinteistöt	Tilavuus m ³	Kulutus 2019 MWh/m ³	Kulutus 2020 MWh/m ³	Kulutus 2021 MWh/m ³	Kulutus 2022 MWh/m ³				
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8 165	260,82	0,032	226,01	0,028	256,50	0,031	228,84	0,028
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10 860	546,92	0,050	490,96	0,045	566,70	0,052	564,37	0,052
Lapinlahden paloaseman kiinteistö, vanha	3 046	167,26	0,055	188,67	0,062	203,80	0,067	184,09	0,060
Lapinlahden paloasema	4 100	212,33	0,052	186,06	0,045	221,90	0,054	204,28	0,050
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6 945	495,65	0,071	485,22	0,070	550,50	0,079	505,88	0,073
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31 089	1847,82	0,059	1687,39	0,054	2004,70	0,064	1917,9	0,062
Rovastilan ja Lukkarilan kiinteistö	2 590	119,98	0,046	114,71	0,044	140,20	0,054	131,09	0,051
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2 460	177,76	0,072	143,3	0,058	134,60	0,055	123,75	0,050
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö ja terveysasema yhdessä	3 860	501,53	0,130	485,21	0,126	545,40	0,141	535,66	0,139
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3 600		0,000		0,000		0,000		0,000
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12 500	796,92	0,064	714,92	0,057	959,00	0,077	825,92	0,066
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	98	0,106	94,4	0,102	94,80	0,102	76,69	0,083
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5 400	191,95	0,036	176,42	0,033	199,00	0,037	179,74	0,033
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13 150	289,09	0,022	224,83	0,017	267,20	0,020	280,35	0,021
Matin ja Liisan koulun kiinteistö	21 059	1113,94	0,053	1072,41	0,051	848,90	0,040	700,05	0,033
Monitoimitalon kiinteistö	26 000	702,93	0,027	618	0,024	706,80	0,027	646,27	0,025
Matin ja Liisan uusi koulu/Viisu	20 300			47,75	0,002	636,00	0,031	451,72	0,022
Lukion kiinteistö	13 475	450,59	0,033	401,79	0,030	467,70	0,035	432,2	0,032
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö	3 920	1389,53	0,354	1186,81	0,303	1343,10	0,343	1195,7	0,305
Lapinlahden Meijeri ja Mylly	5 006	282,18	0,056	235,57	0,047	246,50	0,049	224,3	0,045
Lapinlahden vanha kunnantalo	2 950	99,62	0,034	96,4	0,033	112,40	0,038	103,48	0,035
Umpikuja	4 420	227,65	0,052	204,37	0,046	239,50	0,054	218,04	0,049
Teletalo	4 521	233,1	0,052	225,71	0,050	263,40	0,058	235,18	0,052
Kaksoisvahtitupa	886	62,03	0,070	56,08	0,063	69,80	0,079	62,97	0,071
Rautatieasema	1 140	61,23	0,054	54,94	0,048	65,70	0,058	72,21	0,063
Suistamo	3 100	174,62	0,056	163,31	0,053	190,90	0,062	166,3	0,054
Varpaisjärven kunnantupa	1 512	116,98	0,077	67,38	0,045	84,80	0,056	73,53	0,049
Yhteensä	216 979	10620,43	0,049	9648,62	0,044	11419,8	0,053	10340,51	0,048

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen sähkönkulutus 2019 - 2022

Kiinteistöt	Tilavuus m3	Kulutus 2019 kWh/m³	Kulutus 2020 kWh/m³	Kulutus 2021 kWh/m³	Kulutus 2022 kWh/m³				
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8 165	112 902	13,83	101 546	12,44	113 866	13,95	120 168	14,72
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10 860	128 696	11,85	126 965	11,69	125 353	11,54	122 664	11,30
Lapinlahden vanha paloaseman kiinteistö	3 046	47 765	15,68	16 389	5,38	16 309	5,35	16 504	5,42
Lapinlahden paloasema	4 100	54 879	13,39	54 701	13,34	55 934	13,64	58 430	14,25
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6 945	111 144	16,00	100 076	14,41	98 534	14,19	111 509	16,06
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31 089	1 264 145	40,66	1 366 850	43,97	1 434 490	46,14	1 377 322	44,30
Rovastilan ja Lukkarilan kiinteistö	2 590	75 448	29,13	67 326	25,99	60 422	23,33	57 355	22,14
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2 460	49 370	20,07	37 534	15,26	41 323	16,80	37 401	15,20
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3 860	42 080	10,90	45 068	11,68	55 069	14,27	45 795	11,86
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3 600	78 854	21,90	85 300	23,69	78 919	21,92	77 074	21,41
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12 500	415 373	33,23	430 540	34,44	437 226	34,98	416 848	33,35
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	30 872	33,38	32 902	35,57	32 219	34,83	25 942	28,05
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5 400	63 890	11,83	63 615	11,78	57 263	10,60	57 136	10,58
Varpaisjärven museon kiinteistö	800	1 248	1,56	62	0,08	602	0,75	879	1,10
Alapitkän koulun kiinteistö	11 670	427 512	36,63	410 219	35,15	447 544	38,35	430 664	36,90
Martikkalan koulun kiinteistö	2 235	15 711	7,03	14 653	6,56	18 763	8,40	17 932	8,02
Matin ja Liisan koulun kiinteistö	21 059	255 521	12,13	248 742	11,81	248 441	11,80	277 914	13,20
Nerkoon koulun kiinteistö	6 920	149 258	21,57	157 802	22,80	135 766	19,62	141 967	20,52
Monitoimitalon kiinteistö	26 000	371 593	14,29	367 502	14,13	0	0,00	0	0,00
Lukion kiinteistö	13 475	196 119	14,55	178 994	13,28	183 021	13,58	170 280	12,64
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö + liikuntahalli	29 800	495 029	16,61	452 872	15,20	427 124	14,33	383 251	12,86
Paloisten koulun kiinteistö	3 001	21 806	7,27	16 059	5,35	25 637	8,54	17 242	5,75
Matin ja Liisan uusi koulu/Viisu ja Montoimitalo	20 300			64 460	3,18	574 874	28,32	469 282	23,12
Lapinlahden Meijeri ja Mylly	5 006	29 766	5,95	33 696	6,73	31 899	6,37	31 652	6,32
Lapinlahden vanha kunnantalo	2 950	18 087	6,13	13 282	4,50	14 829	5,03	13 961	4,73
Umpikuja	4 420	40 089	9,07	38 006	8,60	37 098	8,39	36 985	8,37
Kaksoisvahtitupa	886	6 964	7,86	7 082	7,99	7 883	8,90	7 437	8,39
Rautatieasema	1 140	42 389	37,18	37 328	32,74	41 106	36,06	38 658	33,91
Suistamo	3 100	74 989	24,19	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Varpaisjärven yrittäjätalo	856	5 307	6,20	4 020	4,70	3 032	3,54	4 102	4,79
Varpaisjärven kunnantupa	1 512	3 421	2,26	1 560	1,03	775	0,51	0	0,00
Tele-talo	4 521	28 027	6,20	23 113	5,11	22 714	5,02	30 918	6,84
Paavon ja Liisankoti, Lti	1 920	94 543	49,24	90 380	47,07	104 968	54,67	96 388	50,20
FK-radan huoltorakennus	409	12 303	30,08	8 145	19,91	11 833	28,93	12 192	29,81
Luisteluhuoltorakennus	650	35 362	54,40	34 286	52,75	27 793	42,76	26 121	40,19
Nelson House	265	35 362	133,44	34 286	129,38	27 793	104,88	26 121	98,57
Partiomaja	230	492	2,14	2 175	9,46	0	0,00	0	0,00
Vuorisen varasto	1 430	29 631	20,72	31 395	21,95	32 200	22,52	27 837	19,47
Honkaharju	4 500	0	0,00	4 181	0,93	0	0,00	0	0,00
Kivnavetta	2 000	1 444	0,72	854	0,43	1 228	0,61	1 828	0,91
Yhteensä	266 595	4 867 391	18,26	4 803 966	18,02	5 033 850	18,88	4 787 758	17,96

LAPINLAHDEN KUNTA
KIINTEISTÖKESKUS
Kiinteistöjen vedenkulutus vuonna 2019 - 2022

Kiinteistöt	Tilavuus/m ³	Vuosi 2019		Vuosi 2020		Vuosi 2021		Vuosi 2022	
			m3/m3		m3/m3		m3/m3		m3/m3
Lapinlahden kirjaston kiinteistö	8 165	131	0,016	93	0,011	82	0,010	116	0,014
Lapinlahden kunnanviraston kiinteistö	10 860	394	0,036	388	0,036	349	0,032	272	0,025
Lapinlahden vanha paloaseman kiinteistö	3 046	47	0,015	23	0,008	34	0,011	31	0,010
Lapinlahden Paloasema	4 100	293	0,071	247	0,060	257	0,063	288	0,070
Jussinpihan sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	6 945	664	0,096	772	0,111	835	0,120	1023	0,147
Lapinlahden terveyskeskuksen kiinteistö	31 089	8790	0,283	8454	0,272	7685	0,247	8826	0,284
Rovastilan ja Lukkarilan kiinteistö	2 590	363	0,140	309	0,119	501	0,193	376	0,145
Varpaisjärven kirjaston kiinteistö	2 460	146	0,059	147	0,060	156	0,063	108	0,044
Varpaisjärven kunnanviraston kiinteistö	3 860	102	0,026	103	0,027	82	0,021	185	0,048
Varpaisjärven terveysaseman kiinteistö	3 600	137	0,038	213	0,059	151	0,042	110	0,031
Varpaisjärven sosiaalipalvelukeskuksen kiinteistö	12 500	2849	0,228	2823	0,226	2914	0,233	2707	0,217
Varpaisjärven päiväkodin kiinteistö	925	266	0,288	211	0,228	206	0,223	203	0,219
Varpaisjärven paloaseman kiinteistö	5 400	340	0,063	336	0,062	392	0,073	222	0,041
Varpaisjärven museon kiinteistö	800	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000
Varpaisjärven liikuntahallin kiinteistö	13 150	250	0,019	367	0,028	378	0,029	429	0,033
Alapitkän koulun kiinteistö	11 670	683	0,059	583	0,050	695	0,060	574	0,049
Martikkalan koulun kiinteistö	2 235	237	0,106	166	0,074	262	0,117	158	0,071
Matin ja Liisan koulun kiinteistö	21 059	546	0,026	395	0,019	278	0,013	308	0,015
Nerkoon koulun kiinteistö	6 920	402	0,058	325	0,047	446	0,064	401	0,058
Monitoimitalon kiinteistö	26 000	2218	0,085	1454	0,056	887	0,034	514	0,020
Lukion kiinteistö	13 475	1280	0,095	848	0,063	1037	0,077	841	0,062
Lapinlahden uusi koulu/Viisu	20 300			40	0,002	1344	0,066	1268	0,062
Varpaisjärven koulukeskuksen kiinteistö	3 920	887	0,226	779	0,199	959	0,245	880	0,224
Paloisten koulun kiinteistö	3 001	159	0,053	154	0,051	195	0,065	206	0,069
Lapinlahden Meijeri	5 006	246	0,049	368	0,074	390	0,078	360	0,072
Lapinlahden Mylly	3 347	28	0,008	19	0,006	15	0,004	2	0,001
Lapinlahden vanha kunnantalo	2 950	370	0,125	348	0,118	325	0,110	303	0,103
Umpikuja	4 420	197	0,045	44	0,010	67	0,015	61	0,014
Kaksoisvahtitupa	886	60	0,068	34	0,038	99	0,112	63	0,071
Rautatieasema	1 140	62	0,054	50	0,044	53	0,046	43	0,038
Suistamo	3 100	1434	0,463	1339	0,432	1197	0,386	1012	0,326
Varpaisjärven yrittäjätalo	856	24	0,028	12	0,014	9	0,011	16	0,019
Varpaisjärven kunnantupa	1 512	4	0,003	1	0,001	13	0,009	7	0,005
Tele-talo	4 521	159	0,035	168	0,037	63	0,014	154	0,034
Paavon ja Liisankoti, Lti	1 920	672	0,350	754	0,393	803	0,418	660	0,344
FK-radon huoltorakennus	409	16	0,039	5	0,012	3	0,007	6	0,015
Luisteluhuoltorakennus	650	52	0,080	22	0,034	1206	1,855	923	1,420
Nelson House	265	20	0,075	14	0,053	22	0,083	12	0,045
Vuorisen varasto	1 512	25	0,017	27	0,018	33	0,022	21	0,014
Kivinavetta	2 000	1	0,001	0	0,000	1	0,001	3	0,002
Yhteensä	252 564	24554	0,097	22435	0,089	24424	0,097	23692	0,094

LUETTELOT JA SELVITYKSET

Tähän tulee luettelot ja selvitykset, 3 sivua.

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Kuntalain 113 §:n mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja.

Lapinlahdella 30.3.2023

LAPINLAHDEN KUNNANHALLITUS

Kari Virranta puheenjohtaja	Terttu Ruotsalainen varapuheenjohtaja	Tiina Heikkinen jäsen
Pave Hirvonen jäsen	Jouni Majala jäsen	Markku Ukkonen varajäsen
Jorma Rannio jäsen	Anu Sorjonen jäsen	Heidi Tuovinen jäsen
Janne Airaksinen kunnanjohtaja		

Tilintarkastajan merkintä:

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lapinlahdella ____/ ____ 2023

Itä-Suomen Tilintarkastus Oy

Timo Nuutinen

HT, JHT

tilintarkastaja